

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒

มีนาคม - เมษายน ๒๕๑๖

ประมวลพระราชดำรัส

และ

พระบรมราโชวาท

ที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ

ตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๔๙๘-๒๕๐๘

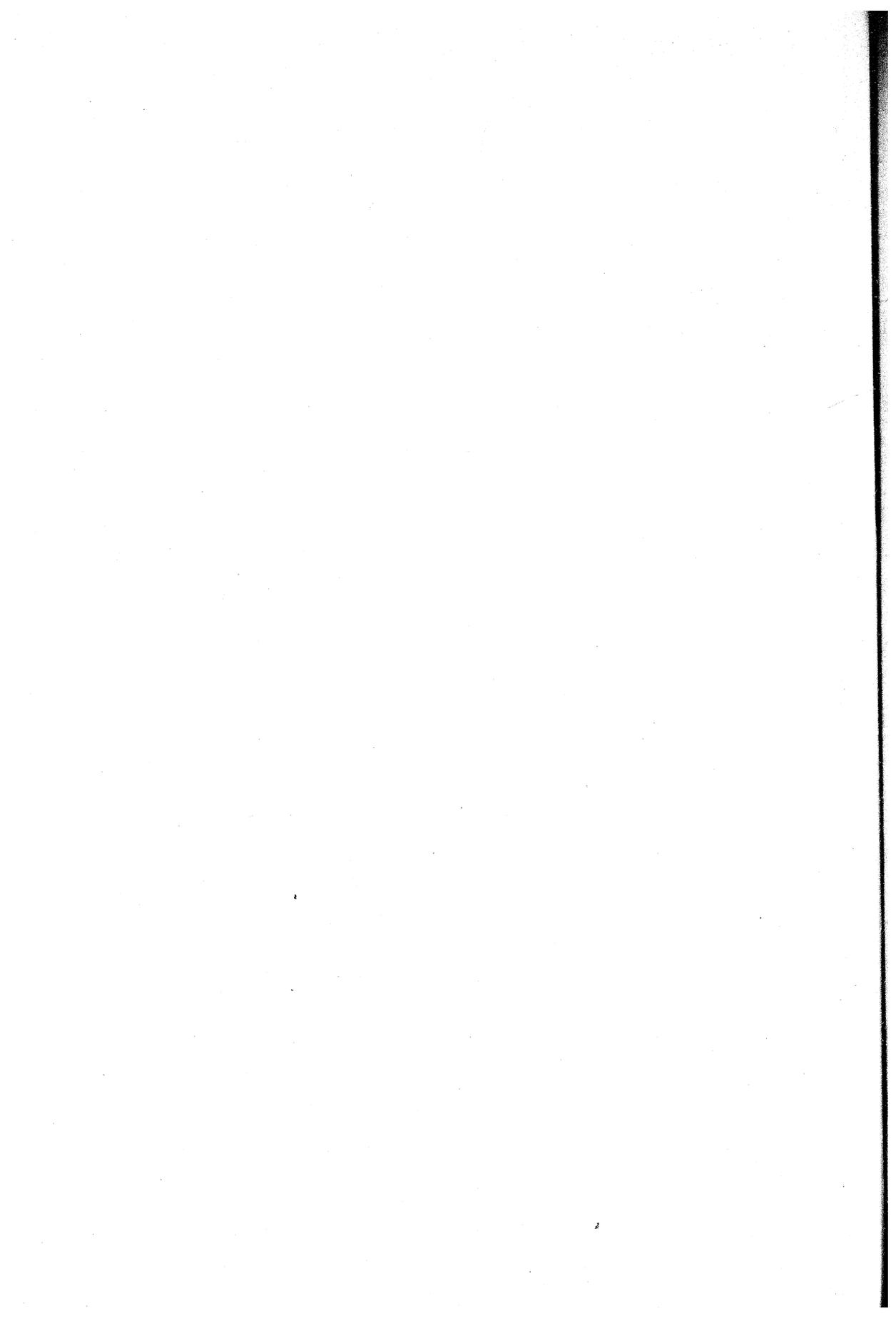
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทาน
ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายจําหนราชกิจ (จรัญ บุณยรัตพันธ์) ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.ว.

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
วันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖

ภาพปกหนังสือประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท

Book Cover of One of the Royal Addresses and
Speeches of His Majesty the King at Various Occasions

วารสารห้องสมุด

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒

T.L.A. BULLETIN

มีนาคม - เมษายน ๒๕๑๖

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ*

โครงการทดลองหมู่บ้านสารภี	สมใจ สิริสิงห์	๙๓
รายการของบรรณารักษ์ต่างประเทศ (ภาษาไทย-อังกฤษ)		๙๔
ประชาชนไทย	ศาสตราจารย์ วารุณี บดินทร์	๑๐๒
ประชาชนไทย	ดำเนินการอภิปรายโดย คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุการ	๑๒๐
ประชาชนไทย (นอกเมือง)	ดำเนินการอภิปรายโดย จำเรียง ภาวิจิตร	๑๒๕
หนังสือสำหรับประชาชน	ฝน แสงสิงแก้ว, สิทธา พินิจภูวดล, ประทยัติ ศ. นาคะนาท และ ศุภิต ศิริวรรณ	๑๓๑
ประชาชนต้องการหนังสืออะไร	จรรยา สุวรรณทัต, กิ่งแก้ว อัดถากร, โกวิท วรรณพัฒน์ และผู้แทนสมาชิกสมาคมห้องสมุด ๔ คน	๑๓๙
วิธีที่จะให้หนังสือเข้าสู่ประชาชน	สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์, สนั่น ไชยานุวัฒน์, รศ.กศิต วัฒนพานิช, ภราดร มาร์ติน และ สุข พงษ์สถิตย์	๑๔๗
วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)		๑๕๗
การช่วยแม่บ้านให้สนใจในการอ่าน (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)		๑๖๖
การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)		๑๗๐
การจัดชมรมนักอ่าน (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)		๑๗๔
การอ่านของนักศึกษา (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)		๑๘๖
ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ กับการอ่าน (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)		๑๙๐
บทบรรณาธิการ		๑๙๒
แดนกบ่าว		๑๙๙
ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์		๒๑๐

* บทความเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารระหว่างการประชุมในการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๕.

T. L. A. BULLETIN

Volume 17, Number 2

March — April B.E. 2516 (1973)

C o n t e n t *

The Shell's Community Development Pilot Project At Sarapi Village	<i>Somchai Sirisingha</i>	93
Lecture Program of Librarians of the International Institutes in Thailand		98
Everyday Life of Thai People in Bangkok -Slum	<i>Prof. Warunee Bintasan</i>	102
Everyday Life of Thai People and Their Reading Behaviour	<i>Discussion Leading by Kunying Supharb Visessurakarn</i>	120
Everyday Life of Thai People and Their Reading Behaviour (Countryside)	<i>Discussion Leading by Chamriang Phavichitr</i>	125
Readable Books for Thai People	<i>Dr. Fon Saengsingkaew and others</i>	131
What Kind of Books Which People Need?	<i>Chancha Suwanthat and others</i>	139
Some Guidance of Book Presentation To Readers	<i>Suwit Yingvoraphan and others</i>	147
Some Guidance To Raise The young's Reading (<i>Brief Report From Group Discussions</i>)		157
Some Activities to Stimulate Housewives' Interest in Reading (<i>Brief Report From Group Discussions</i>)		166
Reading Promotion by Mass Communication Use (<i>Brief Report From Group Discussions</i>)		170
Readers' Book Club Performance (<i>Brief Report From Group Discussions</i>)		178
Collegiate and University Students' Reading (<i>Brief Report From Group Discussions</i>)		186
Professional Carriers and Reading (<i>Brief Report From Group Discussions</i>)		190
Editorial: Books of Royal Addresses and Speeches of His Majesty the King		192
News		199
Librarian Relation Center		210

* These articles were partially papers given on the TLA. Annual General Meeting in 1972.

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่งานศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นางแม่นันมาศ ชวลิต
นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
ม.ล. จ้อย นันทวิจิตรินทร์
นางรำภา กุลสมบุรณ์
นางจุฑามาศ สุวรรณโคจร

นางนวนนิตย์ อินทรามะ
นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์
นางสาวลมูล รัตติกาล
นางสาวกาญจนา ไสภโณคร
นายชลชีพ ลียะวณิช

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา : นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย
สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ดึกอรัญเทพกัญญา เลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ
ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร โทร. ๘๒๕๕๒๘
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ไทยเชมม ถนนเฟื่องนคร กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๐๔๔๘

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต.

T. L. A. BULLETIN

Official Bi - monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Staff

Mrs. Maenmas Chavalit
Mrs. Kulasap Kesmankit
M.L. Joy Nanthivashrin
Mrs. Rampee Kulsomboon
Mrs. Chutamart Suwanakroth

Mrs. Navanit Intrama
Miss Tongyod Pratoomvongs
Miss Lamoon Ruttakorn
Miss Kanchana Sophanodorn
Mr. Shalash Liyavanija

Owner

Thai Library Association
Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoranives, Bangkok Metropolis, Thailand

Printed at Thaikasem Press, Fuangnakorn Road, Bangkok Metropolis, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner).

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายกสมาคม

อุปนายก คนที่ ๑

อุปนายก คนที่ ๒

เลขานุการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปฏิคม

นายทะเบียน

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกหาทุน

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศก์ห้องสมุด

ประธานแผนกห้องสมุดโรงเรียน

ประธานแผนกวิจัย

ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์

ประธานแผนกชมรมห้องสมุด

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

- นางแม่นมาส ขวลิต

- นางจารุวรรณ สันธุโสภณ

- พล.ต.ต. ม.ล. มานิจ ชุมสาย

- นางธารา กนกมณี

- นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

- นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์

- นางสาวไข่มุกด์ มลิินทะเล

- นางจุฑามาศ สุวรรณโคธ

- ดร. มาเรียม เหล่าสุนทร

- นางจารุวรรณ สันธุโสภณ

- นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่

- นายชลัษ ลีชะวนิช

- นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาญ

- นางสาวลมุล รัตตากร

- นางสาวกาญจนา โสภโณดร

- นางศศิวงศ์ บึงตระกุล

- นางรำภี กุลสมบุรณ์

- นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

- นายสุข พงษ์สถิตย์

- นางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง

- นายคุณ ประภาวิวัฒน์

- ดร. ประดิษฐ์ เขียวสกุล

- นางจิตตรา ประนิช

- นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

- นางอัมพร บันศรี

- นางนวนิตย์ อินทรามะ

- ม.ล. จ้อย นันทวัชรินทร์

OFFICE BEARERS OF THE T.L.A. 1973-1974

President	- Mrs. Maenmas Chavalit
First Vice President	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Second Vice President	- M.L. Manich Jumsai
Secretary	- Mrs. Thara Kanakamani
Treasurer	- Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	- Miss Tongyod Pratoomvongs
Registrar	- Mrs. Chutamart Suwanakroth
Chief of Reception Committee	- Miss Kaimook Milintalake
Chief of Foreign Relations	- Dr. Maria Laosunthara
Chief of Library Training	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Chief of Public Relations	- Miss Rasa Wongyoungyu
Chief of the T.L.A. Bulletin	- Mr. Shalash Liyavanija
Chief of Fund Raising	- Dr. Damrong Bejrablaya
Chief of Publication	- Miss Lamoon Ruttakorn
Chief of Library Clinic	- Miss Kanchana Sophanodorn
Chief of Development of School Libraries	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Research Project for Library Technique and Information Science	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Gift and Exchanges	- Mrs. Rampee Kulsomboon
Chief of Provincial Library Club	- Miss Katalee Sombatsiri
Member	- Mr. Sook Pongsatidya
Member	- Miss Nilawan Pintong
Member	- Mr. Chun Prabhavi-vadhana
Member	- Dr. Pradisth Cheosakul
Member	- Mrs. Chittra Pranich
Member	- Mrs. Kulasap Kesmankit
Member	- Mrs. Amporn Punsri
Member	- Dr. Navanit Intrama
Member	- M.L. Joy Nanthivashrin

โครงการทดลองหมู่บ้านสารภี

สมใจ สิริสิงห์*

ประวัติของโครงการนี้ได้กำเนิดขึ้น โดยบริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย ต่อมา แผนกเคมีการเกษตรของบริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย ได้ส่งนักเคมีการเกษตรในสังกัดของบริษัทออกไปทำการสำรวจความต้องการ ของเกษตรกรว่าต้องการผลิตทางเกษตรเพิ่มขึ้น เกษตรกรได้เข้าไปช่วยเหลือทำการประชาสัมพันธ์ แนะนำเกี่ยวกับ การใช้ยาฆ่าแมลง การใช้ปุ๋ย ตลอดจน การแนะนำรวมกลุ่ม เกษตรกร การติดต่อการตลาด ทั้งนี้ บริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย เป็นผู้สนับสนุนในทางด้านการเงิน และส่งเสริมทางด้านวิชาการ โครงการส่งเสริมของอิตาลีนได้เริ่มขึ้นที่ เมืองมิชา เกษตรกรนักเคมีชาวอิตาลี ได้ทำการสำรวจความต้องการของเกษตรกรชาวอิตาลี และดำเนินโครงการนี้ถึง ๑๓

ปี ปรากฏว่าผลการดำเนินงานเป็นที่สนใจ จากหน่วยงานในต่างประเทศมาก ได้นำไปทดลองปฏิบัติในต่างประเทศมากมายหลายแห่ง เช่น ในจีเรีย, โปรตุเกส, เติโอบีเย เป็นต้น ผลงานของต่างประเทศเป็นแนว ชักจูงให้ประเทศไทย ทดลองทำที่ หมู่บ้าน สารภี อำเภอไชคชัย จังหวัดนครราชสีมา.

โครงการของหมู่บ้านสารภี มีความต้องการที่จะ ชักจูงให้เกษตรกรรู้จักใช้ยา ฆ่าแมลงและปุ๋ย แต่ก่อนอื่นจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านดิน ด้านเกษตร เข้าไปทำการสำรวจหาข้อมูล (Data) ต่าง ๆ เสียก่อนว่าจะดำเนินการที่ไหนจึงจะเหมาะสมกับโครงการนี้ สาเหตุที่จะต้องทำเช่นนั้น เพราะสถานที่ที่จะต้องทำนั้น จะต้องอยู่ใน หลักการดังนี้คือ ต้องอยู่ใกล้แหล่ง ความรู้ และความเจริญพอสมควร ประชาชนจะ

* นายสมใจ สิริสิงห์ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ทำการบรรยายและฉายภาพยนตร์ประกอบบทความเรื่องนี้ ระหว่างการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๕ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ ห้องประชุมหอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ เวลา ๑๓.๓๐-๑๕.๐๐ น. หมายเลขรหัสเอกสารระหว่างการประชุม ร. ๒/๒๕๑๕ (ส่วนเลขรหัส ฯ ร. ๑/๒๕๑๕ เป็นรายงานสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๕).

ซึ่งมีความรู้พร้อมที่จะรับเอาโครงการนี้เข้าไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เพราะโครงการนี้เป็นโครงการที่ไม่ได้แจกเงินแจกปุย หรือแจกสิ่งของอย่างอื่น ๆ สาเหตุสุดท้ายจุดที่ทำให้โครงการจะต้องอยู่ไม่ไกลจนเกินไป.

หลังจากเลือกสถานที่ที่จะทดลองทำโครงการหลายแห่ง บริษัทเซลด ๑ จึงตัดสินใจเลือกหมู่บ้านตำบลสารภี อำเภอไชยศชัย จังหวัดนครราชสีมา.

การดำเนินการขั้นแรก ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ของบริษัทเซลด ๑ ไปทำการอบรมงานที่ประเทศอิตาลีเป็นเวลา ๑ เดือนเพื่อต้องการจะให้รับทราบการทำงานหลักการการดำเนินงานของโครงการ ผลจากการทูลงของพนักงานของบริษัท ได้รับรายงานมาว่า ความต้องการ การขาดแคลนต่าง ๆ ของคนอิตาลีและคนไทยนั้นมีความแตกต่างกันมาก.

จุดเริ่มแรกของการปฏิบัติงานของกลุ่มทดลองโครงการหมู่บ้านสารภี ได้ทำการสำรวจความขาดแคลนของหมู่บ้านนั้น พบว่าหมู่บ้านสารภีขาดแคลนและมีปัญหา คือ :-

๑. น้ำ.

๒. ถนน ระยะเวลาการเดินทางจากหมู่บ้านใช้เวลากว่า ๒ ชั่วโมง.

๓. สุขภาพอนามัย ไม่มีการค้นคว้าทางด้านสุขภาพอนามัย.

๔. ขาดเทคนิคการเกษตร เช่นขาดความรู้ในการใช้ยาฆ่าแมลง ปุย และปุ๋ยอื่น ๆ ที่จะทำให้ผลผลิตมากขึ้น.

๕. ขาดเงินทุนและความสะดวกในเรื่องสินเชื่อ.

หลังจากสำรวจพบความขาดแคลนแล้ว บริษัทเซลด ๑ และกรมการพัฒนาชุมชนได้ร่วมมือกัน พัฒนาหมู่บ้านทดลองโครงการสารภีขึ้น โดยการจับตั้งศูนย์ ๆ การปฏิบัติงานเล็ก ๆ ขึ้นมาแห่งหนึ่ง โดยมีบางบ้านช่วยกันก่อสร้างและสละแรงงานศูนย์นั้นใช้เป็นที่ค้นพบปรึกษาหารือในการปฏิบัติงานและเรื่องราวของการเพาะปลูกจากการพบปะหารือกัน พบว่าปัญหาอันสำคัญของประชาชนคือ "น้ำ" ประชาชนในหมู่บ้านไชยศชัย ซึ่งมีพื้นที่เกือบ ๓ แสนไร่ สามารถใช้ทำการเพาะปลูกได้เพียง ๒ หมื่นไร่เท่านั้น การช่วยเหลือในเรื่องน้ำ ประชาชนได้ช่วยกันทำทำนบกั้นน้ำซึ่งสามารถบรรจุน้ำไว้ใช้ในการเพาะ-

ปลูกได้ถึง ๑ แสนห้าหมื่นลูกชาก์เมตร.

ทางบ้านสุขาภิบาลและการอนามัย ก็
ได้รับความช่วยเหลือจากสุขาภิบาลท้องถิ่น
ทางด้านการศึกษาได้สำรวจพบว่าประชา
ชนมีความรู้ระดับชั้นประถม คึกษาปีที่ ๔
ทางบริษัทเซลล์ฯ ได้จัดส่งหนังสือทางวิชา
การอย่างง่าย ๆ ไปให้อ่าน ในตอนแรก ๆ
ปรากฏว่าไม่ค่อยมีผู้สนใจ แต่หลังจาก
เริ่มโครงการได้ ๒ ปี หนังสือที่ไม่มีผู้สนใจ
เริ่มมีการหยิบยืมเอาไปอ่านมากขึ้น.

เมื่อโครงการก้าวหน้ายิ่งขึ้น เกษตรกร
รู้จักการใช้ปุ๋ย การใช้ยาฆ่าแมลงและม
ีความรู้ในเรื่องการรวมกลุ่มกันขึ้น มีพลัง
ในการซื้อขายคึกมากขึ้น จนเกษตรกรใน
หมู่บ้านสารภี สามารถจัดซื้อรถแทรก
เตอร์มาใช้ในการเกษตรถึง ๒๔ คัน ผลิต
ผลและรายได้ของประชาชนเฉลี่ยต่อครอบ
ครัวมีมากขึ้นกว่าเดิม รายได้ต่อครอบครั
วเปลี่ยนจาก ๒,๒๐๐ บาทต่อปี เป็น ๖,๕๐๐
บาท ต่อปี จำนวนประชากรอพยพมาอยู่
เพิ่มขึ้นจากเดิมถึง ๒๓,๐๐๐ คน เมื่อ
โครงการนี้ได้สิ้นสุดลง ชาวหมู่บ้านสารภี
ได้จัดสร้างศูนย์ฝึกเล็ก ๆ ขึ้นแห่งหนึ่ง เพื่อ
เป็นแหล่งกลางของงานฝึกฝนอบรมทั้งทาง
ด้านเกษตร วัฒนธรรม และ หัตถกรรม.

ผลความสำเร็จของโครงการ ทดลอง
หมู่บ้านสารภี กรมการพัฒนาชุมชน ได้
ตกลงที่จะจัดทำโครงการเช่นนี้อีก ๒ แห่ง
คือ ตำบลขอม่ง อำเภอสารภี จังหวัด
เชียงใหม่ และที่อำเภอระงู จังหวัดสตูล
สำหรับผล ความสำเร็จของ โครงการหมู่บ้าน
สารภีนี้ บริษัทเซลล์ฯ ได้จัดทำรายงาน
ขึ้นทำการวิจัยทดสอบโดยเกษตรกร จาก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดพิมพ์เป็น
ภาษาอังกฤษ ออกแจกจ่ายส่งไปยังประเทศ
ต่าง ๆ ถึง ๑๖ ประเทศ.

(มีการบรรยายและฉายภาพยนตร์ ๑๘
นาที สรุปผลการดำเนินงานของโครง
การนี้).

ปัญหา หลังจากการฉายภาพยนตร์

ม.ล. มานิจ ชุมสาย : ทางบริษัท
เซลล์ฯ จะจัดตั้งห้องสมุดให้กับโครงการ
หมู่บ้านสารภีจะได้อหรือไม่.

นายสมใจ สิริสิงห์ : บริษัทเซลล์ฯ ได้
สนับสนุนทางด้านการศึกษาตลอดมา เช่น
ให้ทุนการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทุกปี ปี
หลัง ๆ ต่อมาแผนกประชาสัมพันธ์ได้รับทุน
น้อยลงจึงต้องตัดค่าใช้จ่ายลงบ้าง สำหรับ
การจัดตั้งห้องสมุดเป็นเรื่องใหญ่ ต้องใช้

กำลังทุนทรัพย์มาก บริษัทยังไม่พร้อม ถ้าหากเวลาอำนวย กำลังเงินมีพอแล้ว เรื่องการศึกษานับบริษัท ๆ ยินดีจะสนับสนุนเสมอ.

นายสุข พงษ์สถิตย์ : ขณะที่เจ้าหน้าที่ในโครงการออกไปสำรวจ พบปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคหรือไม่.

นายสมใจ สิริสิงห์ : ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคมีมากมาย เจ้าหน้าที่ออกไป ๓ เดือน ชาวบ้านไม่ยอมพูดด้วย ไม่ยอมบอกถึงความจริง เพราะไม่ไว้ใจเจ้าหน้าที่ จนต้องใช้เวลาที่จะเข้าถึงประชาชนนานถึง ๕ เดือน และพบสิ่งที่เขาต้องการอย่างยิ่งคือน้ำ.

นางแม่นมาลี ชวลิต : อยากทราบว่าหนังสือที่เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเอาไปไว้ให้ประชาชนอ่านแต่ไม่มีผู้สนใจ จนผู้เก็บเป็นเวลานานถึง ๒ ปี และหลังจากนั้นมีหนังสือหายเกิดขึ้นเป็นเพราะอะไร มีโรงเรียนอยู่หรือไม่ หรือนักเรียน ชาวบ้านมีเวลามากยิ่งขึ้น.

นายสมใจ สิริสิงห์ : เท็ก ๆ เอาไปอ่าน สมัยก่อนผู้เขียนประถมศึกษปีที่ ๔ อ่านหนังสือไม่ค่อยออก เมื่อโครงการมีการพัฒนา มีการตั้งกลุ่มเยาวชน เด็ก ๆ

ก็มาเห็นหนังสือจะยืมก็ไม่เป็น จะมีการหยิบเอาไปอ่าน อ่านเองบ้าง อ่านให้พ่อแม่ ฟังบ้าง ที่หลังพอแม่ก็มาอ่าน หรือห้ อ่านพร้อมกันก็เด็กบ้าง.

สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม : มีสาเหตุที่หนังสือไม่ชวนอ่าน คือ รูปเล่ม เนื้อหาสาระไม่ชวนให้อ่าน มีวิชาการมากเกินไป บริษัท ๆ ควรจะช่วยเหลือในการผลิตหนังสือต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้อ่านในวัยต่าง ๆ บ้างจะได้หรือไม่ บริษัทเซล์ ๆ ยังไม่พร้อมจะจัดห้องสมุด และในโครงการมีการจัดห้องสมุดให้บ้างหรือไม่.

นายสมใจ สิริสิงห์ : หนังสือที่จัดไปไว้ที่โครงการสารภี เป็นวิธาง่าย ๆ ไม่ใช่ทฤษฎี ชาวบ้านพออ่านเข้าใจได้ ส่วนเรื่องการจัดทำหนังสือเด็ก ๆ นั้นยังไม่ได้จัดทำ หากจะจัดทำก็คงหนีไม่พ้นจากการแปลมาจากต่างประเทศ ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศไทย เพราะมีสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน.

สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม : ทางโครงการได้จัดหาหนังสือพิมพ์ให้กับโครงการบ้างหรือไม่ และมีประชาชนต้องการอ่านบ้างหรือไม่.

นายสมใจ สิริสิงห์ : ไม่ได้รับความสนใจ นอกจากราคาสินค้า เช่น ข้าว พาณิश्य์ เป็นต้น.

ม.ล. มานิจ ชุมสาย : ควรจะส่งเสริมการอ่าน ควรจะสนับสนุนเด็ก ห้องสมุดเด็กใหญ่เด็กเล็ก ก็ควร จะสนับสนุน เพราะทำให้เด็กได้มีโอกาส อ่านหนังสือ และไม่มีอะไรจะดีไปกว่าปลูกฝังนิสัยอันนี้ ถ้าสมาคม ห้องสมุดได้ ขอร้ององค์ ปราสูกต่าง ๆ ได้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กสัก ๒ เล่ม ก็จะมีหนังสือสำหรับเด็กมากมาย.

นายสมใจ สิริสิงห์ : ว่าจะนำความคิดนี้ไปปรับปรุงและปรึกษาหารือกับผู้.

นายสุข พงษ์สถิตย์ : ในเรื่องการอ่าน ถ้าจะรับเข้าไปอยู่ในโครงการ ผลของการอ่านนี้จะได้นำเอาไปวิจัยได้.

นายสมใจ สิริสิงห์ : ๕ ปีแรกที่เริ่มโครงการได้รับความสนใจจากชาวต่างประเทศ แต่คนไทยไม่สนใจเลย ดร. กำพล อดุลย์วิทย์ เข้าไปทำการวิจัย เรื่องโครงการห้องสมุดสารภี ก็อยู่ในโครงการและยอมรับว่าชาวบ้านสารภีต้องมีหนังสืออย่างแน่นอน.

ร้านแข่งฮง

๑๗๖ ถนนเจริญกรุง สะพานเหล็กบน กรุงเทพมหานคร

๑. รับทำปกหนังสือ เย็บเล่มวารสาร, จุลสาร และหนังสือพิมพ์.
๒. จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์, ครุภัณฑ์ และเครื่องประดับเฟอร์นิเจอร์ห้องสมุดทุกชนิด ทั้งของที่ทำในประเทศ และ จากต่างประเทศ.
๓. รับซื้อขายและแลกเปลี่ยนหนังสือเก่าและหายากทุกชนิด.

โดยราคาย่อมเยา เป็นกันเอง ฝีมือประณีต บริการรวดเร็วเสมอ

สนใจ โปรดติดต่อ ผู้จัดการ ร้านแข่งฮง โทร. ๒๒๕๗๗๓

รายการของบรรณารักษ์ต่างประเทศ

รายงานของบรรณารักษ์ต่างประเทศ เป็นรายการของห้องสมุดสถาบันการศึกษาที่สำคัญต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมสนับสนุน การศึกษาและส่งเสริมการอ่านของผู้ศึกษา อยู่ในสถาบันนั้น ๆ ในรายการนี้เริ่มต้นด้วย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (A.I.T.) เป็นห้องสมุดที่มีสมาชิกผู้อ่านในระดับปริญญาโท—ปริญญาเอกศึกษาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ อาจารย์และนิสิตมาจากประเทศต่าง ๆ กว่า ๒๐ ประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกา ห้องสมุดนี้เป็นห้องสมุดสำหรับการค้นคว้าโดยเฉพาะ เรียกว่าห้องสมุดคือหัวใจของสถาบัน อาจารย์และนิสิตส่วนใหญ่มีความสนใจต่อห้องสมุดมาก ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่เตรียมการเรียนการสอน และเจตนารมณ์ของห้องสมุดก็ต้องการเพราะนิสัยการอ่าน เช่นนี้ ให้มีอยู่ตลอดเวลาของการศึกษา.

ในห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์และหนังสือทางวิชาการเน้นหนักไปทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) สถาบันกำลังจะย้ายไปตั้งอยู่ที่อำเภอวังสัจ จังหวัดปทุมธานี.

บริการห้องสมุดสนองความต้องการของนิสิต คือ:—

๑. บริการด้านแผ่นเสียง (Music and language collection) เป็นการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชาติ การใช้ภาษา การฟังดนตรีเป็นการช่วยนิสิตที่มาห่างจากบ้านใกล้คิดถึงบ้านและมุ่งเรียนอย่างเต็มที่.

๒. การแนะนำการอ่าน อาจารย์ของสถาบันเป็นกำลังสำคัญที่กระตุ้นให้นักศึกษาใช้เอกสารสื่อพิมพ์ต่าง ๆ ของสถาบันในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย.

๓. บริการนิทรรศการและจัดบริการหนังสือ ให้ห้องสมุดนั้นแบบ ชั้นเปิด (open shelf) การบริการหนังสือของ (reserved book) ก็ได้จัดไว้สนองความต้องการด้วย.

๔. การจัดปฐมนิเทศ (Orientation) จัดขึ้นเป็นบริการพิเศษ สำหรับเทอมการศึกษาใหม่สำหรับนิสิตเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม จุดสำคัญของการปฐมนิเทศ คือ แนะนำให้รู้จักใช้สื่อพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคของห้องสมุด การบริการยืมต่าง ๆ.

๕. บริการการยืมระหว่างห้องสมุด (Inter library loan) เอกสารสื่อพิมพ์ใหม่ ๆ หรือที่ไม่มีในห้องสมุด ห้องสมุดของ

สถาบันจะบริการยืมจากห้องสมุดอื่นมาให้นิสิต.

๖. การบริการจัดทำรายชื้อหนังสือใหม่ และวารสาร.

บรรณารักษ์พยายามหาเอกสาร และสิ่งพิมพ์ใหม่มาเสนอและได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าห้องสมุดมีอะไรมาใหม่ โดยการแจกประเภทวิชาส่งไปยังแผนกต่าง ๆ และแจ้งว่าบางรายการอาจจะขอยืมได้ก่อนทำบัตรรายการ.

ในสถาบัน ๆ การศึกษาระดับสูงเช่นแห่งนี้ การส่งเสริมบรรยากาศ และความสนใจในการอ่านเป็นเรื่องที่ต้องตระหนักถึงเป็นอย่างมาก ห้องสมุดไม่ควรมีระเบียบจุกจิกมากมายจนเกินไป จนขาดความสะดวก ห้องสมุดเพียงแต่สนใจเรื่องความเรียบร้อยในวิธีการ การจัด การยืม การเข้าออก ความสะอาดของห้องสมุด ก็จะเป็นสิ่งที่ชักจูงเชิญชวนให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเข้าห้องสมุดนั้น ใ้รับประโยชน์และอยากใช้ห้องสมุดตลอดเวลา.

ผู้บรรยาย ได้ฝากข้อคิดไว้ว่า การจัดทำบัตรรายการ ซึ่งเป็นกุญแจแห่งการค้นหนังสือนั้นควรจะได้จัดทำให้เรียบร้อย

เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านได้ค้นคว้าได้อย่างสะดวกง่าย และมีประสิทธิภาพ บรรณารักษ์ควรมี ุ้และเข้าใจในมนุษยสัมพันธ์กับผู้อ่าน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการจูงใจให้ผู้อ่านใช้ห้องสมุดมากขึ้น.

ห้องสมุดในสังกัดองค์การสหประชาชาติ

ห้องสมุดในสังกัดองค์การสหประชาชาติ เป็นห้องสมุดเฉพาะ มี

- ห้องสมุด F.A.O.
- ห้องสมุด ECAFE
- ห้องสมุด UNESCO
- ห้องสมุด I.L.O.

เอกสารและหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดต่าง ๆ เหล่านี้เน้นหนักไปเฉพาะเกี่ยวกับงานในหน้าที่หน่วยงานเช่นนั้นต้องรับผิดชอบปฏิบัติงานอยู่ เช่น F.A.O. มีเอกสารทางด้านเกษตรกรรมมาก, I.L.O. มีเอกสารทางด้านแรงงาน การพัฒนาแรงงานมาก ฯลฯ ห้องสมุดเหล่านี้ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชา การหนังสือใหม่ ส่งแจกจ่ายให้เสนอ การทำบรรณานุกรมรายเดือนเป็นสิ่งที่จะต้องทำ

สามารถสนองความต้องการได้อย่างมาก
 ผู้ที่สนใจอาจจะดูได้จากบรรณานุกรมราย
 เดือน และเมื่อต้องการยืม
 ห้องสมุดต่าง ๆ ที่ต้องการจะขอยืม

เอกสารสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือจากห้องสมุด
 ในสังกัดองค์การสหประชาชาติ อาจจะ
 ทำได้โดย ขอให้ทำการตกลงเป็นราย ๆ
 ไป.

วันชัย

ตีพิมพ์ที่ 9/82-83 ถนนสหกิจสาร-ห้วยขวาง ซอยสมบุญนพัฒน์
 ต.สามเสนใน อ. พญาไท พระนคร

รับทำหนังสือปกแข็ง
 เงินทองทุกชนิด

International And Foreign Library Service In Thailand

Ann Martin*

The association of International and foreign librarians in Bangkok is an informal group composed of librarians affiliated with the United Nations, foreign information services, and other special English language libraries. The group was organized by Dr. Maria Lao Sunthara of UNESCO as a means to exchange ideas among professional librarians. The group meets four times a year at one of the member libraries. Its meetings are both social gatherings and program planning sessions. Raising money to assist the Thai Library Association is the association's service goal.

In our program this afternoon we want to tell you something about how our individual libraries go about promoting library use and increasing reading by our patrons. The purpose of a library is to get information out of the books on the shelves and into the heads of the readers. Unfortunately, readers can be very stubborn individuals. They don't know how useful a library can be. Sometimes they may not even realize there is a library they can use. Librarians must break down barriers to communication to publicize the library and encourage readers to come to the library for information.

The speakers this afternoon represent

different types of libraries. Mrs. Boonperm Tongmee from Asian Institute of Technology will talk about University libraries. Service to children in school libraries is the speciality of Mrs. Betty Van Duyn of the International School of Bangkok. Miss. Suthi Wongsurat of ARTEP library (ILO) represent the United Nations libraries. I will talk about AUA Library as the information center for the United States of America.

AUA Language Center Library is the library of the U.S. Information Service in Thailand. Khun Chinda Singhapricha, our chief library promotion activities to you before so I won't repeat them at length. However, we basically try to you books come alive for people. For example, whenever AUA Language Center sponsors a lecture or special event, the library prepares a bibliography and a book exhibit on the same subject so that people interested in the lecture can follow up that interest by reading books. Sometimes we take a special book exhibit, such as the fifty Best books of the Year of the American Institute of Graphic Arts just completed at AUA, and build a program—lectures, film showings, ect. around the same them. We also like to present play and poetry readings in the library a story hour for

---

*Miss Ann Martin is now a librarian working at the AUA. Library in Bangkok.

adults you might say. Lastly and most importantly, the library conducts tours of the library and teaches classes in library use. Many M.S. 5 students in particular participate in these classes.

On behalf of AUA Library, I would

like to invite all librarians to visit us during your stay in Bangkok. The library is located on Rajadamri Road and is opened 8:30 A.M. to 8 P.M., Monday through Friday, and 10 A.M. To 8 P.M. on Saturday.

รายการกระจายเสียงเพื่อความรู

๑. สถาบันวิทยุ ๑ ป.ณ.

ทุกวันพุธ เวลา ๑๘.๓๕ — ๑๘.๕๐ น.
(๑๕ นาที) รายการแนะนำหนังสือ
“เรื่องน่าอ่าน”

๒. สถาบันวิทยุ ท.ท.ท. ภาคปกติ

ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่สามของเดือน
เวลา ๐๕.๐๐—๐๕.๓๐ น. (๓๐ นาที)
รายการข่าวสด, อภิปรายเกี่ยวกับ
หนังสือ — การอ่าน — ห้องสมุด.

ประชาชนไทย

ศาสตราจารย์ วารุณี บินทสันต์*

ท่านประธานและท่านผู้เกียรติ

ก่อนอื่น ดิฉันขอเรียนเบื้องหลังของการมายบรรยายเรื่องประชาชนไทยแก่ท่านผู้เกียรติทั้งหลายว่า ทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้เชิญท่านศาสตราจารย์นวนานู อมาตยกุล คณะบดีคณะสังคมฯ มาบรรยาย แต่ท่านคณะบดีก็ทำงานสำคัญที่ท่านผูกพันอยู่ จึงขอให้ดิฉันมาบรรยายแทน ดิฉันได้เห็นหัวข้อแล้วก็หนักใจ เพราะท่านผู้เกียรติทั้งหลายและดิฉันก็เป็นคนไทยด้วยกัน รู้จักคนไทยพอ ๆ กันหรือจะดีกว่าดิฉันเสียอีก แล้วดิฉันจะเอาอะไรมาเล่าสู่ท่านผู้เกียรติทั้งหลายอีกเล่า ท่านนายกสมาคมฯ ได้ขอให้ดิฉันเล่าถึงประชาชนไทยที่เราในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องด้วย ในฐานะผู้ให้การศึกษาเราติดต่อกับบุคคลทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหาร

ซึ่งกำหนดนโยบาย ผู้วางแผนและปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันพัฒนาสังคม.

ดิฉันเห็นเป็นโอกาสดี ที่จะแนะนำท่านผู้เกียรติทั้งหลายให้รู้จักและคุ้นเคยกับประชาชนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในส่วนหนึ่งของนครหลวง เขาเหล่านั้นเป็นคนไทยโดยกำเนิด อาศัยอยู่อย่างอดิแกลิสต์ลักษณะขาดความสนใจของสังคม ไม่ไ้รับบริการเพื่อความสะดวกสบายเท่าที่ควร บุคคลเหล่านั้นคือประชาชนไทย ที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม หรือที่เราเรียกกันว่า สลัม ทักษิพท์ที่ภาษาอังกฤษกันเสียจนติดปาก.

“แหล่งเสื่อมโทรม” มีผู้ให้คำจำกัดความใช้กันอย่างแพร่หลายว่า “อาคารหรือเรือน กลุ่มของอาคารหรือสถานที่ที่มีประชาชนอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ ปราศจากเครื่องอำนวยความสะดวกความสบายต่าง ๆ ซึ่งอาจ

* ศาสตราจารย์ วารุณี บินทสันต์ อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บรรยายบทความเรื่องนี้เพื่อเปิดเผยสภาพความเป็นอยู่ สังคม ลักษณะนิสัย ทศนคติ และการศึกษากับการอ่าน ตลอดจนมีความสนใจและความต้องการหนังสือมากขึ้นเพียงใดของคนไทยกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมของนครหลวง ฯ.

เป็นเพราะสภาพทั้งหมดดังกล่าว หรือสภาพใดสภาพหนึ่งก็ตาม ทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และศีลธรรมของผู้อาศัยหรือของชุมชน”.

แหล่งเสื่อมโทรมในนครหลวงมีอยู่มากมาย เล็กบ้าง ใหญ่บ้าง เก่าบ้าง ใหม่บ้าง แล้วแต่สถานการณ์ และทราบเท่าประชาชนชนบทซึ่งคงหลังไหลเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ทำมาหากิน อยู่ใน แลระรอบ ๆ นครหลวง เมื่อรวมเข้ากับอัตราเพิ่มของประชากรสูงขึ้น ประชากรเพิ่มขึ้น ที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ที่ไม่สามารถจะจ่ายค่าเช่าบ้าน ถึงแม้จะเช่ารวมกันอยู่แล้วก็ตาม ปัญหาที่อยู่อาศัยของประชาชนเป็นปัญหาเรื้อรังชาติ.

ในอดีต การดำเนินการพัฒนานครหลวงของรัฐบาลประการหนึ่งก็คือ การกำจัดแหล่งเสื่อมโทรมภายในขอบเขตของกฎหมายและให้อำนาจขององค์การรัฐบาลดำเนินการ แต่ส่วนใหญ่แล้วปล่อยให้ประชาชนหาที่อยู่อาศัยกันเอง ก็หมายความว่าแหล่งเสื่อมโทรมแหล่งใหม่กำลังก่อตัวขึ้นอีก จากการสำรวจของทางราชการพบว่า มีแหล่งเสื่อมโทรม อยู่ใน นคร-

หลวงไม่น้อยกว่า ๒๐๐ แห่ง ที่ดินก็มีประโยชน์จากการพบเห็นด้วยตนเอง แหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินของกรมการบินพลเรือน ประชาชนส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่กันอย่างหนาแน่น ปลูกบ้านบนหนองน้ำ น้ำเน่าสกปรกส่งกลิ่นเหม็น เต็มไปด้วยสิ่งปฏิกูลขยะมูลฝอยกึ่งใต้ถุน หน้าบ้าน ทั่วถมกันลงไปในพื้นที่นั้น ทางการคงจะคิดให้ประชาชนที่อาศัยอยู่อพยพไป แต่ก็ไม่เห็นมีการเคลื่อนย้าย ต่อมาทางการสร้างกำแพงคั่นคิกกัถถนน ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ไม่มีทางออก แต่พวกเขาก็ยังอยู่กันโดยทำบันไดพาดกำแพงเข้าออกอยู่สัก ๒-๓ ปี ต่อมาบังคับได้มีการบังคับให้ชนย้ายกันอย่างจริงจัง เพราะทางการจะก่อสร้างสถานีตำรวจ ที่ดินไม่ทราบว่าประชาชนเหล่านั้นได้อพยพไปอยู่ที่ใดบ้าง แต่ในเวลาเดียวกัน ที่ดินส่วนหนึ่งของทางการใกล้ ๆ กันนั้น แต่ก่อนเป็นที่ว่างมีองค์การโทรศัพท์ไปสร้างชุมสายโทรศัพท์ และโตเห็นที่มีร้านค้าสร้างอย่างไม่ถาวรเกิดขึ้นเรื่อย ๆ และหลังลึกเข้าไปในเขตนี้กำลังมีบ้านปลูกใหม่ไม่ถาวรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีทางเดินแคบ ๆ บ้านมุงสังกะสีเก่า ๆ ฝากันด้วยลำแพน ไม่ช้า

ไม่นานถ้าทางการเจ้าของที่ไม่สนใจ ก็ฉัน
เชื่อว่าจะกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมแห่ง
ใหม่อีกแห่งหนึ่ง.

เท่าที่กล่าวมาแล้วเป็นเพียงให้ท่าน
ทั้งหลายได้เห็นปัญหาที่อยู่อาศัยของประ-
ชาชนว่าเป็นปัญหาที่รัฐบาลควรจะได้คำนึง
ถึง แหล่งเสื่อมโทรมแต่ละแห่งมีสภาพ
และปัญหาคล้ายคลึงกัน เว้นแต่เป็นแหล่ง
เสื่อมโทรมเล็กหรือใหญ่เท่านั้น.

การอพยพ ของประชาชน จากแหล่ง
หนึ่งไปสู่อีกแหล่งหนึ่ง ภายในประเทศ
เป็นเรื่องธรรมดาของการเปลี่ยนแปลงทาง
เศรษฐกิจและสังคม เมื่อการทำมาหากิน
ในถิ่นเดิมไม่เพียงพอ จำเป็นที่ประชาชน
จะต้อง อพยพไปหาลู่ที่ทำมาหากิน ที่ดีกว่า
ซึ่งส่วนมากมักจะอพยพเข้ามายังนครหลวง
หรือเมืองใหญ่ซึ่งเป็น ที่รวมของการทำมา
หากิน การค้าและธุรกิจต่าง ๆ แรก ๆ
เมื่อยังหาลู่ทางทำมาหากิน ก็มักจะหาที่
อยู่ถูก ๆ หรืออาศัยพี่น้องเพื่อนฝูง ซึ่งมา
อยู่ก่อน และขยายวงกว้างออกไป.

ทีนี้ใครจะยกแหล่งเสื่อมโทรมที่ใหญ่
ที่สุดแห่งหนึ่ง มาเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ท่าน
ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ได้รู้จักความเป็นอยู่ของ
ประชาชนคนไทย เพื่อท่านจะได้เห็นสังคม

ไทยที่เราควรจะได้ให้ความสนใจ และมี
ความรู้สึกว่าเราในฐานะคนไทยด้วยกันจะ
มีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมได้อย่างไร
บ้าง ประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ในแหล่ง
เสื่อมโทรมท่าเรือคลองเตย.

แหล่งเสื่อมโทรม ท่าเรือ คลองเตย มี
ประวัติเป็นมาอย่างไร

บริเวณท่าเรือคลองเตย เป็นบริเวณ
แหล่งเสื่อมโทรมที่ใหญ่ที่สุดในนครหลวง
ที่กินแห่งนี้เป็นสมบัติของการท่าเรือแห่ง
ประเทศไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๓ โดย
ที่การท่าเรือแห่งประเทศไทย ได้สร้าง
ท่าเรือ ท่าโกดังเก็บสินค้าสำหรับขนส่ง
สินค้าระหว่างประเทศ และขยายท่าเรือ
ตามโครงการจนถึงบัดนี้ นับได้ว่าเป็น
ท่าเรือที่ใหญ่ที่เรือเดินสมุทร จอดขนถ่าย
สินค้าได้คราวละ ๑๓ ลำ และจัดทำได้
รวดเร็วมีประสิทธิภาพแห่งหนึ่งในภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

ย้อนหลังไป ๒๐ ปีเศษก่อนที่ที่กิน
บริเวณ ท่าเรือคลองเตย จะกลับกลายเป็น
แหล่งเสื่อมโทรมที่ใหญ่ที่สุดในนครหลวง
เดิมทีเดียว มีประชาชน อาศัยอยู่ประมาณ
๒๐๐ ครอบครัว ทำมาหากินโดยการ

เลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ และ
ปลูกผัก ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒
จึงมีพลเมืองอพยพมาจากต่างจังหวัดเข้า
มาอยู่มากขึ้น บ้างก็มาจากต่างจังหวัด
โดยตรง เพื่อเข้ามาหางานทำ บ้างก็
อพยพมาจากแหล่งเสื่อมโทรม ที่ถูกขับไล่
หรือถอน "จากแหล่งเสื่อมโทรมแห่งหนึ่ง
ไปก่อให้เกิดแหล่งเสื่อมโทรมอีกแห่งหนึ่ง".

ที่ดินบริเวณท่าเรือคลองเตย ซึ่งบ่อนี้
มีประชาชนไทยอาศัยอยู่มากกว่า ๔,๐๐๐
ครอบครัว มีประชาชนประมาณ ๒๕,๐๐๐
คน เท่ากับเป็นเมืองเล็ก ๆ เมืองหนึ่ง
บริเวณที่ประชาชนอาศัยนี้ ไม่มีถนนเข้า
ถึงบ้าน ไม่มีทางระบายน้ำ ไม่มีการเก็บ
ขยะมูลฝอย ไม่มีน้ำประปา ไฟฟ้าก็มี
เฉพาะบริเวณริมถนนใหญ่ ปลูกเป็นบ้าน
ไม้ชั้นเดียว มีขนาดต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ ๑
ห้อง ถึง ๓ ห้อง เราจะเห็นได้ว่าประชา-
ชนอยู่กันอย่างหนาแน่น ที่อยู่อาศัยไม่ถูก
สุขลักษณะ ต่ำกว่ามาตรฐาน ทางเดิน
ก็เป็นซอกแคบ ๆ เฉพาะคน มีไม้กระดาน
ปูเป็นทางเดิน และบางแห่งก็มีน้ำครำอยู่
ใต้ถุนและทางเดิน สังกัดไปทั่วทำให้
บริเวณนั้นอากาศอับ เหม็นน้ำเน่า.

ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ ทางกรมไค้กู้เงินจาก
ธนาคารโลกเป็นจำนวนเงิน ๒๕๐ ล้านบาท
เพื่อจะขยายท่าเรือตามโครงการขยายท่า
จอดเรือ แต่เนื่องจากปัญหาเรื่องที่ดินของ
การทำเรือมีประชาชนบุกรุกเข้าไปอาศัย
อยู่โดยไม่ได้รับอนุญาต และกลายเป็น
แหล่งเสื่อมโทรมที่ใหญ่โตที่สุดแห่งหนึ่ง
จึงเป็นอุปสรรคในการขยายท่าจอดเรือตาม
โครงการ ทางกรมทำเรือเผชิญกับปัญหา
ในการขับไล่ประชาชนออกจากที่ดิน โครงการ
การใด ๆ ก็ตามที่จะช่วยประชาชนในที่ดิน
แห่งนี้ให้ดีขึ้น เป็นการขัดต่อนโยบายของ
ท่าเรือทั้งสิ้น เพราะจะทำให้ประชาชน
ปักหลักแน่นยิ่งขึ้น.

เมื่อพูดถึงแหล่งเสื่อมโทรม ไม่ว่าจะ
ประเทศใดก็ไม่ปรารถนาให้เกิดขึ้นในบ้าน-
เมือง จะปล่อยไว้ก็ไม่ได้ จะกวาดล้างก็
เป็นการยาก ถ้ากวาดล้างตรงนี้ก็ไปผูกที่
แห่งใหม่ ถ้าปล่อยไว้ก็ใหญ่ขึ้นทุกที่
รัฐบาลจะทำอะไรรุนแรงไปก็เป็นการยาก
ถ้ากวาดล้างก็ต้องหาที่อยู่ให้ใหม่ ที่อยู่
ใหม่ก็ต้องเป็นที่ที่ประชาชนมีทางทำมา-
หากินได้สะดวก มีฉะฉานก็ต้องอพยพเข้า
มาอยู่ใกล้เคียงกับที่เดิมอีก.

เหตุผลที่คณะสังคมฯ เข้ามีส่วนเกี่ยวพันกันเคยกับประชาชนในแหล่งเสื่อมโทรมทำเรือคลองเตย ก็เพราะคณะสังคมฯ มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจวิจัยสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนไทยกลุ่มนี้ เพื่อหาทางช่วยเหลือปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้เยาว์ โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิไทยวัฒนา ค. สุวรรณ ซึ่งมีความสนใจในเรื่องการศึกษาของเด็กอยู่แล้ว และต่อมาองค์การ UNICEF ได้ให้ความอุปการะในการสำรวจวิจัยนี้ด้วย ผลของการสำรวจวิจัยนี้ได้เสนอไปยังสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมเพื่อวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะ ๕ ปี และเสนอผลต่อการทำเรือ แห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพิจารณา ขณะทวอเวลาของการหาที่อยู่ใหม่ให้แก่ประชาชน และการโยกย้ายออกของประชาชนไทยในกลุ่มนี้ซึ่งเป็นไปได้โดยยาก จำนวนเด็กและเยาวชนที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยการขาดการเอาใจใส่ของพ่อแม่และสังคม เด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นกำลังของชาติในอนาคตเหมือนกัน

ก่อนที่ดิฉัน จะเล่าถึง บริการ ที่คณะสังคมฯ และหน่วยงานอาสาสมัคร ที่ได้

ร่วมดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนในแหล่งที่เสื่อมโทรมคลองเตย ดิฉันจะขอเล่าสภาพทั่ว ๆ ไปที่ได้จากการสำรวจวิจัยโดยสังเขปดังนี้ :—

(หลังจากการบรรยายเสร็จมี สไลด์ฉายให้ชมเป็นเวลาประมาณ ๒๐ นาที)

(๑) โครงสร้างของบุคคลที่เป็นประชากรในแหล่งเสื่อมโทรมทำเรือคลองเตย

มีประชากร ๔,๕๓๐ ครอบครัว ประมาณ ๒๕,๓๖๕ คน มีชายหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน

อายุเฉลี่ย ๑๔ และต่ำกว่า ๑๔ ปี มี ๑๒,๐๕๐ คน (๔๘ เปอร์เซ็นต์)

อายุ ๑๕—๖๕ ปี ๑๒,๕๖๐ คน (๕๑ เปอร์เซ็นต์)

อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป ๓๑๕ คน (๑ เปอร์เซ็นต์)

บุคคลในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ—แม่—ลูก เป็นส่วนใหญ่ ที่มีรวมอยู่ ย่า ตายาย และ พี่ ๆ น้อง ๆ ก็มีอยู่บ้าง และมีครอบครัวที่ไม่ใช่ญาติพี่น้องอยู่รวมก็มี เช่นเช่าห้องอยู่อีก ประมาณ ๑๘ เปอร์เซ็นต์ของครอบครัวทั้งหมด.

(๒) บุคคลเหล่านี้มาแต่ไหน ตามผลของการสำรวจวิจัยพบว่า:—

๑๗ เพอร์เซนต์ของหัวหน้าครอบครัวเกิดในภาคกลาง ๔ จังหวัด คือ สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา และ นครราชสีมา.

๒๐ เพอร์เซนต์มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ.

(๓) บุคคลเหล่านี้อาศัยอยู่ในบริเวณท่าเรือคลองเตยมานานเท่าไร

๕๐ เพอร์เซนต์ อยู่มา ๑๐ ปี ขึ้นไป.

๒๕ เพอร์เซนต์ อยู่มาตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป.

๖ เพอร์เซนต์ อยู่น้อยกว่า ๑ ปี.

(๔) การศึกษา ของหัวหน้าครอบครัว

๖๕ เพอร์เซนต์ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔.

๑๗ เพอร์เซนต์ จบเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔.

๕ เพอร์เซนต์ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือสูงกว่า.

๑๑ เพอร์เซนต์ ไม่เคยเข้าเรียนเลย.

๕ เพอร์เซนต์ เข้าเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔.

(๕) เหตุผลที่ทำให้มาอยู่ที่แหล่งนี้ แทนที่ไปอยู่ที่อื่นในนครหลวง ฯ

๓๗ เพอร์เซนต์ หัวหน้าครอบครัวหางานทำใกล้ ๆ นั้น หรือขายของได้ง่าย.

๕๓ เพอร์เซนต์ อยากรู้ใกล้ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านที่เคยรู้จักมาตั้งแต่อยู่ต่างจังหวัด.

๑๐ เพอร์เซนต์ เป็นที่อยู่อาศัยที่ถูกที่สุด.

(๖) ประชาชนชาวคลองเตยมีอาชีพอะไร

๒๕ เพอร์เซนต์ เป็นกรรมกร.

๒๒ เพอร์เซนต์ เป็นช่างฝีมือ.

๑๕ เพอร์เซนต์ ทำการค้ารวมถึงแม่ค้าขายเร่.

๑๓ เพอร์เซนต์ ทำงานเกี่ยวกับงานขนส่งและคมนาคม.

๑๐ เพอร์เซนต์ พนักงานบริการ.

๗ เพอร์เซนต์ อื่น ๆ.

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นกรรมกรชนของขั้วรถของ ก่อสร้างแถว ๆ บริเวณคลองเตย ซึ่งใช้เวลาเดินทางไม่เกินครึ่งชั่วโมง.

หญิงส่วนใหญ่ ๘๖ เปอร์เซ็นต์เป็นแม่บ้าน เลี้ยงลูกและทำงานบ้าน แต่ถ้าท่านเดินไปตามตรอก ซอกซอยในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมนี้ จะเห็นตามหน้าบ้านยกพื้นเป็นร้านค้าเล็กๆ กระจุกกระจิกที่ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้าน ก็ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ตามถนัด ช่วยหารายได้ให้แก่ครอบครัว.

(๑) รายได้ของครอบครัว

๒๕ เปอร์เซ็นต์ มีรายได้มากกว่าเดือนละ ๑,๕๐๘ บาท.

๖๑ เปอร์เซ็นต์ มีรายได้น้อยกว่า ๑,๕๐๐ บาท.

(๘) สภาพบ้าน

บ้านปลูกด้วยไม้ มีหลังคาสังกะสี มีขนาด ๑ ห้อง ๒ ห้อง และ ๓ ห้อง ห้องหนึ่งเฉลี่ยคนอยู่ประมาณ ๓.๕ คน หรือประมาณ ๖ คนต่อ ๑ บ้าน ๘๗ เปอร์เซ็นต์มีบ้านของตนเอง และ ๒๐ เปอร์เซ็นต์อาศัยอยู่กับครอบครัวอื่น บ้านเหล่านี้มีครัวนอกบ้านและในบ้านมีส่วนเฉลี่ยเท่าๆ กัน ส่วนส่วนนั้น ๗๔ เปอร์เซ็นต์มีสมาชิกตัวเองอยู่ในบ้านและนอกบ้าน นอกนั้นใช้ตัวรวมกับผู้อื่น.

ชาวบ้านคลองเตย รักษาความสะอาด และมีความเป็นระเบียบภายในบ้านที่พอสมควร.

(๕) เครื่องอำนวยความสะดวกและบันเทิง

ไฟฟ้า ๘๓ เปอร์เซ็นต์ ใช้ไฟฟ้า ๒๒ เปอร์เซ็นต์ไม่มีเต๋อรัในบ้าน ๗๘ เปอร์เซ็นต์ต่อจากเพื่อนบ้าน ๑๗ เปอร์เซ็นต์ใช้ตะเกียง.

น้ำ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ ชอนาประปาใส่ตุ่ม.

๓๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อสายยางจากเพื่อนบ้าน.

๑๐ เปอร์เซ็นต์ ทาบจากกอกประปาสาธารณะ.

การบันเทิง

๖๕ เปอร์เซ็นต์ มีวิทยุ.

๒๓ เปอร์เซ็นต์ มีโทรทัศน์.

๑๘ เปอร์เซ็นต์ มีพดล.

(๑๐) การศึกษาของเด็กในแหล่งเสื่อมโทรมท่าเรือคลองเตย

เด็กที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องเข้าเรียนอายุตั้งแต่ ๗-๑๕ ปี มี ๖,๒๑๖ คน.

๖๕ เพอร์เซ็นต์ เรียนหนังสือ.

๓๑ เพอร์เซ็นต์ ไม่ได้เรียนประมาณ ๒,๐๐๐ คน ทั้งนรวมถึงเด็กที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน และไม่เคยเรียนเลยด้วย.

(๑๑) ทัศนคติของชาวท่าเรือคลองเตย

ส่วนใหญ่พอใจใน สภาพความเป็นอยู่ของเขา สุขภาพอนามัยก็ไม่มีไข้เจ็บป่วย ร้ายแรง อาชญากรรมก็มีไม่มาก มีชิงทรัพย์ ลักขโมยก็มีไม่มากนัก ชาวท่าเรือคลองเตยมีความรู้สึกถึงความประพฤติของเด็กวัยรุ่นไม่ค่อยดี.

(๑๒) การใช้เวลาว่างของประชาชนในแหล่งเสื่อมโทรมท่าเรือคลองเตย

ผู้ใหญ่ซึ่งออกไปทำงานตั้งแต่เช้ากลับมืด เห็นตเห็นตองงานต้องการการพักผ่อน เวลาอ่านหนังสือหาความรู้มีน้อยมาก ถ้าเราเดินไปตามบ้านจะไม่เห็นหนังสืออันใด นอกจากมีหนังสือพิมพ์อยู่บ้าง.

ส่วนเด็กที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนหรือออกจากโรงเรียนกลางคันนั้นทำอะไรบ้าง เด็กเหล่านี้ช่วยงานบ้าน เลี้ยงน้อง ช่วยหารายได้ หรือเล่นไปวันหนึ่ง ๆ (เล่นการพนัน ขายยาเสพติด).

ถ้าเราจะเดินไปตามบ้านเหล่านี้จะได้ยินเสียงวิทยุทรานซิสเตอร์ดังไปแทบทุกบ้าน ส่วนมากเด็กวัยรุ่นชอบฟังเพลงลูกทุ่ง เพลงสมัยใหม่ถึงแม้จะเป็นเพลงฝรั่ง เด็กๆ ก็ร้องกันได้โดยทั่ว ๆ ไป (ทั้ง ๆ ที่อ่านหนังสือฝรั่งไม่ออกเลย) แม้ใช้เพลงในวิทยุกลุ่มลูก แทนการร้องเพลง ขบักกลุ่มของไทยอย่างโบราณ แม้บ้านชอบฟังนิยาย ละครวิทยุ ซึ่งดึกกึ่งงอมแงมทีเดียวไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องขอฟังเมื่อมีละครวิทยุที่จะฟังข่าวสารการเมืองนั้น เกือบไม่มีเลย มีชาวชาวบ้านที่ประชาชนชอบฟัง.

ขอกล่าวถึงการที่เด็กไม่ได้เรียนหนังสืออีกครั้ง สาเหตุที่ชาวบ้านถือเป็นสำคัญก็คือ :-

การขาดทะเบียนบ้าน ๕๕ เพอร์เซ็นต์ ของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในแหล่งนี้ ไม่มีทะเบียนบ้าน การทำเรือถือว่าเป็นการบุกรุก ละเมิด สิทธิเข้ามาปลุกอยู่เองโดยพลการ จึงขอร้องไม่ให้ทางทะเบียนท้องถิ่นออกเลขบ้านให้ เพราะจะเป็นการปักหลักที่ถาวร เป็นการ ไม่ยอมรับว่ามีบ้าน ๔,๕๓๐ ครอบครัวยุในบริเวณที่ดินของการท่าเรือ ทั้ง ๆ ที่ครอบครัวยเป็นจำนวนมากได้อาศัยอยู่มาเกือบ ๒๐ ปีแล้วก็ตาม.

ท่านผู้เมื่อกี้จะสงสัยว่า เมื่อองค์การท่าเรือขอร้องไม่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนท้องถิ่นออกเลขทะเบียนบ้านให้ แต่ทำไมจึงมีบ้านอีกจำนวนไม่น้อยมีเลขทะเบียนบ้าน เรืองนเป็นข้อเท็จจริง เมื่อพูดแล้วท่านทั้งหลายคงเข้าใจว่า อิทธิพลทางการเมืองย่อมเห็นอกว่าสิ่งใด ๆ จากการสำรวจครั้งนั้นมีประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นอายุอยู่ในเกณฑ์ มีสิทธิเลือกตั้ง ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน จากการเลือกตั้งผ่านมาแล้ว ๒ ครั้งในเวลา ๑๕ ปี นักการเมืองได้ใช้อำนาจในหน้าที่สั่งให้เจ้าหน้าที่ออกทะเบียนบ้านให้แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น เพื่อประชาชนจะได้มีสิทธิเลือกตั้ง ด้วยสาเหตุนี้ทำให้บ้านใน บริเวณนี้มี เลขบ้าน ประมาณ ๓๓ เปอร์เซนต์.

การไม่มีเลขทะเบียนบ้านเป็นอุปสรรคในการนำเด็กไปเข้าโรงเรียน ประชาบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ เพราะทางโรงเรียนต้องมีเอกสารสำเนาสำมะโนครัวไปแสดง แต่ผู้ปกครองไม่มีให้จึงมิได้เข้าเรียน.

ชาวบ้านท่าเรือคลองเตยมีความหนักใจและห่วงใยในการศึกษาของลูกหลานอยู่มาก บางครอบครัวส่งลูกไปอยู่กับญาติพี่น้องที่ต่างจังหวัดเพื่อเข้าเรียนเพราะหาที่เรียนได้ง่ายกว่า (ในนครหลวง).

ในหมู่บ้าน แหล่งเสื่อมโทรมท่าเรือคลองเตยมีโรงเรียนชาวบ้านอยู่ ๔ แห่ง ตั้งขึ้นเองโดยมิได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ มีนักเรียนประมาณแห่งละ ๕๐-๖๐ คน มีโรงเรียนสอนคืออยู่โรงเรียนหนึ่ง มีนักเรียน ประมาณ ๑๐๐ คน เด็กเสียค่าเล่าเรียนวันละ ๑ บาท เข้าเด็กก็มาโรงเรียนพร้อมกบเงิน ๑ บาท เป็นค่าเล่าเรียน ไม่มีขี้กเทอม วันหยุดของเด็กคือวันอาทิตย์และวันที่ไม่มีเงิน ๑ บาท มาให้ครู.

สภาพของห้องเรียนเป็นห้องโถง ฟูไม่กระดานห่าง ๆ พอที่จะทิ้งอะไร ๆ ลงได้ดูโต๊ะ โต๊ะดูก็เป็นน้ำคร่ำ นั่งเรียนกันกยพัน มีโต๊ะเรียนทำด้วยไม้ยาว ๆ เตี้ย ๆ มีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ อยู่ในห้องเดียวกัน แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม มีครู ๒ คน กลุ่มหนึ่งอ่าน กลุ่มหนึ่งท่องสูตรคูณ อีกกลุ่มหนึ่งคัดลายมือ แซ่แซ่ไปหมดทั้งห้อง ห้องเรียนนี้แหละกลางคืนก็เป็นห้องนอนของครอบครัวคุณครู.

การมีโรงเรียนตามบ้านเกิดขึ้น แสดงให้เห็นถึงความสนใจและตื่นรนของประชาชนในแหล่งนี้ ในเรื่องการศึกษาของเด็ก เมื่อสังคมไม่มีบริการให้เขาก็จัดการทำกันเอง จุดประสงค์สำคัญก็เพียงให้เด็กอ่านออกเขียนได้ก็พอแล้ว.

โรงเรียน ในระแวกใกล้เคียงก็มีโรงเรียนของ การท่าเรือ มีนักเรียน ประมาณ ๕๐๐ คน มีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ส่วนใหญ่เป็นเด็ก ในบริเวณท่าเรือ ถ้ามีที่ว่างก็รับเด็กจากข้างนอกบ้าง นอกจากนี้ก็มีโรงเรียนประชาบาล ๔ แห่ง โรงเรียนราษฎร์ ๑ แห่ง.

โดยข้อเท็จจริง แล้วโรงเรียน ประชาบาลยังมีที่พอรับเด็กเข้าเรียนอีก เนื่องจาก การเรียนแบ่งเป็น ๒ ผลัด รอบเช้าและรอบบ่าย แต่ประชาชนไม่ทราบ จึงไม่ได้ นำเด็กไปเข้าเรียน และเนื่องจากไม่มี ทะเบียนบ้านก็กลัวว่าทางโรงเรียนจะไม่รับ เด็ก จึงอยู่บ้านเฉย ๆ ส่วนเด็กที่เรียนครึ่ง เวลา ก็มีเวลาร่างมาก เด็กพวกนี้ทำอะไร ในเวลาร่าง พ่อแม่ก็ไปทำงาน หรือยุ่งแต่ การทำมาหากิน ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล เด็ก ไม่มีใครช่วยให้เด็กพวกนี้ใช้เวลาว่างอีกครั้งวัน ให้เกิดประโยชน์ แก่เด็กเอง และแก่สังคม.

เด็กพวกนี้เรียนครึ่งวัน ร่างครึ่งวัน รวมกับเด็กไม่ได้ไปโรงเรียน และเด็กที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน อะไรจะเกิดขึ้น เราเดิน ไปตาม ทางเข้าบ้าน จะเห็น เด็ก เหล่านี้เล่นการพนัน หยอดหลุม ทอยกอง ทายเบอร์ฉันทบัตร ชายยาเสฟตึก.

(๑๓) ปัญหาเด็กวัยรุ่นและอาชญากรรม

คนภายนอกที่อ่านข่าวตามหนังสือพิมพ์ จะนึกว่าภาพว่าบริเวณนี้คงเป็นที่รวมของ อาชญากรรม ชนิดต่าง ๆ อาจารย์ ผู้ไปทำ การสำรวจ แต่แรกก็มีความรู้สึกเช่นนั้น และมีความกลัวอยู่ ไม่น้อยเหมือนกัน เพราะนอกจากข่าวตามหนังสือพิมพ์แล้ว เจ้าหน้าที่ยังทำเรื่อง ซึ่งเป็นผู้ปกครอง ท้องถิ่นก็ยังเตือนให้ระวัง และยังจะ เออเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ มาช่วยคุ้มครอง ให้คณะผู้สำรวจอีกด้วย คณะผู้สำรวจ ประกอบด้วยอาจารย์ ๗ ท่าน วิทยุเสก ความหวังดีนั้น เพราะในฐานะนักสังคม- สงเคราะห์เรามีความเชื่อมั่นในคุณค่าของ ความเป็นมนุษย์ไม่ว่าเขาจะอยู่ในสภาพ อย่างไร เขาก็ยังเป็นมนุษย์ มีคุณค่าของ ความเป็นมนุษย์มีศักดิ์ศรีไม่ชอบการถูก เหยียดหยาม มีความต้องการการยอมรับ ตลอดจน มีความสามารถไม่มากนักน้อย พร้อมที่จะใช้ความสามารถและแสดงความสามารถเมื่อมีโอกาส (คณะผู้สำรวจมีความเชื่อมั่นเช่นนั้น).

และในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ เรา ไปโรงเรียนวัดที่จะเข้าถึงประชาชนใน ลักษณะของความเป็นกันเอง ความเป็น

มิตร ทำให้เราเข้าไปคุยกับชาวบ้านแถบนั้นได้อย่างไม่หวาดกลัวอันตรายใดๆ และเราก็พบว่า ประชาชนไทยในแหล่งที่ใครๆ เกรงกลัวนั้น เขาก็คือคนไทยที่เต็มใจด้วยความเชื่อมั่นมิตร เป็นกันเอง เบิกเผยยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายและที่สำคัญที่สุด คณะผู้สำรวจได้รับความปลอดภัย นานวันเข้า ความสนิทสนมคุ้นเคยกับท้องถิ่นก็มากขึ้น ทุกอย่างไม่มีอะไรน่ากลัว มีแต่ความเป็นกันเอง แต่ก่อนพวกเราไหว้เขาทักทายเขาก่อน เคี้ยวเมื่อเขาเห็นเรา เขาริ้วไหวและทักทายเราก่อน.

มีพวกที่ทำให้พวกเราลำบากใจอยู่บ้างก็คือ พวกเด็กชายวัยรุ่นมีท่าทางดื้อตัวและค่อนข้างก้าวร้าว เด็กวัยรุ่นนี้ไม่ได้รับการศึกษา ออกจากโรงเรียนกลางคัน ไม่ได้รับการฝึกอบรม ไม่มีความรู้ที่จะทำมาหากิน แต่ความจำเป็นต้องใช้เงินซื้อหาความจำเป็นให้เพียงพอกับความต้องการและอาหาร การกินเด็กเหล่านี้ จึงตกเป็นเครื่องมือของพวกทุจริตมิชชันนารี อาชญากรวัยรุ่นที่มีได้แก่ลี้เล็กชโมยน้อย วิ่งวายเป็นนายหน้าขายยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น.

เป็นที่น่าสนใจการลักเล็กชโมยน้อยในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมมีน้อยมาก แต่เป็นแหล่งหลบซ่อนของอาชญากร เมื่อจะทำอาชญากรรมมักจะทำนอกบริเวณการลักลอบเล่นการพนัน และการเสพยาเสพติด เป็นเรื่องที่ทางการตำรวจเพิ่งตั้งอยู่.

คลังสินค้าท่าเรือ คลังเก็บสินค้าของสหรัฐเป็นแหล่งฝึกหัดไหวพริบในการลักเล็กชโมยน้อยภายใต้การอำนวยความสะดวกผู้ใหญ่ที่ชำนาญเป็นอย่างดี.

สิ่งแวดล้อมและทัศนคติของชาวบ้านมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กวัยรุ่นเหล่านี้มาก การเล่นเกมพนัน ชาวบ้านเห็นเป็นของธรรมดาและเล่นกันอยู่โดยทั่วไปในหมู่ผู้ใหญ่ การขายยาเสพติดก็ดูเป็นเรื่องธรรมดา เด็กวัยรุ่นจึงปฏิบัติประพฤติโดยไม่ใช่เป็นของแปลกสำหรับผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจับกลุ่มกันเล่นเกมพนันเอาเงินกันตามหน้าบ้านริมทางเดินโดยทั่ว ๆ ไป เด็กวัย ๑๓-๑๕ ปี สูบไอระเหย (ให้คณะผู้สำรวจดู) อย่างเปิดเผยและภาคภูมิใจ เด็ก ๑๐ ขวบเดินสูบบุหรี่ขี้กบผู้ใหญ่

เด็กวัยรุ่นเหล่านี้อาจไม่รู้จักเล่นเกมอื่น ๆ หรือไม่รู้จะใช้เวลาว่างไปทำอะไร นี่ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ.

เป็นที่น่าเห็นใจการทำเรือแห่งประเทศไทยที่ไม่สามารถจะขยายกิจการทำเรือไปได้ตามโครงการเพราะไม่สามารถจัดการให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณของท่าเรือออกไปจากบริเวณนี้ และข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีใครสามารถยับยั้งการเข้าไปปลูกบ้านเรือนในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมนี้ได้สำเร็จ.

สิ่งที่ทางการควรจะได้พิจารณาต่อไปก็คือว่า ทำอย่างไรที่จะให้ประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมนี้ได้มีสิทธิอยู่อย่างประชาชนทั่ว ๆ ไป ได้รับความสะดวกสบายจากไฟฟ้า น้ำประปา การสุขาภิบาลและสาธารณสุข ซึ่งเขาเหล่านั้นจะพึงได้รับในฐานะประชาชนไทย พึงจะได้รับเพื่อมนุษยธรรมและเพื่อความเจริญทางสังคมของนครหลวง.

เท่าที่เล่ามาโดยสังเขป ท่านผู้มีเกียรติคงจะพอมองเห็นภาพของแหล่งที่มีประชาชนไทยกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ มีปัญหาอะไรที่สังคมภายนอกควรจะเข้าไปช่วยเขาได้บ้าง.

คณะสังคมฯ มิได้ให้บริการตามที่คิดเอาเองว่าเป็นความต้องการของชาวบ้าน แต่เราได้สำรวจถึงความต้องการของชาวบ้านตลอดจนเห็นว่า เขาคิดว่าอะไรเป็นปัญหาที่

เขาต้องการให้เราช่วยบ้างเกี่ยวกับลูกหลานและเด็ก ๆ ของเขา.

๑. สิ่งที่เขาต้องการเป็นอันดับแรกก็คือโรงเรียนสำหรับลูกหลานและเด็ก ๆ ทางคณะและนักศึกษาคณะสงฆ์ คณะสงฆ์และนักศึกษาคณะสงฆ์ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกับชาวบ้าน และตกลงให้ดำเนินการดังนี้:—

๑) ทางคณะฯ ได้ตกลงติดต่อกับโรงเรียนประชาบาลให้ทางโรงเรียนรับเด็กเข้าโรงเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ เด็กเข้าโรงเรียนได้ประมาณ ๑๖๐ คน และคาดว่าในปีการศึกษา ๒๕๑๖ โรงเรียนจะสามารถรับเด็กได้ถึง ๕๐๐ คน.

๒) ทางคณะสงฆ์ฯ และนักศึกษาศาสนาสมัคร ได้ช่วยชาวบ้าน กรอกแบบฟอร์ม ขอเลขบ้านชั่วคราวได้ เมื่อมีเลขบ้านชั่วคราวแล้วก็จะให้จัดการให้เด็กได้เข้าโรงเรียนได้มากขึ้น.

๓) จัดที่สอนหนังสือเด็กเป็นการชั่วคราว มีชาวบ้านให้ความร่วมมือให้ใช้ห้องของเขาเป็นที่สอนหนังสือเด็ก (ชั้นแรกก็เริ่มเพียง ๑-๒ ชุดก่อน) โดยนักศึกษาคณะสงฆ์ฯ และนักศึกษาศาสนาสมัครจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หลายแห่งได้ให้ความร่วมมือเป็นครูสอนเช่นมหาวิทยาลัย

ศิลปากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และอื่น ๆ
ประมาณ ๕๐-๖๐ คน เวลามีการสอน
กัน ๑๒ แห่ง แห่งหนึ่ง ๆ มีเด็กมาเรียน
ประมาณ ๒๐-๒๕ คน ครู ๑-๒ คน
โรงเรียนนี้เปิดสอนแต่เฉพาะวันพฤหัสบดี
และวันเสาร์.

การสอนแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ:-

- (๑) พวกที่กำลังเรียนอยู่ในโรง-
เรียน พวกนี้สอนหนักไปใน
ด้านวิชาการที่เด็กไม่เข้าใจ
ช่วยเด็กที่มีปัญหาทางการ-
บ้านเป็นรายคน.
- (๒) พวกที่เคยเรียน มาบ้างแล้ว
แต่ออกเสียกลางคัน พวกนี้
อ่านออกบ้าง ไม่ออกบ้าง ฝน-
ฐานความรู้และอายุแตกต่างกัน ทำให้ยุ่งยากแก่การสอน
ต้องให้ความสนใจ เป็น ราย
คน.
- (๓) ส่วนพวกเด็กเล็กที่ยังไม่ได้
เคยเข้าโรงเรียนเลย เด็ก
พวกนี้มีกิจกรรมหลายอย่าง
สลับเปลี่ยนไปเป็นระยะ เพราะ
ความสนใจ และ ตั้งใจเรียน

เพียงระยะสั้น ๆ เช่นนับเลข
เรียนรู้พยัญชนะ สระ วา-
เขียน คุรป เล่านิทาน
เป็นต้น.

จากการใกล้ชิดการสอนหนังสือให้เด็ก
ทำให้ความเป็นกันเองกับผู้ใหญ่ก็ยิ่งขึ้น
การสอนของนักศึกษา มีใฝ่ฝันที่จะให้เด็ก
อ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ใฝ่ฝันที่จะพัฒนา
ลักษณะนิสัย รักการเรียน ไม่หนีโรงเรียน
และพร้อมที่จะเข้าโรงเรียน.

อาจารย์ผู้ควบคุมนักศึกษาอาสาสมัคร
ท่านหนึ่งได้เล่าให้คิดฟังว่า เด็ก ๆ ที่มา
โรงเรียนของเรานั้นมีที่เหมือนกันอยู่อย่าง
หนึ่งคือร่างกายสกปรกไม่ค่อยอาบนำ ตาม
ร่างกายมีคราบเหลืองโคล มีกลิ่นจากเนื้อตัว
เลื้อยดำยาวไม่ได้ตัด เสื้อผ้าสกปรก ข คน
นั่งผ้าถุงกางเกงแต่ไม่ได้ใส่เสื้อ การที่
เด็กหลาย ๆ คนและมีสภาพดังกล่าวแล้ว
มารวมกันในห้องแคบ ๆ อากาศถ่ายเทเข้า
ออกไม่สะดวก กลิ่นจากตัวเด็ก เสื้อผ้า
ของเด็ก จากน้ำสกปรกได้ถูกรวมกัน
หลาย ๆ อย่างท่านพอจะนึกได้ว่ากลิ่นนั้น
รุนแรงแค่ไหน.

นักศึกษาที่ไปสอนต้องใช้ความอดทน
เป็นพิเศษ และต้องยอมรับสภาพที่แท้จริง

ของลูกศิษย์ ต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่เสมอภาคกันหมด ไม่มีการตีเคียนตัวเด็กหรือผู้ปกครองเด็กที่ไม่อายุน้ำ หรือทำความสะอาดเสื้อผ้าเด็กและครุภัณฑ์เด็กเหล่านั้นชอบนั่งโกสั๊ ๗ ครุ ยิงโกสั๊มาก ก็ยังมีความสบายใจ ครุใช้ โอกาสที่โกสั๊ชิตเด็กสร้างนิสัยกิงามให้เด็ก เช่น พูจาทัวยคำสุภาพ ไพเราะและใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ไม่ว่าจะตีเมื่อเด็กพูดไม่ตี ไม่เพราะหรือใช้คำพูดผิด ๆ.

ก่อนกลับบ้านวันหนึ่งครุถามว่า “วันนี้ก่อนมาโรงเรียน ใครอาบน้ำมาข้าง” ครั้งแรกอาจมีหรือไม่มีเลย ครุถามเช่นนั้น ๒-๓ วัน ตึก ๆ กัน ต่อมาปรากฏว่ามีเด็กอาบน้ำเพิ่มขึ้น ครุก็เรียกมาขึ้นหน้าครุ กล่าวยกย่องชมเชย ต่อ ๆ มาเด็กที่อาบน้ำมาโรงเรียนก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากการพบปะกับพ่อแม่ของเด็ก พ่อแม่ก็มีความพอใจ และดีใจที่ลูกรู้จักอาบน้ำเอง โดยไม่ต้องเตือน หรือ เคี่ยว เชื้อญ่มากนัก อย่างแต่ก่อน.

(เรื่องความสะอาดของบ้านเรือนก็เช่นกัน เด็ก ๆ ชอบให้ครุไปบ้าน ครุต้องมองหาส่วนดีของบ้านมาชมเชย ถ้ามองอยู่บ้านคงจะช่วยพ่อแม่ทำความสะอาดบ้าน

ถึงเรียบร้อย เด็กอื่น ๆ ก็ชอบจะให้ครุไปบ้านและชมบ้าง เป็นการประกวดการทำ ความสะอาดบ้าน มีผลถึงครอบครัวของเด็กด้วย).

ดิฉันจะขอเล่าอีกเรื่องหนึ่งให้ชื่อว่า เมื่อย่อนการพนันกลายเป็นโรงเรียน.

มีชาวบ้านคนหนึ่งเสนอให้บ้านของเขาเป็นที่สอนหนังสือเด็ก ๆ ในระแวกนั้น บ้านหลังนั้นก็มีสภาพเช่นเดียวกับบ้านหลังอื่น ๆ ใต้ถุนมีน้ำขัง มีกลิ่น แต่ลักษณะบ้านปลูกไว้มั่นคง หลังคามุงสังกะสี ใข้ไม้ย่างกินฝา เป็นห้องโถงกว้าง ๓ เมตร ยาว ๖ เมตร ต่อชายคาอีกด้านเป็นห้องนอนและทำครัว.

โดยปกติบ้านนี้เปิดย่อนการพนันเล่นไฟกันทุกวัน โดยภรรยาเป็นผู้จัดการ เขาไฟมีทั้งชายหญิงและเป็นคนในระแวกนั้น เขาให้ห้องเราสอนหนังสือเด็กเพียงครึ่งเดียว อีกครึ่งหนึ่งใช้เป็นที่เล่นไฟตามเคย.

นักศึกษาก็ไปสอนหนังสือทุกวัน พฤษศยัคัและวันเสาร์ มีนักเรียนประมาณ ๒๐-๒๕ คน ครุ ๑-๒ คน กิจกรวมสอนหนังสือเด็ก ๒๐-๒๕ คน กับผู้ใหญ่ ๗-๑๐ คน เล่นไฟอยู่ในห้องเดียวกัน

กิจกรรมสอนเด็กร้องเพลง เล่นิทาน
ท่องสูตรคูณ เสียงก็ดังมากอยู่แล้ว ยังมี
เสียงสนุกสนานจากวงไฟปะปนกัน ท่าน
ผู้เกี่ยวข้องก็คงพอจะนึกภาพและได้ยินเสียง
แล้วว่า จะดังขนาดไหน.

นักศึกษากลับมาหาอาจารย์ด้วยท่าทาง
อิดโรย (อ่อนระโหย) และท้อแท้ บ่นว่า
ไม่ไหวแล้วละคะอาจารย์ เสียงคนเล่นไฟ
ดัง ห้องก็แคบ พวกนี้ไม่รู้เรื่อง ตัก
ไปหมด อาจารย์ท่านนั้นก็ปลอบนักศึกษ
ให้อกทนและใจเย็น ๆ อีกหน่อย พวกเรา
จะพยายามให้ชาวบ้านเลิกเล่นไฟ และ
ยกห้องให้เป็นที่สอนหนังสือเด็กทั้งหมด
โดยเต็มใจ อาจารย์ก็ดำเนินการตามแผน
คือขณะที่นักศึกษากลับออกสอนเด็ก อาจารย์
ก็ไปเยี่ยมเยียน ทักทายชาวบ้าน แวะไป
คุยกับแม่บ้านที่เป็นเจ้าของบ้าน ใต้ถุน
วงเล่นไฟเป็นการสร้างความเป็นกันเองที่ค
ยิ่งขึ้น เราสมมติให้เขาเป็นครูใหญ่ของ
โรงเรียนผู้ใหญ่ ต่อ ๆ มาเวลาเราไปเยี่ยม
คุณักศึกษา เราก็อทักทายว่าวันนี้ โรงเรียน
ผู้ใหญ่ยังไม่เปิดสอนอีกหรือ (ดูเขาจะ
พอใจในตำแหน่งที่เราตั้งให้) เขาตอบว่า
“นักเรียนยังไม่มาบ้าง รอนักเรียนอยู่
บ้าง” ฯลฯ เมื่อมีโอกาส อาจารย์ก็พุดคุย
ถึงว่า เคยชวนเด็กนักเรียนที่มาเรียนหนังสือ

มากขึ้น เสียงดังห้องคับแคบไปเสียแล้ว
เสียงคงรบกวนทำความรำคาญให้ผู้ใหญ่
ด้วย และเสนอแนะว่า ถ้าเราจะมาคิด
กันว่าจะทำอย่างนี้ เขาจะเห็นเป็นอย่างไร
คือตอนเช้าขอให้เปิดเป็นโรงเรียนสอนเด็ก
เพียงอย่างเดียว ส่วนโรงเรียนผู้ใหญ่เปิด
ภาคบ่ายจะดีกว่าไหม เพราะครูและนักเรียน
ทั้งสองโรงเรียนจะได้เรียนและสอนกันได้
อย่างเต็มที่.

ผลปรากฏว่า ครูและผู้ใหญ่เต็มใจ
และเห็นดีด้วยกับเรา คือไปเปิดโรงเรียน
ผู้ใหญ่ภาคบ่าย และภายหลังต่อมาในวันที่
นักศึกษามาสอนหนังสือ ห้องนั้นก็กลายเป็น
โรงเรียนเด็กโดยสมบูรณ์ ไม่มีโรงเรียน
ผู้ใหญ่ภาคบ่ายอีกเลย (คงจะเว้นการเล่น
เสียง ๒ วันกระมัง) โรงเรียนเด็กจึงขยาย
ได้เต็มห้อง.

เจ้าของบ้านหลังนี้ ต่อมาได้เป็นผู้นำ
ที่เข้มแข็ง วิริริพัฒนาชุมชน ชักชวน
ชาวบ้านทำสะพานเข้าหมู่บ้านยาว ๕๐ -
๗๐ เมตร ส่วนแม่บ้านก็ให้ความร่วมมือ
อย่างดียิ่งตลอดมา.

๒. ความต้องการทางการแพทย์

ทางคณะ ฯ ได้รับความร่วมมือจาก
สโมสรไลออนส์นครหลวง และสโมสร

โรทาร์ (กุสิต) จัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ มาทำการตรวจรักษาโรคให้ประชาชนชาวท่าเรือคลองเตยในวันอาทิตย์วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๘.๓๐-๑๑.๓๐ น. การตรวจตรวจฟรี ค่ายาขายให้ ในราคาต้นทุน หรือถ้าไม่มีนิกสังคมสงเคราะห์จะพิจารณาจ่ายยาฟรีเป็นราย ๆ ไป.

๓. ความต้องการศาลาประชาคม อันเป็นที่ซึ่งจะใช้เป็นที่รวมทำกิจกรรมของชาวบ้านที่ประชุมเป็นศูนย์เยาวชนของเด็ก.

ทางคณะได้ดำเนินการขอที่ดินของการท่าเรือที่ว่างอยู่ประมาณ ๒๐๐ ตารางวา เป็นที่ตั้งศูนย์ โดยมีข้อแม้ว่าจะไม่สร้างอะไรเป็นการถาวร และพร้อมที่จะรื้อถอนเมื่อการทำเรือต้องการ.

ศูนย์ชาวบ้านได้รวมแรง รวมใจ ช่วยกันบริจาคเงินสิ่งของ ก่อสร้างเป็นอาคารพื่นเตปูน หลังคาสังกะสี ไม่มีฝา ขณะนี้ยังไม่เสร็จเรียบร้อย หลังคายังมุงไม่เสร็จจัก.

จากการปฏิบัติงานของคณะอาจารย์ ในการนำของอาจารย์จิรา สารพันธ์ หัวหน้าทีม นักศึกษา แผนก สังคม สงเคราะห์ศาสตร์ และนักศึกษาอาสา

สมัครช่วยงาน จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้านในแหล่งเสื่อมโทรมนี้ เราจะเห็นได้ว่าชื่อแหล่งเสื่อมโทรมนี้มีความหมายเพียงสถานที่อยู่อย่างอัคแอนหนาแน่น ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกสบายเท่าที่ควรเท่านั้น แต่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งนี้ เขาก็คือประชาชนไทย มีน้ำจิตดวงใจมีความเป็นมนุษย์ มีศักดิ์ศรีและมีความต้องการเช่นเดียวกับเรา ๆ แต่เขาเหล่านั้นเป็นบุคคลที่มีโชคน้อย ขาดโอกาสของการเรียนรู้และไม่มีโอกาสแสดงความสามารถเท่านั้น.

เพื่อหา ทางให้ชาว ท่าเรือ คลองเตย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเรียนรู้ ได้มีโอกาส แสดง ความ สามารถ เพื่อเป็นอนาคตที่ดีของชาติ ทางคณะ ได้จัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นอีกบริการหนึ่งในวันเสาร์ เรามีหนังสือสำหรับเด็ก อ่านหนังสือการ์ตูน นิทาน รูปภาพ ไปกับรถของอาจารย์และนักศึกษา เด็ก ๆ ได้มาใช้บริการนี้มากพอสมควร เรามีนักศึกษาอ่านนิทานให้เด็กฟัง แต่เรามีหนังสือน้อย และชำรุดเสียเป็นส่วนใหญ่.

ทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะมี โครงการ เผยแพร่ให้ประชาชน รัก

การอ่านหนังสืออยู่แล้วขอได้โปรดช่วยประชาชนไทยในแหล่งที่คิดนั้นแนะนำท่านผู้มีเกียรติให้รู้จักซึ่งต้อง การ การ สนับสนุน ส่งเสริมในทางนี้อย่างมากไว้พิจารณาด้วยว่า ทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจะกรุณาต่อพวกเขาเหล่านั้นได้เพียงใด คณะสังคมนักวิชาการศาสตร์บัณฑิตให้ความร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในทุกวิถีทาง เพื่อให้วัตถุประสงค์ของสมาคม ฯ ที่จะส่งเสริมให้

ประชาชนรักการอ่านหนังสือแพร่หลาย ยิ่ง ๆ ขึ้น และในเวลาเดียวกันจะได้เป็นการช่วยพัฒนาลักษณะนิสัยรักการเรียนรู้อ่านของประชาชน เด็กและเยาวชนชาวท่าเรือคลองเตยด้วย.

สุดท้ายนี้ฉันขอขอบคุณท่านผู้มีเกียรติที่ได้ให้ความ สนใจต่อ ความเป็นอยู่ ของ ชาวบ้านท่าเรือคลองเตยด้วยดี และเพื่อท่านจะได้รู้จักชาวบ้านแหล่งนี้ดียิ่งขึ้น ขอได้โปรดชมภาพต่าง ๆ ต่อไป.

สมาชิกวารสาร ฯ โปรดทราบ

๑. ถ้าท่านเปลี่ยนยศ ชื่อ นามสกุล
๒. ถ้าท่านย้ายที่อยู่
๓. ถ้าท่านประสงค์จะบอกรับวารสาร ฯ ปีต่อไป

โปรดแจ้งให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยทราบ.

ประชาชนไทย*

ผู้ดำเนินการอภิปราย
คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ

ผู้ร่วมอภิปราย
แพทย์หญิง จินดาภา สายัณห์วิกสิต
(คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล)

นายพัฒนา สุวรรณพาณิชย์
(หัวหน้ากองการศึกษาประชาบาล กรมการปกครอง)

คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ

— ไต่แนะนำบรรดาผู้ร่วมอภิปรายทั้งสองท่านที่ได้มาร่วมการอภิปรายในวันนี้ว่าเป็นผู้มาจากงานในสาขางานการปกครอง งานการแพทย์ สาธารณสุข บุคคลเหล่านี้จะได้เสนอรายงานแนวความคิด ความต้องการเรื่องการอ่านของประชาชนให้ผู้ฟังได้รับทราบว่า เขามีความสนใจและความต้องการอย่างไร.

พ.ญ. จินดาภา สายัณห์วิกสิต

— ขอออกตัวว่าเป็นผู้ที่พูดที่ไม่ดี แต่

ท้อใจรักและชื่นชมในงานของบรรณารักษ์ จึงยอมมาพูด เพราะในอดีตครั้งที่เคยทำงานที่คณะแพทยศิริราช ก็เคยทำและช่วยเหลืองานค้ำหึ่งสมุทมามาก และได้เห็นความสำคัญและผลงานของบรรณารักษ์ที่ได้ช่วยเหลือการศึกษาการแพทย์มาแล้ว จึงขอยอมมาพูดทั้ง ๆ ที่ไม่แน่ใจว่าจะพูดได้ดี.

ประชาชนในเมืองก็ประชาชนนอกเมืองนั้นมีปัญหาไม่เหมือนกัน ทั้งทางด้านอนามัย การแพทย์ จิตใจ รวมไปถึงเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น

* เป็นการอภิปรายเพื่อเพิ่มเติมทัศนะในหัวข้อคำบรรยาย เรื่อง "ประชาชนไทย" โดย ศาสตราจารย์ วารุณี บดินทรสันต์.

เมืองอินทโยคี สมัยก่อนนั้นมีคนร่ำรวยน้อย
 คนจนมาก มีความแตกต่างกันมากมาย
 สมัยนั้นความแตกต่างเหล่านั้นน้อย ๆ หมด
 ไป สำหรับเมืองไทยในเมืองหลวงยังมีอยู่
 มาก อันเป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาใน
 ทางด้านการปกครอง การสาธารณสุข
 เมื่อมีพลเมืองมาก เกิดการกินมาก ถ้าย
 มาก น้ำใจ ความเอื้อเฟื้อที่ควรจะมีต่อกัน
 หดหายไป เป็นการแก่งแย่งชิงดีกัน เอา
 รักเอาเปรียบ เห็นแก่ส่วนตัวมากกว่า
 ส่วนรวม คนในเมืองมีโอกาสได้เรียนรู
 มากกว่าคนนอกเมือง ได้รับประสบการณ์
 มากกว่า และมีโอกาสมากกว่าคนนอก
 เมือง ดังนั้นจนถ้าว้ออะไร ๆ ก็เป็นสิทธิ
 ของตนเองไปเสียหมด ซึ่งรวมไปถึงเรื่อง
 การงานด้วย จะเห็นว่าในเมืองมีงานมาก
 แต่ขณะเดียวกันก็มีคนว่างงานมาก เหตุที่
 เป็นดังนี้ เพราะคนเลื่องงานอยากทำงาน
 สูง ๆ สบาย ๆ และได้เงินเดือนมาก งาน
 ที่จะต้องใช้ Skilled labour คือความ
 ชำนาญงานเฉพาะอย่างนั้นในเมืองยังขาด
 แคลนคนที่ทำงานอยู่อีกมาก สาเหตุ
 อันหนึ่งที่คนต้องการงานสบาย ๆ และเงิน
 เกือบสูง ๆ อาจจะเป็นเพราะในเมืองนั้นมีสิ่ง
 ล่อใจต่าง ๆ มากมาย อันเป็นแหล่งงูใจ

และชักชวนให้คนในเมือง ตลอดจน
 เยาวชนมุ่งหน้าเข้าไปหาและเอาใจงอ
 ก่อสิ่งนั้น.

นายพัฒนา สุวรรณพานิชย์

— ในทัศนะของนักการปกครอง นัก
 ปกครองมีหน้าที่บำบัดทุกข์และบำรุงสุข
 ประชาชน ถ้าประชาชนมีความรู้ก็จะ
 ปกครองได้ง่าย พุคจำรูเรื่องมากกว่าคน
 ที่ขาดการศึกษา ประชาชนมีโอกาสได้
 รับการศึกษามาจากหลายทางเช่น การ
 พุคคัย อ่าน เห็น ก็ทำให้ฉลาดได้
 ประชาชนทั่วโลกทั้งในเมืองและนอกเมือง
 มีสภาพความแตกต่างกันทั้งนั้นในประเทศ
 ที่เจริญความแตกต่างจะน้อยกว่าประเทศ
 ที่ยังไม่เจริญ ถ้าเราจะมาแบ่งแยกกัน
 ระหว่างคนในเมืองกับคนนอกเมือง ตาม
 ลักษณะการปกครองแบบไทย ๆ ก็พอจะ
 แบ่งเขตได้คือ คนในเมืองคือประชาชนที่
 อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลหรือ
 สุขาภิบาล.

ในประเทศไทย ถ้าจะสรุปปัญหาต่าง ๆ
 อันเกิดขึ้นเพราะคนในเมืองกับคนนอกเมือง
 แล้วพอจะสรุปได้ดังนี้ :-

๑. ความแตกต่างของคน มีทั้ง
 บุคลิกลักษณะและค่านิยม.

๒. ที่อยู่อาศัย อยู่กันอย่างแออัด เยียดเสียดเยียดยัด คนที่อพยพมาจาก นอกเมืองก็มาอาศัยพรรคพวกเพื่อนฝูงอยู่ มีลักษณะความเป็นอยู่เหมือนกับตอนที่ตัวเองอยู่ชนบท สิ่งนี้เป็นชนวนก่อให้เกิด ปัญหาเรื่องแหล่งเสื่อมโทรม (Slum).

๓. ปัญหาอาชญากรรม เมื่อมีคน มากก็เกิดปัญหาอาชญากรรมติดตามมา มี คนหมู่่มากก็เกิดการปล้น จี้ ลักเล็กขโมย น้อย จนถึงปัญหายาเสพติด การพนัน และหญิงโสเภณี และรวมจนถึงสถาน บริการเร่ร่อนต่าง ๆ.

๔. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เช่น อากาศเป็นพิษ สิ่งโสโครก ความเสียหาย ภัยอันตรายและโรงงานอุตสาหกรรม.

๕. ปัญหาบ้านการจราจร.

ปัญหากังวลว่าข้างต้น เป็นปัญหาที่ เกิดขึ้นในแหล่งสังคมของคนหมู่่มาก เป็น ปัญหาที่ต้องพบปะอยู่ทุกวัน คนที่ไร้การ ศึกษาอาจจะมองไม่เห็นว่าเป็นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและมาจากคนซึ่งเป็น ตัวก่อหรือต้นตอ ปัญหาจะลดน้อยลงไปจะ ทำได้ก็โดยการให้การศึกษารหรือการอ่าน

แก่คน เมื่อคนมีปัญญา ความรู้ เข้าใจว่า อะไรเป็นอะไร ปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่หรือ ที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ก็จะคอยลดน้อยลงไป เรื่อย ๆ.

คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ

— ขอเรียนถามแพทย์หญิงจินดาภาว่า ที่ว่า งานต้องการคน นั้นก็ ขัน คนไม่มีงาน ทำ เป็นเพราะคนไม่ถึงงานใช่หรือไม่และ จึงเป็นเหตุให้คนไม่มีงานทำ งานต่าง ๆ ก็ไม่เดิน และจะช่วยเหลือกันได้อย่างไร.

พ.ญ. จินดาภา สายัณห์วิกสิต

— คนไม่ถึงงานนั้น บางทีไม่จริง บางทีเป็นเพราะว่าคนวางตัวเกินไป ยก ตัวอย่างเช่น คนจบปริญญาสูง ๆ มอง ข้ามงานไป เพราะถือว่าตัวจบมาสูง งาน ต่าง ๆ ไม่สูงไม่ต่ำนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องสัง สอน ปลูกฝังนิสัยและความเข้าใจให้มี ในคนนั้นต้องเริ่มแต่เด็ก ๆ บรรณาธิการเป็น ผู้มี โอกาสได้ใกล้ชิดกับเด็ก ๆ สามารถ ชักจูงใจเด็กได้ โดยการชักชวนให้เด็ก ๆ ได้อ่านหนังสือต่าง ๆ ทุกสาขา สิ่งนี้เป็น โอกาสที่เอื้ออำนวยและเพาะฝังนิสัยในเรื่อง ของงานได้.

คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ

— ขออนุญาตให้สมาคมห้องสมุด ฯ นำปัญหาที่เสนอไปยังสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ด้วย.

พ.ญ. จินดาภา สายัณห์วิกสิต

— ขอเสนอให้สมาคมห้องสมุด ฯ จัดการอบรมบรรณารักษ์ระดับต่าง ๆ ให้มากขึ้นดีกว่านี้ เช่น สำหรับผู้ที่จบ ม.ศ. ๓ และทำงานในห้องสมุดแต่ไม่มีโอกาสไปเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย และขอร้องต่อรองกระทรวงเรื่องเงินเดือนด้วย.

คุณบุญนำ

— ขอเสนอและถามผู้อภิปรายว่า:—

๑. ที่ชาวต่างประเทศเขาว่าคนไทยไม่อ่านหนังสือจริงหรือไม่.

๒. สำนักพิมพ์ต่าง ๆ บอกว่า พิมพ์หนังสือแล้วขายไม่ออกเช่น พิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่มจะต้องขายถึง ๕ ปี ถ้าพิมพ์น้อยราคาจำหน่ายต่อเล่มก็แพงมาก ทำอย่างไรจะลดราคาให้ถูกได้.

๓. การส่งเสริมนักเขียนหนังสือเด็ก เล็กโรงเรียนยังส่งเสริมน้อย หนังสือในตลาดมีแต่เฉพาะของผู้ใหญ่.

๔. หนังสือแจกงานศพ ต่างจังหวัด มีหรือไม่.

คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ

— ส่วนใหญ่คนไทยไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือมีจริง หนังสือแจกงานศพตามต่างจังหวัดไม่มี ในกรุงเทพฯ ฯ หนังสือประเภทนี้เมื่อแจกไปแล้ว ถ้าผู้รับไปเห็นว่าไม่มีประโยชน์สำหรับตนเองก็จะนำไปทิ้งขว้างไม่เก็บรักษาเอาไว้.

พ.ญ. จินดาภา สายัณห์วิกสิต

— ก่อนจบขอฝากข้อคิดเอาไว้ว่า คนไทยเราควรจะได้สนใจกับคนไทยให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง การส่งเสริมให้การศึกษอบรมกับเด็กอันเป็นกำลังของชาติ ควรได้สอนให้รู้จักการวางแผน และรู้จักหน้าที่ของตน.

ประชาชนไทย (นอกเมือง)

ผู้ดำเนินการอภิปราย

นางสาวจำเรียง ภาวิจิตร

(อาจารย์แผนกสังคมวิทยา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

ผู้ร่วมอภิปราย

ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง

(ผู้อำนวยการกองการประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ)

นายสมิทร กิจจาหาญ

(นักวิจัยเอก หัวหน้าสำนักงานวางแผน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย)

นางสาวเฉลิมศรี ธรรมบุตร

(อาจารย์แผนกสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ผู้ดำเนินการอภิปราย

— ขอแนะนำผู้เข้าร่วมการอภิปรายแต่ละท่าน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ทรงวิทยาคุณ และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานคลุกคลีกับงานด้านชนบทมาเป็นเวลายาวนาน.

ประชาชนของประเทศไทย ขณะนี้ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปอยู่ในชนบท และถือว่าเป็นกำลังสำคัญของชาติไทย และเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศไทยด้วย ฉะนั้น เมื่อ

เป็นดังนี้ รัฐบาลก็จะต้องดูแลเอาใจใส่ชนบทให้ทั่วถึงและพยายามให้นักวิชาการค้นคว้าหาว่า ชนบทแต่ละแห่งนั้นมีความต้องการอะไร.

ผู้ดำเนินการอภิปราย ไทเวียนตามอาจารย์เฉลิมศรี ว่า เรื่องของชนบทนั้นผู้อภิปรายมีทัศนคติอย่างไร ชนบทแบ่งออกได้กี่ระดับ ปัญหาและความต้องการมีอย่างไร.

นางสาวเฉลิมศรี ธรรมบุตร

— ในทางวิชาการ ชนบทนั้นมันก้วิชาการได้ให้นิยามเอาไว้ ตามที่ได้สำรวจสภาพอันแท้จริงของชนบทดังนี้คือ :—

๑. ประชากร ในท้องที่แต่ละแห่ง มีความสมดุลย์มากน้อยเพียงใดต่อเนื้อที่ (อัตราส่วนระหว่างจำนวนคนต่อเนื้อที่).

๒. ความเป็นอยู่ของประชาชนได้พึ่งพาธรรมชาติ เช่น การเกษตรกรรมเป็นส่วนสำคัญ.

๓. มีความสัมพันธ์ต่อกัน การไปมาหาสู่กันการคบค้าสมาคม เป็นทางนำไปสู่การเกิดเป็นพรรคพวกเดียวกัน เป็นลักษณะเดียวกัน และรวมกันด้วยน้ำใจ ซึ่งสิ่งนี้เป็นค่านิยมของคนไทย.

๔. มีขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกันรับและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด พยายามรักษาประเพณีที่ถือเอาไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้.

๕. คนชนบท ไม่มีความแตกต่างในทางฐานะ (ชั้นชน) มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันเสมอ.

๖. การเลือนฐานะทางสังคมเป็นไปอย่างช้า ๆ ไม่เหมือนสังคมในเมือง.

๗. การรวมกลุ่มทางสังคมมักไม่เป็นการและสลายตัวเร็ว คนไม่ค่อยมีการรวมกัน นอกจากมีเทศกาลพิเศษ.

การจัดลำดับสังคมไทย จากการสัมมนาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แยกเอาไว้ ๓ ระดับโดยมีกฎเกณฑ์การลำดับชั้นของสังคมดังนี้ :—

- เศรษฐกิจ.
- การตั้งหลักแหล่งของประชากร.
- ระดับการศึกษา.
- การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี.

ลำดับสังคมชนบทชั้นที่ ๑ เป็นสังคมที่:—

- ๑. มีเศรษฐกิจ.
- ๒. มีบ้านเรือนตงมั่นคง แข็งแรง สะอาด.

๓. การศึกษามีโรงเรียนประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓.

๔. การคมนาคมสะดวก.

สรุป — คือชุมชนระดับอำเภอ.

ลำดับสังคมชนบทชั้นที่ ๒

๑. เป็นชุมชนที่มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้.

๒. การศึกษามีเพียงระดับชั้นประถมศึกษา

๓. การคมนาคมไม่สะดวก.

ลำดับสังคมชนบทชั้นที่ ๓

๑. เป็นชุมชนที่อยู่ห่างไกล ทุกวัน
การ แวันแค่น.

๒. การศึกษาไม่มี.

๓. การคมนาคมไปอย่างลำบาก.

สรุป — คือชนบทแถบชายแดน.

ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง

— ลักษณะของสังคมชนบทในปัจจุบัน เป็นแบบที่ว่า “เงินไหลไทย ไทยไหลลาว ลาวไหลเสีย” จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ชันในชนบทของไทยในปัจจุบัน ในสังคม ชนบทนั้นมีลักษณะการอยู่ร่วมกันรู้ว่าใคร เป็นใคร หรือกล่าวได้ว่า มีวรรณะอยู่ข้าง เช่น พระ ผู้เฒ่าแก่ นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ชาวชนบทก็มีความ ผูกพันกับวรรณะเหล่านั้นข้างแต่ไม่มากมาย เหมือนอินทโย.

พื้นฐานการศึกษาของคนในชนบท ตามสถิติของยูเนสโก รายงานว่ามีผู้ หนึ่งสี่ ๗๐ เปอร์เซ็นต์กว่า ๆ แท้จริงแล้ว

เป็นประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์กว่าเท่านั้น นอกนั้นรู้อยู่ ๆ ปลา ๆ เท่านั้น.

นายสมิตร กิจจาหาญ

— ชนบทถ้าจะแบ่งตามลักษณะการ ปกครอง แบ่งออกได้ คือ—

๑. ในเมือง — หมายถึงนครหลวง เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วน อำเภอ.

๒. ในชนบท—นอกเหนือจากในเมือง

ชนบทนอกเมืองของแต่ละภาคต่างกัน ออกไป ภาคเหนือชอบรวมกันเป็นกลุ่ม บางแห่ง ๗๐๐-๘๐๐ หลังคาเรือน เนื่องจากต้องการความสะดวก ปลอดภัย ทางภาคใต้และภาคกลาง ชอบอยู่โดด เดี่ยว ที่ทำมาหากินอยู่รอบบ้าน การเข้าไป เสนอแนะหรือจัดบริการอะไรก็ตาม ควร มุ่งไปยังจุดที่มีคนรวมกันมาก ๆ ชีวิตประจำวันของคนในชนบทจะต้องทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย ตนเอง มีภาระมาก ดังนั้นการที่จะหา โอกาสศึกษาจึงไม่มีมากนัก หรือแทบจะ ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติม ดังนั้น การ ส่งเสริมการอ่านควรวางแบบให้เหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะของแต่ละภูมิภาค.

ผู้ดำเนินการอภิปราย

— การที่จะนำเอาสิ่งที่จะกระตุ้นความสนใจ ทศนคติ ในการอ่านนั้น ควรจะมีหรือทำอย่างไร.

ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง

— ในการที่จะนำเอาหนังสือเข้าไปให้ประชาชนอ่านนั้น หนังสือมีคู่แข่งมาก เช่นวิทยุ ซึ่งสะดวกมากในการฟัง และการนำเอาไปในที่ต่าง ๆ คนที่มีฐานะก็มีทีวี. ใช้ ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเมืองกำลังหลังไหลออกไปสู่ชนบทมากขึ้น ในสมัยก่อนคนชนบทอยู่กันแบบธรรมชาติจริง ๆ เราจึงรู้ว่าอะไรควรหยิบยื่นหรือนำเอาไปให้เขา ซึ่งไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนในเมืองมีอยู่ เพราะจะเป็นการทำลายเขา เขามีลูกหลานที่เข้ามาเรียนหนังสือหรือมาทำงาน พวกนี้เป็นพาหนะนำเข้าไปอยู่แล้ว การนำหนังสือเข้าไปให้เขาอ่าน จึงควรได้พิจารณาถึงสภาพของสังคมชนบทนั้น ๆ ว่ารับไว้หรือไม่.

นางสาวเฉลิมศรี ชรรรมบุตร

— มีความเห็นด้วยกับ ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง ที่ว่าสังคมของชนบทกำลังเปลี่ยนแปลง

แปลงไปมาก และสมควรที่จะไม่ทำให้ชนบทกลายเป็นเมือง เพราะมีแนวโน้มอยู่แล้ว การจะส่งเสริมการอ่านของคนในชนบทนั้นควรจะทำหนังสือพวกนิทานหรือประวัติของท้องถิ่นจะเหมาะสมมาก เพราะจะทำให้เกิดความรักในถิ่นที่อยู่ของเขา.

จากการวิจัยพบว่า วิทยาการต่าง ๆ สมัยใหม่ไม่ช่วยให้คนชนบทอ่านหนังสือหรือรู้หนังสือมากขึ้นเท่าใด เพราะมีโทรทัศน์ วิทยุ ซึ่งสะดวก สบายมากกว่าการอ่านหนังสือ คนชนบทชอบดูรายการโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือ รายการที่ชอบมากที่สุดได้แก่ มวย และภาพยนตร์ ไม่มีความสนใจในข่าวสารการเมือง ชอบฟังเพลงลูกทุ่ง หมอลำ พวกผู้หญิงจะฟังโฆษณาบ้าง และมีประมาณ ๑๑ เปอร์เซ็นต์ที่ชอบอ่านหนังสืออ่านเล่น พวกชนบท ถ้าหากมีเวลาว่างก็นอนฟังวิทยุ ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างที่ไม่ถูกต้อง มีพวกที่อยากอ่านหนังสือออกก็มีเหมือนกัน เช่น ที่ตำบลมะนาวหวาน เวลามีคนเข้าไปสอนหนังสือ จะมีเด็กเข้ามาเรียนและสนใจ.

ถ้าจะสรุปปัญหาการอ่านของคนในชนบทในเรื่องการอ่านจะพบว่า :—

๑. ไม่มีเวลา.

๒. ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ไปในทางที่ไม่ได้
รับประโยชน์ เช่น นอนฟังเพลงลูกทุ่ง
เล่นการพนัน.

๓. มีปัญหาปลีกย่อยอื่น ๆ อีก เช่น
โรงเรียนไม่มีครู ครูต้องผลัดกันมาสอน
เด็กไม่ได้เข้าเรียน พวกขบขันประณม
ศึกษาปีที่ ๔ แล้ว ไม่มีหนังสือเรียน บาง
พวกไม่ได้เรียนหนังสือมาก่อน จึงอ่านไม่ได้
เลย.

นายสมิตร กิจจาหาญ

— การส่งเสริมการอ่านของชนบททาง
กรมการพัฒนาชุมชนได้พยายามส่งเสริม
ประชาชนในชนบทให้รู้หนังสือและมีความ
สนใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น ในท้องที่ที่อยู่
ในโครงการพัฒนากรมได้จัดตั้งศูนย์การ
พัฒนาขึ้น ในศูนย์ ๆ จะมีหนังสือต่าง ๆ
เอาไว้ด้วย หากที่ใดไม่มีศูนย์ ๆ จะส่ง
หนังสือไปไว้ที่บ้านพัฒนากร พวกชาวบ้าน
จะผลัดเปลี่ยนกันมาเป็นบรรณารักษ์ เมื่อ
ดำเนินการไปก็จะมีปัญหาว่า คนสนใจ
น้อย เพราะบ้านอยู่ห่างไกลจากศูนย์ ๆ
หนังสือไม่ค่อยตรงถูกต้องกับความสนใจ

พวกที่สนใจมากที่สุดพบว่า เป็นพวก ครู
กำนัน.

ประเภทหนังสือที่คนชนบทสนใจ
คือ:—

- ๑. ข่าวสาร และหนังสือพิมพ์รายวัน.
- ๒. หนังสือที่มีภาพประกอบมาก.
- ๓. หนังสือที่เกี่ยวข้องกับทางชนบท
เช่น การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรกรรม
 เป็นต้น.

ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง

— กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้
มีการอ่านอยู่เสมอ และเห็นว่า คำว่า
ห้องสมุดจะเป็นคำที่เคร่งขรึม เขาจึงเอา
จริงเกินไป ถ้าจะส่งเสริมการอ่านกัน
แล้ว ควรจะจัดให้มีลักษณะแตกต่างออกไป
จากห้องสมุด.

ผู้ดำเนินการอภิปราย

— สรุปว่า สังคมชนบทกำลังเปลี่ยนแปลง
ไปตามวิวัฒนาการสมัยใหม่ที่มาจาก
ในเมือง ชาวชนบทมีความต้องการอยาก
รู้ อยากเห็น ดังนั้น การส่งเสริมการอ่าน
จึงควรส่งเสริมโดยสนองความสนใจ และ
นิสัยของคนชนบท ภาษาที่ใช้ควรง่าย ๆ

แล้วจึงเป็นภาษาที่สูง ๆ ควรมีลักษณะการ
แนะนำแบบไทย ๆ ไม่ควรทำแบบแผนมา
จากต่างประเทศ การส่งเสริมการอ่าน

กรมสามัญศึกษาที่ใดก็ตามหนังสือประ-
จำหมู่บ้านขึ้น และกรมการพัฒนาชุมชน
ที่ใดก็ตาม ศคพ. ขึ้นประจำตำบลแล้ว.

หนังสือสำหรับประชาชน*

การสนทนาเชิงวิจารณ์โดย

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

ดร. สิทธา พิณีภูวคต

นายประหยัด ศ. นาคะนาท

นายดุสิต ศิริวรรณ

พิธีกร

— ท่านสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ทิฉิน
ขออนุญาตแนะนำท่านผู้มาร่วมสนทนาเชิง
อภิปรายในวันนี้ให้ท่านรู้จัก คือ :-

๑. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ฝน
แสงสิงแก้ว ท่านเคยเป็นผู้อำนวยการโรง-
พยาบาลสมเด็จพระยา, ปลัดกระทรวง
สาธารณสุข ขณะนี้เป็นที่ปรึกษาทาง
วิจัยทางการแพทย์ของ ส.ป.อ.

๒. ดร. สิทธา พิณีภูวคต เป็นหัว-
หน้าภาควิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

๓. นายประหยัด ศ. นาคะนาท เป็น
นักเขียนของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ และ

เป็นกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยทาง
อากาศ ซึ่งดำเนินการอยู่ที่สถานีวิทยุ
ท.ท.ท.

๔. นายดุสิต ศิริวรรณ เป็นหัวหน้า
แผนกจิตวิทยาของวิทยาลัยพลศึกษา.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— ท่านผู้ฟังครับ การอภิปรายเชิง
สนทนาในวันนี้ พวกเราได้ตกลงกันว่าการ
สนทนาหัวข้อหนังสือสำหรับประชาชน
เราจะแบ่งประเภทหนังสือกันเสียก่อนว่ามี
กี่ประเภท พวกเราให้เห็นพ้องต้องกันว่า
ควรมี ๔ ประเภท คือ :-

* เป็นการอภิปรายเชิงวิจารณ์ว่าด้วยลักษณะ ประเภท และเนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ รวมทั้ง
หนังสือจาก แหล่งที่มาและจะหาได้ หนังสือที่ควรแต่งใหม่ หนังสือที่ควรอ่านได้ หนังสือที่ได้ผลไม่ตรง
ถูกต้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์.

๑. หนังสือส่งเสริมความรู้และวิชาการ.
๒. หนังสือส่งเสริมวิชาชีพ.
๓. หนังสือส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ.
๔. หนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน.

ขอเชิญ ดร. สัทธา วิจารณ์ว่าการอ่านหนังสือต่าง ๆ ของประชาชนในขณะนั้นเป็นอย่างไร.

ดร. สัทธา พินิจภูวดล

— การอ่านของประชาชนในปัจจุบันถ้าจะเทียบกับสมัยก่อนในอดีตที่ผ่านมา จะเห็นว่ามีการค้นคว้า และเริ่มพัฒนาขึ้นมาก จะสังเกตได้จากหนังสือพิมพ์ การพิมพ์หนังสือวิชาการหรือสารคดี การจัดรายการแสดงต่าง ๆ เช่น ที่หอสมุดแห่งชาติ จิตนันทรรคการ มีประชาชนสนใจมาก อันนั้นก็บ่งชี้ว่าได้ผลทางด้านการชักชวนประชาชนให้อ่าน หนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ไม่มีคุณภาพคนจะสนใจน้อย ประชาชนทุกวันนี้อ่านหนังสือทุก ๆ อย่าง ทั้งที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ อ่านทั้งที่มีจุดประสงค์และไม่มีจุดประสงค์ อ่านเพื่อหาความรู้ทั่วไปก็มี พวกที่อ่านเพื่อส่งเสริมอาชีพก็มีพวกครู สนใจเรื่องการสอน พวกวิศวกร ก็

สนใจอ่าน ผลงานทางด้าน การวิจัยค้นคว้า ในทางด้านจิตใจ หนังสือจะเป็นเพื่อนทำให้จิตใจมีความสุข ช่วยปลดปล่อยทุกข์ ชักชวนจิตใจในทางที่ดี และให้ความเพลิดเพลินพักผ่อน.

นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

— หนังสือสำหรับประชาชน หรือประชาชนควรจะอ่านหนังสืออะไรจึงจะเป็นประโยชน์ ผมเห็นว่ามันเป็นวงกลม ถ้าแบ่งหนังสือที่ได้ออกเป็น ๔ อย่างที่กล่าวมาแต่ต้นนั้นผมเห็นด้วย หนังสือจะพัฒนาทางด้านจิตใจอย่างไรนั้น ตอบได้ว่าทำให้ความคิดเจริญเติบโตองงาม ถ้าเปรียบเหมือนกับเด็ก มีการเติบโตทางจิตใจ ทางร่างกาย การอ่านเมื่อคนอ่านหนังสือจิตใจก็มีความสุข จิตใจก็ขึ้น เต็ม ๆ มีการพัฒนาเหมือนกับต้นไม้ ต้องมีและต้องการดิน ปุ๋ย และน้ำ ดิน ปุ๋ย น้ำ สำหรับเด็ก ๆ คือ อาหาร (กิน) ปุ๋ย (วิตามิน โปรตีน, เกลือ) น้ำ (คือความรักความอบอุ่น และน้ำใจ) หนังสือก็เช่นเดียวกัน การอ่านหนังสือจะพัฒนาได้กว้างขวางต้องมี ดิน ปุ๋ย น้ำ เหมือนกัน สิ่งเหล่านั้นคืออะไร ดินของหนังสือคือห้องสมุด, โรงเรียน ปุ๋ยของหนังสือคือเนื้อหา สาระ คุณภาพ น้ำ

หนังสือสำหรับประชาชน

๑๓๓

ของหนังสือคือ คีลธรรม วัฒนธรรม
ความคิดเห็น ความเมตตา มนุษยธรรม.

ในแง่ที่ว่า ประชาชนควรจะอ่านหนังสือ
อะไรบ้างนั้น มีความเห็นว่า หนังสือทุก
อย่างก็ทรงคุณค่า เพราะอ่านแล้วทำให้เกิด
ความสงบ ไม่วุ่นวาย เกิดปัญญา ทำให้
ใจสะอาด.

หนังสือที่อ่านแล้วทำให้จิตใจไม่สงบ
เกิดความวิตก แสดงว่าเป็นหนังสือที่ไม่
ประโยชน์ ประชาชนที่อ่านหนังสือจะต้อง
ให้ความสนใจทั้งทางลึกและทางกว้าง ยก
ตัวอย่างเช่น การศึกษา การสอนแพทย์
ในปัจจุบันหลักสูตรการสอนผิดแปลกไปจาก
แต่สมัยก่อนมากมาย ขณะนี้แพทย์ต้อง
เรียนจิตวิทยา มนุษยศึกษา สังคมวิท
ทยา ฯลฯ เพื่อที่จะทำให้ได้รู้จักคน และ
เห็นใจคนมากยิ่งขึ้น การอ่านหรือการ
สนใจเฉพาะแต่ละอย่างจะเป็นอันตราย
เหมือนฝังตนเองในบ่อ.

นายประหยัด ศ. นาคะนาท

— ตามที่คุณกุสิต ศิริวรรณ ได้แบ่ง
หนังสือออกเป็น ๔ กลุ่มนั้น มีความเห็น
สอดคล้องกันด้วย แต่อยากจะขอเพิ่มเติมอีก
เล็กน้อย คือ ตามที่ ดร. สุทธา กล่าวไว้

หนังสือพิมพ์มาตรฐานคน หนังสือพิมพ์
ที่ลงข่าวประโคมข่าวกันเต็ม ประชาชน
ไม่ชอบอ่าน ผมเห็นว่าหนังสือพิมพ์นั้น
เจริญครั้ง ๆ กลาง ๆ หนังสือพิมพ์ที่ขายดี
คือหนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวกันเต็ม หนังสือ
พิมพ์ของเราก็ยังทำไม่ดี บางฉบับก็ทำ
เพื่อขายได้และเพื่ออวดเท่านั้น หนังสือ
พิมพ์ ๑ เล่ม สามารถทำให้เกิดประโยชน์
๔ อย่างดังกล่าวข้างต้นได้ถ้าตั้งใจทำ การ
โหมข่าวโดยไม่รู้ความจริง ทำให้ข่าวเป็น
ข่าวใหญ่ ก็ให้ความรู้ในทางที่ผิด ประ
เทศไทยขณะนี้ เป็นประชาธิปไตย หนังสือ
พิมพ์ไม่ควรละเลยในการที่จะให้ความรู้
และปลูกฝังเรื่องประชาธิปไตย ต้องสอน
ให้ประชาชนรู้ว่าอะไรเป็นอะไร หนังสือ
พิมพ์ให้ความรู้ทางด้านการค้าขาย ก็ทำ
ได้ ให้ความรู้ทางด้านการพัฒนาจิตใจก็
ทำได้ การให้ความเพลิดเพลิน เช่น
นวนิยายก็ทำได้เช่นกัน ขอสรุปว่า หนังสือ
พิมพ์จะดีหรือทำดีได้ก็ต้องการ ดิน ฟูย น้ำ
เช่นกัน ดินของหนังสือพิมพ์ คือโรงพิมพ์
ฟูยของหนังสือพิมพ์คือ ค่าเรื่อง ค่าเขียน
ค่าเขียนเรื่อง น้ำ ของโรงพิมพ์ คือ คน
อ่าน ขอเติมตอนสุดท้ายอีกว่า หนังสือ
พิมพ์ดี ก็มีประโยชน์ หนังสือพิมพ์ไม่ดีก็มี
ประโยชน์ คือนำเอามาศึกษาความไม่ดี.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— หนังสือพิมพ์ส่งเสริมความรู้ ทางหนังสือวิชาการมีการแบ่งตามลักษณะของผู้อ่านคือ วิชาการที่ชาวบ้านอ่านไม่รู้เรื่อง และวิชาการที่เข้าถึงประชาชนได้ ในชั้นนี้ ดร. สิทธา จะอธิบายได้ไหมครับ

ดร. สิทธา พินิจภูวดล

— คิดฉันเห็นว่า ไม่มีหนังสืออะไรที่จะเข้าถึงประชาชน ได้ก็เท่ากับหนังสือพิมพ์รายวัน เพราะให้ความรู้ เพลิดเพลินได้ทั้งนั้น หนังสือพิมพ์ไทยฉบับดี ๆ มีจำนวนมากกว่าเมื่อก่อนนี้ ทั้งทางด้านวิชาการ หรือแม้กระทั่ง house papers ก็มีมากขึ้น คนก็อ่านมากขึ้น ทั้งนี้สังเกตได้จากผู้หญิงคนแก่ และเด็ก.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— ตามความเห็นของผม ผมเห็นว่าขณะนี้คนอ่านหนังสือด้านวิชาการน้อยกว่านวนิยาย คุณหมอสัน มีความเห็นอย่างไรครับ.

นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

— ผมมีความคิดเห็นว่าถูกต้องและเห็นด้วยครับ หนังสือวิชาการต้องเข้าไป

สอกแทรกและช่วยพัฒนาจิตใจ ส่วนนวนิยายนั้นมีคนอ่านมาก ผู้เขียนควรใส่คติธรรม, ธรรมะแอบแฝงลงไปด้วย จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมาก คุณประหยศบอก ว่าหนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์มากนั้น ผมเห็นด้วย เมื่อก่อนเราพึ่งวิทยุก็คิดว่าพอแล้ว เพราะมีสถานีวิทยุหลาย ๆ แห่ง การพึ่งก็สบายกว่า แต่บางครั้งเราไม่ได้รายละเอียดที่ต้องการ จึงต้องหันกลับมาหาหนังสือพิมพ์ เพื่อศึกษารายละเอียดที่ต้องการเพิ่มเติมอีก ถ้าได้รับรายละเอียดที่ถูกต้องเที่ยงธรรม เราก็น่าจะอ่านหนังสือพิมพ์ ถ้าหากว่า ใ้รายละเอียดไม่ถูกต้องจะทำให้เราพลาดเกลียดหนังสือพิมพ์ไป การอ่านหนังสือพิมพ์เมื่ออ่านแล้วนำเรื่องราวมาโต้เถียงกัน ก็ทำให้เกิดปัญหาเกิดความสว่างขึ้น.

ตามที่ ดร. สิทธา ๑ บอกว่าควรจะมีการแลกเปลี่ยนหนังสือกันนั้น ผมเห็นว่าที่ส่วนการแจกจ่ายให้ไปอ่านนั้นยังไม่เหมาะสม การไ้มาเปล่านั้นทำให้สำนักในคุณค่าน้อยหรือเห็นว่าไม่มีค่าก็ได้ ไ้ไปแล้วไม่ค่อยอ่านหรือไม่เก็บงำรักษาเอาไว้.

คิดที่ว่า “เด็กดีเพราะผู้ใหญ่ดี” นั้น ผมขอสนับสนุน ขอให้เรามุ่งพัฒนาผู้ใหญ่

คว้ยแล้วผลจะสะท้อนมาสู่เด็ก ถ้าผู้ใหญ่
เกรเด็ ก ๆ ก็เกร แต่อย่าไต่มน่งหน้าไป
ทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ ควรไปทุก ๆ
ทางและทุก ๆ รัชสมัย.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— ที่พูดกันว่า ผู้ใหญ่ต้องอ่านหนังสือ
ก็เด็กไม่เสียนั้น ขณะนี้ผู้ใหญ่ไม่ค่อยมี
เวลาอ่านแม้กระทั่งหนังสือ ผู้ที่อยู่บ้าน
และรู้เรื่องก็คือคนใช้ ฉะนั้น เวลาในการ
อ่านจึงเป็นปัญหา มาก เราควรจะทำ
อย่างไรดี.

นายประหยัด ศ. นาคะนาท

— ที่คุณหมอสอน ๆ พูดไว้ตอนแรกนั้น
ผมไม่ขอเพิ่มเติม เรื่องที่ว่าผู้ใหญ่เป็นผู้
สำคัญมาก ที่ผ่านมามีหนังสือสำหรับ
ผู้ใหญ่อยู่บ้างแล้ว แต่หนังสือสำหรับเด็ก
เป็นเรื่องที่น่าห่วงมาก เพราะยังไม่มีหรือมี
ก็น้อยมากทีเดียว ตามที่ ดร. สิทธา ๆ พูด
ว่าก่อนจะให้หนังสือเด็ก ๆ อ่านนั้น คนเอง
จะต้องอ่านเอง กลั้นกรองเสียก่อนแล้วจึง
ให้เด็กอ่าน วิธีนี้ตรงกันข้ามกับของผม
ผมได้หนังสือต่าง ๆ มา ผมจะแจกเวียน

ให้เด็ก ๆ อ่าน แล้วสั่งให้มาเล่าให้ผมฟัง
ซึ่งเป็นการฝึกการวิจารณ์และการพูดคว้ย.

ดร. สิทธา พินิจภูวดล

— การที่คนเราไม่มีเวลาอ่านหนังสือ
นั้น คิดฉันเห็นว่าจะไม่จริง การอ่านอ่านได้
ตลอดเวลา และคนก็มีนิสัยรักการอ่าน จะ
ละทิ้งไม่ได้เหมือนยาเสพติด.

นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

— เรื่องเวลานั้น ผมว่าถ้าหนังสือดี
แล้วคนอ่านเอง ก็ถึงคุณภาพปก รูปเล่ม
ภาพ คนแก่ก็ชอบอ่านประวัติ การจะให้
เด็กอ่านผู้ใหญ่ จะต้องเป็นผู้นำในการอ่าน
ใช้เด็กหยิบหนังสือบ้าง ให้เด็กอ่านให้ฟัง
บ้าง นาน ๆ ไปเด็กจะมีนิสัยชอบการอ่าน
โดยอัตโนมัติ.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— ผมขอแนะนำท่านทั้งหลายเข้าสู่
หนังสือประเภทที่พัฒนาจิตใจและเพื่อความ
เพลิดเพลิน ดร. สิทธาครบี เราจะมีการ
เลือกอย่างไร และหนังสือประเภทนี้ช่วย
พัฒนาจิตใจได้อย่างไร.

ดร. สิทธา พิณีภูวดล

— หนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลินนั้น ควรเป็นหนังสือเช่นคุณหมอฟนกกล่าวไว้คือ จะต้องตรงกับจุดประสงค์ของผู้อ่านส่วนใหญ่ก็จะได้แก่หนังสือพวกบันเทิงเริงรมย์เป็นส่วนใหญ่ ถ้าผู้เขียนมีศิลปะสามารถสอดแทรกสิ่งดี เช่น คติธรรมจรรยาลงไป จะทำให้เกิดความสว่าง ความสงบ ไม้วุ่นวาย ก็ทำให้เกิดความเพลิดเพลินได้ แต่นักเขียนจะทำอย่างที่ว่านั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก ดังนั้นก็กลายเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะเลือกเอาเอง หนังสือที่ไม่ส่งเสริมความเพลิดเพลิน มีอยู่มากเหมือนกัน บางทีเด็กไม่รู้ว่ามีดี แต่ได้อ่านได้ปฏิบัติลงไปแล้วก็มี.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— ขอเรียนถามคุณหมอฟนครับ ว่าจะช่วยประชาชนให้อ่านหนังสือมากขึ้นจะทำได้อย่างไร.

นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

— ผมเห็นว่าทำได้ยากมาก มันเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครองหรือเป็นหน้าที่ของครู ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองรักการอ่านหนังสือ ก็จะทำตามผู้ใหญ่ คุณดุสิต เห็นว่านอก

เหนือไปจากครู พ่อแม่ผู้ปกครองแล้ว จะมีใครอีก.

นายดุสิต ศิริวรรณ

— ผมเห็นว่า “สังคม” จะเป็นส่วนที่ช่วยกระตุ้นได้ เพราะสังคมมี “ค่านิยม” สมัยก่อนคนไม่อ่านเพราะไม่มีคนอ่าน.

นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

— ครูควรเป็นค่านแรกในการชักชวนในการอ่านหนังสือ ทุก ๆ คนควรเป็นบรรณารักษ์ ชักจูงคนในบ้านให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของหนังสือ.

ดร. สิทธา พิณีภูวดล

— ครอบคลุมเปรียบเหมือนไข่แดงของสังคม ถ้ามีการอ่านหนังสือในบ้านมาก ๆ สังคมก็จะกลายเป็นสังคมที่อ่านหนังสือ วิธีการที่จะกระตุ้นให้ประชาชนรักการอ่านที่เห็นปฏิบัติกันอยู่คือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ (Mobile library) มีบรรณารักษ์เป็นจักรกลที่สำคัญ ผู้พิมพ์หรือสำนักพิมพ์ ควรจะได้ช่วยเหลือยอมมาลงทุนกำไร จักพิมพ์ หนังสือดี ๆ ที่ขายไม่ได้ใบละ ๑-๒ เล่ม ย่าง.

นายประหยัด ศ. นาคะนาท

— การที่ คุณกุสิต ฯ ว่าสังคมมีส่วนช่วยนั้น ผมเห็นด้วยและขออ้อันว่า การอ่านนวนิยายนั้น มีทั้งดีและไม่ดี ผู้เขียนอยากใส่ อยากเขียนสิ่งดี ไม่ดี ตามสิทธิเสรีภาพของผู้เขียน ผู้อ่านจะต้องไปชุกค้นเอาเองในหนังสืออนัน.

ในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาหนังสือนวนิยายมากมาย ผมจะว่ามีจำนวนไม่ถึงครึ่งที่นักเขียนอยากจะเขียนอยากจะใส่ลงไป แต่เขาเขาไม่ถึงทำไม่ได้ จึงเป็นต้นเหตุทำให้นักเขียนเขียนเรื่องสัพเพเหระ เพื่อให้ได้เงินค่าเขียนมายังชีพ อันนี้เป็นปัญหาหนึ่งของสังคม.

๑๔ คู่มือบรรณารักษ์

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมุด รัตตากร และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวง ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔, ๑๗๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมุด รัตตากร. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. นครหลวง ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังกษาและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาศ ขวลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวง ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๘๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. หัวข้อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาศ ขวลิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. นครหลวง ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมทที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมทบางหมทในแผนการจัดหมทแบบ
ทศนิยม, โดย ลมุด รัตตากร. นครหลวง ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓.
๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divised by Melvil Dewey.
17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965.
2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, ed. by Babara Marietta West by. 9th.ed.
New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๑ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ เลขานุการ
บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ธนาคารใต้สง่าชัย ป.ณ. บางลำพู, นครหลวง ฯ๒.

ประชาชนต้องการหนังสืออะไร*

ผู้บรรยาย

ดร. จรรยา สุวรรณทัต

ดร. กิ่งแก้ว อัครดากร

ดร. โกวิท วรพิพัฒน์

ผู้แทนสมาชิกสมาคมห้องสมุดฯ ๔ คน.

ดร. โกวิท วรพิพัฒน์: ใ้ใ้ให้ข้อสังเกตในด้านความต้องการอ่านหนังสือของประชาชน ประชาชนที่กล่าวถึงนี้ส่วนมากเป็นผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ อ่านหนังสือได้เล็กน้อยเท่านั้น ถึงแม้จะเรียนมา ๔ ปี แต่เป็นการเรียนในวัยเด็ก ความรักในการอ่านมีน้อยมาก มีความเชื่อที่จะเรียนเพราะฉะนั้นถ้าจะถามความต้องการในการอ่านของชาวบ้านจึงมีความเห็นว่าชาวบ้านไม่ต้องการอ่านอะไรเลย ทางห้องสมุดมีหน้าที่ส่งเสริมในการอ่าน โดยมิจุดประสงค์ที่จะจัดตั้งห้องสมุด ทางฝ่ายรัฐบาลมีความต้องการในการพัฒนาประเทศโดยส่งเสริมให้คนรู้จักอ่าน เมื่อต้องการให้ประเทศเจริญจะต้องหาหนังสือ

ไว้ในห้องสมุด ในการหาหนังสือก็จะต้องถามความต้องการของประชาชนซึ่งบางครั้งประชาชนก็จะคุยเหมือนกันว่า ผู้ถามต้องการให้ตอบอย่างไร ก็จะตอบให้ตรงตามที่ต้องการ แต่เมื่อได้หนังสือมาแล้วกลับไม่สนใจจะอ่าน.

ห้องสมุดประชาชน จะมีคนเข้าอ่านหนังสือมากเช่นที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดแห่งชาติ ถ้าเป็นห้องสมุดที่สวยน่าสบาย มีบรรณารักษ์ที่ไม่มัวอารมณ์มากเกินไปจะมีคนอ่านหนังสือมากขึ้น อนาคตของการอ่านอาจจะดีต่อไป.

การสำรวจตัวเลขการชอชอการอ่านของประชาชนบางครั้งอาจไม่แน่นอนส่วนมากมักจะใ้ตามความต้องการของผู้

* วิทยากรร่วมกันบรรยายถึงหนังสือที่สนองความต้องการในด้านอาชีพ ความบันเทิง ความจรรโลงใจ การศึกษา และข่าวสารต่างๆ ฯลฯ เพื่อเป็นหลักประกอบในการพิจารณาเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด.

สำรวจ จากประสบการณ์การจัดห้องสมุดประชาชนเห็นว่า การจัดห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดไม่ได้ประโยชน์มากเท่ากับจัดห้องสมุดประชาชนประจำหมู่บ้าน ได้มีการทดลองจัด ๓ แห่ง คือที่ เชียงใหม่ อุบลราชธานี และลำปาง จังหวัดละ ๒๐ แห่ง ในแต่ละแห่งจะมีบรรณารักษ์ประจำ ๑ คน มีรถขับให้ใช้ ๑ คัน ในการจัดทำนี้ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูเซมจัดมาได้ ๒ ปี หมู่บ้านหนึ่ง ๆ ต้องใช้เงินเป็นแสน ๆ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท งานจึงทำไปไม่ได้ตลอด และได้เห็นว่าคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์กันมาก จึงคิดที่จะจัดหนังสือพิมพ์ไปให้ชาวบ้าน โดยให้ชาวบ้านหาที่เก็บกันเอง เพราะหนังสือพิมพ์เป็นหนังสือที่อ่านง่ายคนชอบอ่าน อาจก่อให้เกิดนิสัยในการอ่านได้ และในการจัดหนังสือพิมพ์ให้หมู่บ้านละ ๓ ฉบับ ทำให้สามารถจัดส่งได้ถึง ๔๖,๐๐๐ หมู่บ้าน เสียเงินเพียง ๔๕,๐๐๐.๐๐๐ บาท.

เด็กซึ่งเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มาแล้วอาจจะอ่านหนังสือไม่ได้เพราะเมื่อเรียนจบแล้วไม่ได้อ่านต่อ จึงได้มีการทดลองทำขึ้นที่ลำปาง ซึ่งมี ๗๕ หมู่บ้าน วิธีการนี้ปรากฏว่าชาวบ้านสนใจกันมากทุก ๆ

วันจะมีหนังสือพิมพ์ มาใหม่ ๆ ซึ่งฝึกกับหนังสือเล่มมาก หนังสือพิมพ์ไม่ใหญ่น่าอ่านกว่า มีรูปภาพประกอบจึงมีคนสนใจไปนั่งอ่านและคุยกัน เมื่อคนสนใจมากขึ้นสภาพบริเวณในแต่ละหมู่บ้านจะมีวิวัฒนาการขึ้นในทางที่เป็นประโยชน์ งานนี้จะช่วยประชาชนในด้านการอ่านและรัฐได้ส่งเสริมจัดทำแล้ว ๖๐๐ กว่าหมู่บ้านและจะจัดทำต่อไปอีกในงบประมาณปีหน้า.

ประชาชนชอบอ่านหนังสือที่เข้าใจง่ายและใกล้ชีวิต หรือเกี่ยวกับตัวเอง โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือที่เกี่ยวกับอาชีพยังไม่ต้องการอ่าน เพราะฉะนั้นหนังสือประเภทอื่น ๆ จะมากที่สุดและค่อย ๆ แทรกเข้าไป สรุปได้ว่าประชาชนชอบอ่านหนังสือทุกประเภทตามแต่ละบุคคล ประชาชนทั่วไปชอบอ่านหนังสือง่าย ๆ ทั่ว ๆ ไป.

ดร. จรรยา สุวรรณทัต : กล่าวว่

หัวข้อกว้างมากโดยเฉพาะคำว่า ประชาชน อาจตีความหมายได้กว้าง ทุกระดับอายุทุกเพศ ความต้องการอ่านของประชาชนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง โดยเฉพาะทัศนคติต่อการอ่าน คือ ทำที่

ประชาชนต้องการหนังสืออะไร

หรือความคิดเห็นต่อการอ่าน ถ้าเรามี
 ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด จะเป็นสิ่งขู่ใจให้
 อยากรู้จักสิ่งนั้นมากขึ้น นั่นคือทำให้เด็ก
 มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน โดยครูต้องมี
 การวางรากฐานที่ดี เป็นฐานที่ดีให้เด็ก
 แสวงหาความรู้ เด็กจะสนใจอะไรจะขึ้นอยู่กับ
 ลักษณะประกอบนี้ จากการวิจัยที่ทำกับ
 เด็กไทยเกี่ยวกับการอ่านซึ่งการวิจัยของ
 ไทยสอดคล้องกับต่างประเทศ ได้มีนิติต
 ปริญาโททำการวิจัย ความสนใจในการ
 อ่านของเด็กให้ความเห็นว่าเด็กสนใจอ่าน
 ตามระดับของตนและเป็นเรื่องราวที่ใกล้
 ชีตตัว เมื่อโตขึ้นความสนใจจะกระจาย
 กว้างขึ้น จะไม่ใช่นิทานนวนิยายอย่างเก่า
 แต่จะเป็นหนังสือสนองความต้องการด้าน
 จิตวิทยา และใกล้ตัวเองมากขึ้น และจาก
 การสำรวจประเภทหนังสือที่เด็กไทยวัยรุ่น
 สนใจ ส่วนใหญ่เป็นสารคดี ส่วนวิชาการ
 โดยเฉพาะทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม
 เด็กสนใจน้อยมาก จะสนใจสารคดีให้
 ความรู้ทางประวัติศาสตร์มากเหมือนกัน
 และประเภทหนังสือที่สนใจนั้นจะขึ้นอยู่กับ
 ระดับชั้นวัยวุฒิของการของเด็ก นอกจากนี้
 ควรคิดว่าจะให้หนังสืออะไรด้วย หนังสือ
 ประเภทให้ผู้อ่านเพลิดเพลินมีพอ แต่
 หนังสือประเภทสารคดีให้เหตุผลไต่ตรอง

มีน้อย การที่บุคคลสนใจอะไรแล้วจะชอบ
 อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไม่เป็น
 ความจริงเสมอไป เด็กบางคนสนใจเล่น
 ฟุตบอล แต่เด็กอาจไม่ชอบอ่านหนังสือ
 เหล่านั้นไม่ว่าเด็กจะอยู่ในระดับใด ครูหรือ
 ผู้ปกครองผู้ใกล้ชิดควรมีเวลาแนะนำให้เด็กว่ามี
 หนังสืออะไรควรอ่านจะทำให้เด็กเกิด
 ทัศนคติที่ดีในการอ่าน ปัจจุบันมีห้องสมุด
 มากมายที่ไม่เหมาะแก่เด็ก แต่การแนะนำ
 ทำไม่ได้ทั้งหมดจึงควรปูพื้นฐานให้เด็ก
 รู้จักแสวงหาเอาเอง.

ดร. กิ่งแก้ว อัดถากร : กล่าวถึง

ความต้องการอ่านของประชาชนว่าจะต้อง
 แล้วแต่ วัย เพศ การศึกษา ความต้อง
 การอ่านหนังสือของนิสิตนักศึกษาความ
 ต้องการในการอ่านไม่ค่อยมีอาจะเนื่องมา
 จากไม่มีเงินซื้อ หรืออีกประการหนึ่งนิสัย
 ของคนไทยยังไม่มีความรู้สึกใดคเคี้ยวพอ
 เพราะมีเพื่อนมากจึงยังไม่มีความต้องการ
 ใช้หนังสือเป็นเพื่อนแทน จากการสังเกต
 เด็กในต่างประเทศหรือคนไทยในต่าง-
 ประเทศไม่ค่อยมีเพื่อนจึงต้องใช้หนังสือ
 เป็นเครื่องแก้เซิน เพราะฉะนั้นนิสัยในการ
 อ่านหนังสืออาจเนื่องมาจากความผลึกกัน
 ของสังคมด้วยถ้าต่อไปสังคมของคนไทย

เปลี่ยนไปอาจมีแรงผลักดันให้อ่านหนังสือมากขึ้นได้ นักศึกษาที่ไม่มีนิสัยการอ่านอาจทำได้โดยการบังคับให้อ่านและเมื่อได้มีการถามถึงหนังสือที่ชอบอ่านผู้หญิงจะชอบสกุลไทย สตรีสารเป็นต้น หรือผู้ชายจะชอบฟ้าเมืองไทย หนังสือที่อ่านกันได้ดีโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ขางกอก, แสนสุข เพราะ

๑. มีรูปภาพและมีสีสัน.

๒. รหัสชาของเรื่องที่นำมาลงเข้มข้นมาก เหมาะกับวัยหนุ่มสาวความสนใจในนักเขียนปัจจุบันมีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ถ้าเป็นผู้หญิงจะชอบ ทมยันตี ถ้าเป็นชายจะชอบคุณประสา พูนวิวัฒน์ แต่ในสมัยก่อน นักเขียนมีชื่อคือ ก. สุรางคนางค์.

ส่วนเรื่องที่เป็นสารคดีโดยเฉพาะทางพุทธศาสนา นักศึกษาจะสนใจหนังสือของท่านพุทธทาสมากเพราะเข้าใจจริงๆที่เป็นปัญหาของคนปัจจุบันหรือเป็นปัญหาที่ยังเคลือบแคลงอยู่ ให้กระจ่างชัดได้ คนเราควรมีหนังสือประจำตัวซึ่งหนังสือพุทธประวัติจากพระโสมผู้เป็นหนังสือที่ควรมีไว้ เช่นเดียวกับพวกคริสเตียนที่มักจะมีไบเบิลติดตัวเสมอ หนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาทำให้เพิกเฉยคล้อยมีคนมาคุยให้ฟังเป็นเรื่องของ ม.จ. หญิง พูนพิศมัย ศิศกุล และหนังสือพระไตรปิฎก เป็นหนังสือที่ควรมีไว้

ใช้ค้นคว้านวนิยายอิงธรรมชาติ เช่นเรื่องเงาของ โรสลาเรน สามารถเข้าถึงธรรมได้มาก.

เด็กในระดับประถม เด็กในวัยนี้อยู่ใน

สิ่งแวดล้อมที่ชอบอ่านมากกว่ารุ่นอื่น ๆ หนังสือที่ชอบมักมีรูปภาพน้อย เด็กเล็ก จะต้องการรูปภาพมากคำพูดน้อย ๆ แต่วารสารเด็กชื่อ พุทธรักษา มีเด็กติดตามคำคมสนใจของเด็กไม่ว่าสมัยใด สนใจเหมือนกัน คือชอบเรื่องสมมุติ แปลกประหลาด เช่นเทพนิยาย แต่รุ่นใหม่อาจชอบการไปโลกพระจันทร์ หรือสัตว์ประหลาดซึ่งเป็นการเปลี่ยนแต่เครื่องประกอบภายนอกเท่านั้น.

ข้อเสนอแนะ คือควรรวบรวมเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นซึ่งอาจเป็นพวกนิทาน นิยาย วรรณกรรมท้องถิ่นต่าง ๆ

บทเพลงซึ่งมีทางเพลงแท้ และเพลงด้อย หนังสือพวกนี้มักจะพิมพ์เป็นเล่มขึ้นคนจะสนใจมากนอกจากนี้ บรรดาวัตถุพื้นเมืองต่าง ๆ อาจรวบรวมเอาไว้ในห้องสมุดได้ จัดเป็นนิทรรศการ มีคำอธิบายประกอบเมื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เห็นก็จะ

เกิดความภาคภูมิใจ หรือบรรดาห้องสมุดจากหลายเหตุ อาจเข้าแฟ้มแยกประเภทได้ได้.

อาจารย์วัชร เถาวกุล สมาชิกสมาคม

ห้องสมุดฯ เป็นครูสอนภาษาไทย ที่จังหวัดกาญจนบุรี วิชาชอมผล ให้ข้อสรุปจากการต้องการหนังสือของเด็ก ผู้ปกครองและครูอาจารย์ว่า เด็กอยากได้พวกความรู้รอบตัว และพวกหัดศึกษา และกีฬา แต่ผู้ปกครองต้องการตำราอาชีพ เช่น มีอาชีพหัดหัด ก็ต้องการแบบเล่มต่าง ๆ เด็กประถมต้น ต้องการหนังสือพวกนิทานการ์ตูนที่มีสีสัน เด็กๆ มีความต้องการอ่านแต่ขาดแคลน หนังสือทุกประเภท ทั้งสารคดีบ้านบนเทิง หนังสือพิมพ์ ข่าวสาร.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไล ปานพลอย:

จะกล่าวถึงความต้องการหนังสือปวงประชาชนทางภาคเหนือ โดยเฉพาะเนื่องจากได้ไปอยู่เชียงใหม่ เป็นเวลานานโดยกล่าวแยกเป็น ๒ พวก คือ:—

๑. ประชาชนที่อยู่ในเมือง ว่าได้รับการศึกษาดีมาก มีโรงเรียนมากมาย ทั้งของรัฐบาลและของชาวต่างประเทศ ห้อง

สมุดประชาชนที่เชียงใหม่ มีหนังสือถึง ๔,๐๐๐ เล่ม และมีผู้ใช้ห้องสมุดมาก หนังสือส่วนใหญ่ที่ประชาชนสนใจคือ นวนิยาย และหนังสือง่าย ๆ พวกหนังสือพิมพ์มีอ่าน เกล็นิวส์ ไทยรัฐ สยามรัฐ แต่ที่ชอบอ่านที่สุดได้แก่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพราะให้ความรู้ภายในท้องถิ่นของเขาเป็นสิ่งที่ใกล้ ๆ ทั่ว.

๒. ประชาชนที่อยู่นอกเมือง ปรากฏว่าห้องสมุดประชาชนนอกเมืองมีหนังสือภาษาไทยง่าย ๆ ให้คนพื้นเมืองอ่านน้อยคนทางเมืองเหนือ ไม่ได้ใช้ภาษากลาง นอกจากนอกรวมรวมพื้นเมืองที่เขียนด้วยตัวอักษรพื้นเมือง เป็นเรื่องเก่าแก่ แต่ประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องตัวอักษรชนิดนี้ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำลังรวบรวมไว้เป็นของมีค่าแต่ขาดงบประมาณ จึงยังไม่สามารถทำได้ แต่ขณะนี้ก็มีโรงพิมพ์ทางภาคเหนือ พยายามจะแปลให้คนนอกเมืองได้ทราบด้วย ประชาชนที่อยู่นอกเมือง มักชอบฟังนวนิยาย สื่อมวลชนประเภท วิทยุ กำลังมีอิทธิพลซึ่งเป็นเรื่องที่ขบขันใจให้เด็กสาวภาคเหนือให้ประพฤติในทางที่เสื่อมเสียได้ นอกจากนี้ผู้ใหญ่ นอกเมืองยังมีความต้องการหนังสือ คำแนะนำในบ้านเกี่ยวกับอาชีพ

มาก เช่นทางบ้าน การเกษตร หรือการ
ศึกษาวิชาการ.

อาจารย์เสาวณิต ลาภานันท์: ได้
แบ่งเรื่องที่จะพูดเป็น ๓ คือ คำว่า ประ-
ชาชน, ความต้องการ และหนังสือ.

ในทำนความต้องการ แบ่งเป็น ๒
ลักษณะคือ :-

๑. ความต้องการตามความพอใจ
อาจเกินความพอดี.

๒. ความต้องการจริง ๆ โดยที่ตัวเอง
นึกไม่ถึงว่าตนต้องการอะไร.

ความต้องการของประชาชนในระดั
ป. ๔ ต้องการอ่านเกี่ยวกับบ้านอาชีพ
แต่โดยที่ทางใต้กำลังมีปัญหาเรื่อง ศาสนา
วัฒนธรรม การแยกดินแดน จึงต้องการ
อ่านในทำนนั้น นอกจากนั้นบางกลุ่มยังต้อง
การจะอ่านทำนประวัติของจังหวัดต่าง ๆ
ทางภาคใต้. หรือทางการเมือง และหนังสือ
คำานอาชีพ ก็ต้องการได้เขียนแคบลง
ไปเป็นเฉพาะแต่ละเรื่อง.

ในทำนของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปต้อง
การหนังสือที่ใช้เป็นเครื่องพักผ่อน ถ้าเป็น
สารคดีก็ควรจะ มีข้อคิดสอดแทรกไว้บ้าง
จะได้เป็นหนทางให้คนอ่านปรับปรุงชีวิต

ความเป็นอยู่และสังคมได้ แต่ประชาชน
มีหลายระดับ หนังสือจึงควรแบ่งไปตาม
ระดับด้วย เช่น หนังสือทางวิชาการ การ
ค้นคว้า สำหรับปัญญาชน ส่วนประชาชน
ที่มการศึกษาน้อย ก็ต้องการ หนังสืออ่าน
เพื่อยกระดับชีวิต คนเหล่านี้มีความต้อง
การหนังสือมาก และควรส่งเสริมการอ่าน
แก่ชาวชนบท จะต้องลงทุนจัดทำหนังสือ
เป็น ๒ ระดับคือระดับ ป. ๔ อ่านหนังสือ
ได้ และอ่านไม่ได้.

คุณอารีย์ ศรีขาว: ประชาชนต้อง
การหนังสืออะไร ก่อนอื่นควรแบ่งประชาชน
ไปตามกลุ่ม เพราะสภาพทั่วไป ของประ-
ชาชนไม่เหมือนกันจึงต้องจัดความต้องการ
ของกลุ่มนครหลวง ระดับหนึ่ง และกลุ่ม
ของจังหวัดอีกระดับหนึ่ง ความต้องการใน
เรื่องหนังสือของประชาชน นวนิยาย มา
เป็นอันดับหนึ่ง แต่ห้องสมุดจะสนองความ
ต้องการของประชาชนไม่ได้ทั้งหมด จำ
เป็นต้องมีหนังสือทุกประเภท แต่บางแห่ง
คนอ่านหนังสือไม่ออกจะหันไปใช้สื่อมว
ลชนอื่น ๆ แทน เช่น วิทยุ มีทุกหมู่บ้าน
แทนหนังสือพิมพ์ ได้.

การพัฒนาประเทศ มีอุปสรรคที่สำคัญ
คือคนอ่านหนังสือไม่ออกจึงควรมีการส่งเสริม

ประชาชนต้องการหนังสืออะไร

๑๔๕

เสริมการศึกษา โดยจัดสร้างโรงเรียนให้
 มาก ปัจจุบันคนเราต้องการอ่านตำราจรร
 โลงใจ หนังสือพิมพ์จึงมาเป็นอันดับหนึ่ง
 นวนิยาย มาเป็นอันดับสอง สารคดีมาเป็น
 อันดับสาม นอกจากนั้นก็มีพวกเอกสาร
 ของหน่วยราชการ แต่ทุกอย่างควรใช้
 ภาษาง่าย ๆ เขียนให้เข้าใจง่ายและเป็น
 กลาง ไม่ให้ระดับต่างกันมากนัก เรื่อง
 สารคดีเป็นเรื่องเฉพาะ บุคคลในค่านวิชา
 การเท่านั้นที่จะสนใจ หนังสือพิมพ์ทำให้
 ชาวชาวบ้านคนต้องการอ่านมาก แต่
 สำหรับสยามรัฐเป็นเรื่องทางวิชาการมาก
 เป็นการวิจารณ์บ้านเมือง จะอ่านกันแต่
 ระดับกลางจนถึงระดับสูง.

คำถาม

๑. ได้มีคำถาม ถาม ดร. โกวิท ถึง
 เรื่องการประกวดเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ ว่า
 มีวิธีการทำอย่างไรบ้าง.

ดร. โกวิท ได้อธิบายให้ฟังถึงผลที่ได้
 จัดครั้งแรกไม่ได้ผล เกิดจากความไม่เชื่อ
 ฟังของชาวบ้านที่มีต่อครูผู้สอน เพราะครู
 ไม่รอบรู้ทุกอย่าง จึงได้แก้ไขโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ
 ในแต่ละสาขามาพูด แต่ผู้เชี่ยวชาญ
 มีน้อย แต่ละครั้งต้องเดินทางเข้าไปใน
 หมู่บ้าน แต่ละแห่ง ต้องใช้เวลาเนิ่นนาน บาง
 ท่านจึงให้ความช่วยเหลือไม่ได้ตลอด.

๒. ต่อคำถามที่ว่าปัจจุบันยังขาดหนังสือ
 สำหรับเด็ก แม้ภายในฉบับหนังสือพิมพ์
 เองจะมีภาพการ์ตูนแต่ก็ไม่ใช่สำหรับเด็ก
 คร. กิ่งแก้วมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การ
 จัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น จะต้องใช้เงิน
 ในการทำมาก ซึ่งทำอยู่ปัจจุบันนี้เห็น
 รายเดือนได้แก่ พุทธรักษา ก็ยังประสบ
 ปัญหาการขาดทุน ตามความเห็นของ
 คร. จรรยา เกี่ยวกับการเสนอคอลัมน์
 สำหรับเด็กในหนังสือพิมพ์บางฉบับ ควร
 จะให้มีการแก้ไขในทางความรู้ซึ่งยังมีการ
 ผิดพลาดอยู่ คร. โกวิท เสนอให้มีการ
 ควบคุมการเสนอข่าวอาชญากรรม ซึ่ง
 บางครั้งจะเป็นตัวอย่างชั่วให้เด็กกระทำ
 ผิดตามอย่าง และทางสมาคมห้องสมุด
 ควรจะจัดพิมพ์หนังสือเด็กแจกด้วย.

๓. ต่อคำถามที่ว่า แม้ทางห้องสมุด
 โรงเรียนได้จัดหาหนังสือจิตวิทยาไว้ แต่
 ทั้งครูและนักเรียนสนใจอ่านน้อย เพราะ
 หนังสือนั้นเป็น วิชาการมากเกินไป หนัก
 เกินไปที่จะอ่าน เมื่อจำเป็นจึงจะนำมาใช้
 เสนอวิธีแก้ว่าควรจะทำที่ครูผู้สอน โดย
 ก่อการสอน และการปฏิบัติให้พยายามสอด
 แทรกจิตวิทยาเข้าไปด้วย การที่ใช้หนังสือ
 จิตวิทยาน้อย เป็นเพราะครูไม่ได้นำมาใช้

ประกอบการสอน อีกประการหนึ่ง หนังสือประเภทนี้ได้รับการสนับสนุนโดยอัยการเป็นเพราะวิธีการเขียนตำรานั้นยากแก่การอ่าน ซึ่งคนที่มีความสามารถในการเขียนได้ก็ยังไม่เขียน.

ดร. จรรยา เสริมว่า หนังสือจิตวิทยา นั้นไม่จำเป็นจะต้องให้ชื่อว่าจิตวิทยาเสมอไป เพราะหนังสืออื่น ๆ เช่น ชာตก บางเรื่อง ก็แฝงจิตวิทยาไว้ด้วยอยู่แล้ว.

๕. คำถามเกี่ยวกับห้องสมุดในชนบท ว่า เด็กในโรงเรียนไม่ค่อยมีหนังสือให้อ่าน แม้แต่หนังสืออ่านประกอบ มีแต่เพียงตำราแบบเรียนเท่านั้น เท่ากับบังคับให้อ่านอยู่แล้ว ห้องสมุดโรงเรียนยังไม่มี มีแต่มุมหนังสือ และหนังสือที่มักเป็นตำราเรียนส่วนมาก ห้องเรียนมีไม่พอกับจำนวนนักเรียน ต้องอาศัยศาลาวัดข้าง ถ้ามีหนังสือให้เด็กอ่าน เด็กอาจนำไปสู่ผู้ปกครองได้.

ดร. จรรยาให้ความเห็นว่า แม้จะมีห้องสมุด ก็ยากจะให้เด็กสนใจในการอ่าน หากขาดครูเป็นผู้ชักจูง.

ดร. โกวิท กล่าวว่า การแก้ปัญหาเหล่านี้ควรจะทำไปทีละขั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีให้ครบทุกประการ.

ดร. กิ่งแก้ว เสริมว่า หากขาดแคลนหนังสือให้อ่าน สื่อมวลชนอื่น ๆ ก็อาจจะ

ใช้แทนกันได้ โดยครูควรเป็นผู้นำมาเล่าให้เด็กฟัง.

๕. คำถามที่ว่าหนังสือประเภทการ์ตูนจะเป็นพิษเป็นภัยต่อเด็กหรือไม่ โดยเฉพาะเรื่องกาโม, อ้ายมดแดง, หน้ากากสิงห์เหมาะสำหรับเด็กหรือไม่.

ดร. จรรยา มีความเห็นว่าหนังสือการ์ตูนยังไม่มีมีการวิจัย แต่มีความเห็นว่า ควรปล่อยให้เด็กอ่านได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน แม้จะสอนเด็กในเรื่องเหตุผลน้อย แต่เด็กเองก็สามารถทราบว่า จะเป็นจริงได้เพียงไร อย่างไรก็ตาม ผู้จัดทำควรจะทำให้ความร่วมมือ สอดแทรกสิ่งข้างดี และก่อสร้างปัญหาให้แก่เด็กเหมือนกัน บางคนอาจชอบอ่านแต่สารคดี บางคนชอบการ์ตูน ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกหนังสืออ่านเอง.

ดร. กิ่งแก้ว สนับสนุนให้เด็กได้อ่านหนังสือการ์ตูน เพราะในหนังสือประเภทนี้ก็มีกรอบธรรมสั่งสอนเด็กอยู่ในตัว เป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระผู้ใหญ่ในตัว.

ดร. โกวิท กล่าวว่า การหาหนังสือเข้าห้องสมุดนั้น บรรณารักษ์ควรพยายามประหยัด เพื่อนำเงินมาซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของตนก่อน แล้วทางหน่วยราชการอาจจะให้การช่วยเหลือภายหลัง.

วิธีที่จะให้หนังสือเข้าสู่ประชาชน*

ผู้บรรยาย

นายสุวิทย์ ยິงวรพันธ์
(ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี)

นายสนั่น ไชยานุวัฒน์
(หัวหน้าฝ่ายศาสนสมบัติ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ)

นายรักศักดิ์ วัฒนพานิช
(รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์)

ภราดร มาร์ติน
(อธิการโรงเรียนเซนต์คาเบรียล)

นายสุข พงษ์สถิตย์
(ผู้ประสานงาน)

ผู้ประสานงาน

— แนะนำผู้ร่วมบรรยาย และให้เวลาท่านละ ๑๕ นาทีในการพูด นอกนั้นจะให้เพิ่มเติมในรอบที่สอง จากนั้นให้ผู้สนใจซักถามในรอบสาม แล้วชมภาพยนตร์.

อธิการมาร์ติน

— ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้แทนฝ่ายศาสนา ขอชี้แจงว่าในศาสนาตะวันตกนั้น

ไม่มีวิธีจูงใจประชาชนโดยเฉพาะ แต่หลักปฏิบัติใหญ่กลายเป็นวิธีการไปเอง คนตะวันตกมักจะชอบการโต้แย้ง ถกเถียงเสมอ ๆ เพื่อให้เกิดความกระจ่างในสิ่งที่เขาสงสัย เป็นจิตตารมณ์ของอารยธรรมตะวันตก หรือ จิตตารมณ์ของการวิเคราะห์ สอดถาม (inquiry) จะเห็นว่าไม่มีหลักปรัชญาอะไร หรือทฤษฎีอะไรที่จะคงทนอยู่ได้ โดยไม่ถูกซักฟอก ขัดแย้งจนถึงที่สุด

*วิทยากรร่วมกันบรรยายแนะนำถึงวิธีทำให้นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไปสนใจในการอ่านหนังสือ.

ทุกคนมีความรู้สึกว่าคุณจะต้องแสดงความคิดเห็นให้ไ้ ไม่ว่าความคิดเห็นนั้นจะขัดกับหลักการของใครหรือไม่ก็ตาม วิชุนเขาถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนความคิดโดยการอภิปรายจะเป็นการนำไปสู่ความรู้ ความสำเร็จของชนชั้นนั้น บ่อยครั้งเมื่อทุกคนพูดถึงอารยธรรมตะวันตก เราก็คิดถึง technology แต่ความจริงนั้น ตะวันตกพูดถึง philosophy มากกว่า technology เสียอีก และเมื่อพูดถึง อารยธรรมตะวันตกแล้วก็ต้องก้าวไปถึง Christianity เพราะศาสนาเป็น factor สำคัญที่สุดที่ใ้ก่อสร้งหลักความคิดของชาวตะวันตก.

ตอนต้นคริสตกาล หนังสือมีน้อย ชนแรกประชาชนจะอ่านพระคัมภีร์ ประวัติของสาวก หรือประวัติของสังฆราชพร้อม ๆ กันในที่ประชุม จากนั้นก็มีคนเริ่มอ่านเริ่มศึกษากันมากขึ้น เพราะได้รับอิทธิพลจากหนังสือ The city of God ของ Saint Augustine คนในยุคก่อนใช้เวลาว่างและชีวิตของคนในเรื่องปรัชญา การถกเถียงจึงเป็นสิ่งจำเป็นอยู่เองที่คนจะต้องอ่านหนังสือมาก ในสมัยเมื่อการพิมพ์ยังไม่มีการใช้วิธีสอนหนังสือโดยการเล่าให้ฟัง และจาก เมื่อมีการพิมพ์เกิดขึ้น สิ่งที่แพร่

หลายจากการพิมพ์คือ คัมภีร์ ซึ่งบทสอนในคัมภีร์ทำให้เกิดการอภิปราย ถกเถียงกันมากมาย มีนักปราชญ์ชื่อ Francis Bacon กล่าวว่า "Reading makes a full man; conference makes a ready man; writing makes an exact man."

ในสมัยที่ยุโรปมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ถ้าผู้บริหารประเทศ เช่น เสนาบดี กล่าวสิ่งใดผิดพลาดไปจากตัวหนังสือ สภาจะลงคะแนนเสียงให้ออกจากสภา ซึ่งแสดงว่าการอ่านยังไม่เพียงพอ.

นายรักศักดิ์ วัฒนพานิช

— ผมเองไม่อยู่ในสายงานของห้องสมุด เมื่อรับมาพวกก็จะพยายามพูดจาประจบการณเพื่อส่วนรวม การที่จะทำอย่างไรจึงจะให้หนังสือเข้าสู่ประชาชนนั้นก็ขอยึดตัวเองเป็นหลัก คือ คนเราเกิดมาเมื่อทำอะไรก็ต้องคิดถึงและหวังประโยชน์ส่วนตัวเอง ในสมัยวัยเด็ก ถูกคุณแม่บังคับให้อ่านหนังสือให้ฟัง ใ้รับค่าขนมเป็นสิ่งตอบแทน การพูดคุยกับเพื่อนก็ต้องมีการอ้างอิงประกอบ เพราะพูดไปโดยไม่มีการอ้างอิง เพื่อนฝูงก็หัวเราะโกหก.

วิธีที่จะให้หนังสือเข้าสู่ประชาชน

ในวัยทำงานและสมัยเรียนต่างประเทศ ก็มีความต้องการอยากให้เด็กอ่านหนังสือ มาก ๆ ขณะที่ทำงานด้านกิจการวิทยุ ก็ได้จัดทำกาการแข่งขันการตอบปัญหาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ค้นคว้า และอ่าน หนังสือ ซึ่งตอนแรกโรงเรียนต่าง ๆ ก็ไม่ ส่งเสริมต่อมา เมื่อเห็นผลประโยชน์ที่จะ เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็ได้ส่งเสริมและสนับสนุน และขณะทางโรงเรียนต่าง ๆ ก็สนใจ กันมาก ต้นตัวยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน การตอบ ปัญหาทางวิทยุ จะมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการ อภิปราย พิธีกรจะเป็นผู้ให้ความรู้กับผู้ฟัง ทั้งที่ตอบปัญหา และรับฟัง จากทางบ้าน การส่งเสริมการอ่านจะประกอบด้วยรายการ กิจการวิทยุ และโทรทัศน์ก็สามารถ ทำได้ โดยเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจัดหนังสือ เข้าห้องสมุดให้สอดคล้องหรือตรงกับ การกิจการ เพื่อสนองความคิดความต้องการ ของเด็ก ปัญหาที่มีอย่างหนึ่งคือขาด staff ที่ทำงานถาวร ทำให้การกิจการ ต้องขาดตอนไป.

นายสนั่น ไชยานุวัฒน์

— ในการอภิปรายนี้ ต่างคนต่างพูด และอภิปรายกันว่าจะทำอย่างไร จึงจะนำ หนังสือเข้าสู่ประชาชน ดูเหมือนว่าหนังสือ

จะต้องเดินไปหาคนเอง ขอนแหละที่เป็น ปัญหา เมื่อสักครู่ท่านอธิการได้กล่าวถึง อารยธรรมด้านยุโรป คราวนั้นผมขอล่าว ทางอารยธรรมตะวันออกบ้าง ตามประวัติ ศาสตร์ก่อนพุทธกาล ๓๐๐ - ๔๐๐ ปี พวกพราหมณ์ได้แบ่งชนชั้น ๔ พวก คือ ๑) พรหมจารี ๒) คฤหิณี ๓) ครวาสี ๔) ผู้แสวงหาความหลุดพ้น พวกที่จะเรียน หนังสือต้อง ไปศึกษาตาม สำนักพระฤๅษี เช่นเดียวกับเมืองจีนพวกที่จะเรียน ก็ส่งเสริมให้เข้ารับราชการ.

มาสมัยพุทธกาล พระสังฆมว่าเรียนมา โดยการท่องจำ โดยการว่าปากเปล่า ไม่ได้มีหนังสือ ในลังกามีการจารึกหนังสือ คำสอนต่าง ๆ เป็นภาษาสันสกฤต.

ในประเทศไทยมีความเจริญมาแต่ โบราณ เช่น หอไตร หอไตรเป็นที่เก็บ หนังสือก็คือเป็นห้องสมุด และมีทกวัดที่มี ระเบียบ เพราะถือว่าการสอนนั้นเป็นการ ใ้บุญ เป็นที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชน นาน ๆ เข้าหอไตรก็ล้มกันไปเป็น ห้องสมุดสำหรับประชาชน สมัยอริยภี กรรมศิลปกรรมก่อน ได้ส่งเสริมให้มีการ สร้างห้องสมุดขึ้นในวัด แต่ถกคัก้าน เมืองไทยนั้น มีคนอยู่ที่ไหนก็มีวัดอยู่ทีนั้น

ดังนั้น ถ้าส่งเสริมให้มีห้องสมุดในวัด ประชาชนจะมีการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น คน จะได้ความรู้ เกิดเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และประเทศชาติ ไม่เอาเวลาว่างไปเล่น การพนัน หรือทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ หรือทำในสิ่งที่ไร้สาระ.

นายสุวิทย์ ชัยวรพันธ์

— ผมเองเรียนรู้อยู่ โดยการปฏิบัติ ไม่ได้ เป็นบรรณารักษ์ หรือนักการศึกษา แต่ เคยมีประสบการณ์ ในด้าน การขยาย ห้องสมุด การ ส่งเสริมการ อ่านจึง ได้รับ ประโยชน์มาพอสมควร ขอ พุดแบบ ความรู้ ๗ ปลาย ๗ จากการใช้วิจารณ์ และ การวางแผนล่วงหน้า จากการปฏิบัติ มาแล้ว การส่งเสริมการอ่าน ขอให้ข้อ เสนอแนะไว้ ๒ ประเด็น คือ :

๑. นำหนังสือไปสู่ประชาชน, หรือ

๒. นำประชาชน มาหาหนังสือ ที่ จัด เตรียมเอาไว้ให้.

ห้องสมุดนี้เกิดจากความต้องการของ มนุษย์ คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ให้ลูกหลานของ ตนได้เรียน ได้รู้ ได้ศึกษา สมัยยาบิโล- เนียน การเรียน ใช้เรียนศึกษาจากก้อนดิน (clay) โดยจารึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์

กฎหมายลงบนก้อนดินเหล่านั้น ประมาณ ๔,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกักราช พวกอัสซี- เรียน ก็ทำเช่นนั้น กลายเป็นอารยธรรม เรื่อยมา สมัยอียิปต์ มีการจารึกลงบน กระดาษที่ทำมาจากต้นหญ้า ป่าปวีร์ส และ หมึกที่ทำมาจากกาว ซึ่งเป็นการช่วยให้ อนุชนได้ทราบเรื่องราว อารยธรรมต่าง ๆ ชาติไทยก็มีการจารึกบนศิลา ชาติจีน เป็นชาติที่เขียนบนกระดาษตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกักราช ในอเมริกาก็มีการ สร้างห้องสมุด Franklin เมื่อ ๒๔๗ ปีมาแล้ว ดังนั้นจะเห็นว่า ประเทศต่าง ๆ ที่มีการพัฒนานั้นเกิดขึ้นจากการ อ่านมาก การอ่านจะเป็น สัญลักษณ์ของประเทศที่ ได้พัฒนา.

ในประเทศเรา สถิติการอ่านออกเขียน ได้มีสถิติเป็นอย่างไร ไม่มีใครทราบแน่นอน คนอ่าน ไม่ออกคงจะมีอีกมากใน สถานที่ ต่าง ๆ ดังนั้น การเพิ่มการอ่านหนังสือควร จะเพิ่มเข้าไป จนถึงหมู่บ้าน และป่าดงพงพี และหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลความเจริญด้วย.

เด็ก ๆ ทุกชาติในโลกมีสัญชาตญาณ เหมือนกันหมด เว้นแต่เราจะให้โอกาส แก่เด็กหรือไม่ เด็กทุกคนอยากรู้อ ยากได้ อยากรู้อ ยากช่วย การอ่านหนังสือก็

เป็นสิ่งที่เด็กอยากรู้ หนังสือที่เด็กสนใจ
อ่านมากที่สุดก็แก่ หนังสือการ์ตูน เด็ก ๆ
มักจะมีคำถามอยู่เสมอว่า “ทำไม” ซึ่ง
แสดงว่าเด็กนั้นมีความอยากรู้ ดังนั้น การ
ที่ให้บริการหนังสือให้ถูกจุดก็จะเป็นประ-
โยชน์.

ผลการวิจัยของยูซอม ในภาคตะวัน-
ออกเฉียงเหนือ ๒๘ หมู่บ้าน เรื่อง คน
ชนบทสนใจอ่านหนังสืออะไร จุดประสงค์
ของการ วิจัยคือต้องการ ทราบถึง ประเภท
ของหนังสือที่ประชาชนต้องการอ่าน เพื่อ
จะจัดหนังสือให้ถูกตามความต้องการ ผล
การวิจัยพบว่า ใน ๖ จังหวัดในภาคตะวัน-
ออกเฉียงเหนือนี้ พบว่า:—

ประชากรที่จบการศึกษา ชั้นประถม-
ศึกษาปีที่ ๑-๔ จะซื้อ—เช่า หนังสือ ๓๒๐
ราย.

ประชากรที่จบการศึกษา ชั้นประถม-
ศึกษาปีที่ ๕-๗ จะซื้อ—เช่า หนังสือ
๑๑๐ ราย.

ประชากรที่จบการศึกษา ชั้นมัธยม-
ศึกษา จะซื้อ—เช่า หนังสือ ๘ ราย.

และนักเรียนที่ห่างเหินโรงเรียนไปแล้ว
จะไม่ซื้อหนังสือเลย ประสิทธิภาพในการ
อ่านก็ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ.

อธิการ มาร์ติน

— การส่งเสริมให้มีการอ่าน หนังสือ
หรือการนำหนังสือเข้าสู่ประชาชน ให้มี
จิตคารมของการค้นคว้าสอบถามวิเคราะห์
(Spirit of inquiry) ศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญ
ที่ทำให้ประชาชนเกิดสิ่งขึ้น ในสังคม
ของประชาธิปไตยนั้นเป็นสังคมของหนังสือ
ประชาธิปไตย จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่มีการ
ศึกษา และประชาชนจะตกเป็นเครื่องมือ
ของผู้ที่มีอำนาจ.

จากการประชุมยูเนสโกที่ปารีส เมื่อ
เร็ว ๆ นี้ มีมติเห็นสอดคล้องกันว่า หลัก
สูตรการศึกษาในปัจจุบันจะต้องมีการ
เปลี่ยนแปลง เพราะไม่ถูกกับความต้องการ
ของสังคม ครุฑนั้นต้องเป็นเพียงแต่ผู้คอย
แนะแนว ไม่ใช่ผู้บอกให้นักเรียน นักเรียน
ต้องค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง การศึกษา
นั้นอาจจะอยู่นอกโรงเรียนก็ได้ บางคน
บอกว่าจะให้เลิกโรงเรียนก็ได้ แต่แนวความคิด
นี้ถ้ายุคเกินไป ยังคงจะทำอะไรไม่ได้
เพราะต้องค่อยเป็นค่อยไป ถ้าจะปฏิวัติ
หรือล้มเลิกทันทีทันใด จะทำให้สังคม
ปั่นป่วน อันเป็นผลเสียหลายมากกว่าผลดี
แนวความคิดของผู้เสนอบางคนทำให้เกิด
แนวความคิดใหม่ขึ้นอีก การทำให้คนมี

ความเป็นประจำขีไปโดยเต็มตัวนั้น จะต้องอ่านหนังสือ บางแห่งถือว่าการเข้าโรงเรียนนั้นไม่มีขอบเขต จะไปเรียนที่ใดก็ได้ ครูคนนักเรียนออกไปที่ไหนก็ได้ที่เหมาะสม พร้อมมักขับรถบรรทุกหนังสือ พอได้ที่เหมาะสมก็มาเรียนหนังสือ กันคว่า ถกเถียงกัน เกิดจะเกิดความคิดความอ่านกัน รู้จักซักถาม เชื่อสิ่งที่ตนค้นพบ และทฤษฎีเหล่านั้นอาจจะเล็กลงล้มเลิกได้ เมื่อผู้ใดค้นพบทฤษฎี หรือแนวความคิดใหม่ ๆ ขึ้นอีก.

สถิติการอ่านหนังสือพบว่า ชาติดีที่อ่านหนังสือมากที่สุดได้แก่ ญี่ปุ่น ที่สองรัสเซีย ที่สาม สหรัฐอเมริกา (สำหรับประเทศไทย อ่านหนังสือน้อยมาก).

นายรักศักดิ์ วัฒนพานิช

— สิ่งมุ่งใจในการอ่านนั้น พิจารณาได้ดังนี้:—

- ๑. อ่านเพื่อเพิ่มพูน ความรู้และ ประสบการณ์.
- ๒. อ่านเพื่อการถ่ายทอด เหมาะแก่ครู—อาจารย์ หรือคนทั่วไปที่ต้องการถ่ายทอดความคิดเห็นของคน ในเรื่องใด ๆ ก็ตามให้ผู้อื่นได้รับรู้.

๓. อ่านเพื่อเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนทัศนคติ และเปลี่ยนความรู้สึก ส่วนมากเป็นการอ่านขบถวิจารณ์ ในกรณีนี้ ผู้เขียนขบถวิจารณ์ต้องเสนอเนื้อหาให้อ่านง่าย ไม่วกวนเพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย.

๔. อ่านเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความรื่นรมย์.

นายสนั่น ไชยนาฏวัฒน์

— มีความเห็นว่า “ความสุขในการอ่านหนังสือเป็นความสุขที่อยู่ได้ทน และนาน”.

การส่งเสริมการอ่าน

อาจกล่าวได้ว่าในเมืองไทยยังไม่มีการส่งเสริมการอ่านกันอย่างจริงจัง การส่งเสริมการอ่านในประเทศอินเดีย ดำเนินการโดยคณะมิชชันนารี ซึ่งจัดการดูแลห้องสมุด ทำการส่งเสริมการอ่านโดย:—

- ๑. จัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้อ่านหนังสือในห้องสมุดโดยไม่คิดมูลค่า.
  - ๒. ผู้อ่านหนังสือ ติดต่อกันเป็นเวลาหนึ่งปี จะได้รับทุนการศึกษา.
- ศาสนาอิสลาม มีการส่งเสริมการอ่าน โดยการเปิด การแข่งขันอ่าน หนังสือพระ-

วิธีที่จะให้หนังสือเข้าสู่ประชาชน

๑๕๓

คัมภีร์กุระอาน ผมเห็นว่าในเมืองไทยเราควรดำเนินการส่งเสริมการอ่านโดยวิธีต่าง ๆ ดังนี้ คือ :-

๑. จัดการแข่งขันการอ่านในห้องสมุด ห้องสมุดให้เกียรติแก่ผู้ชนะเลิศด้วยการมอบรางวัล หรือประกาศชื่อ.

๒. จัดให้มีการประกวดเรียงความ โดยกำหนดหัวข้อเรื่องให้ ซึ่งผู้สนใจจะเขียนเรียงความย่อมศึกษาค้นคว้าหาอ่านจากหนังสือเป็นอย่างดีก่อนที่จะเขียนเรียงความได้.

๓. ควรมีการแข่งขันการอ่านหนังสือแบบเก็บความคืบ เพื่จะได้ประโยชน์ต่อตัวผู้อ่านเอง.

๔. ควรมีการพิจารณาให้ทุนการศึกษาแก่ผู้อ่านหนังสือในห้องสมุดมาก.

๕. ให้มีการประกาศคุณงามความดีของผู้อ่านหนังสือมาก โดยประกาศผ่านทางสื่อมวลชน ซึ่งผู้นั้นจะผ่านการคัดเลือกมาเป็นอย่างดี.

๖. ทางจังหวัดควรยกย่องผู้อ่านหนังสือมาก โดยประกาศเป็นทางการเป็นประจำ.

๗. ควรมอบโล่ให้ เป็นเกียรติแก่ผู้รักการอ่านและอ่านหนังสือมากที่สุด.

นายสุวิทย์ ยี่งวรพันธ์

- ในการที่จะนำหนังสือให้เข้าสู่ประชาชน เราจะต้องพิจารณาว่า :-

๑. ทำไมเราจึงวิตกกังวลว่าคนอ่านหนังสือมีน้อย.

๒. เราได้ทำให้อุปสรรคเหล่านี้น้อยลงหรือไม่.

๓. ถ้าอยากจะทำให้ผู้อุปสรรคน้อยลง เราได้จัดสร้างสิ่งจูงใจอย่างไร.

๔. ใครจะเป็นผู้สร้างและชักจูงใจ.

๕. เราจะทำอะไรได้บ้าง เพื่อให้สิ่งวิตกกังวลนั้นลดน้อยลงไป.

คำตอบข้อ ๑ ทำไมเราจึงวิตกเป็นห่วงคนที่อ่านหนังสือน้อย วิตกกังวล เพราะมีผลทางเสียคือ :-

๑. เสียผลการพัฒนาทั้งปวง แผนพัฒนาต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ และสื่อการสัมพันธ์ (Communication media) การอ่านเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าอ่านไม่ออก ก็ไม่รู้เรื่อง และไม่มีการปฏิบัติ การพัฒนาจะเสียหายไป.

๒. เมื่ออ่านไม่ออกก็ไม่รู้ จะทำให้เป็นบุคคลที่สังคมไม่ปรารถนา เสียผลในการปกครองทำให้เสียงบประมาณ ในด้านตำรวจ การศาล เพิ่มขึ้นอีก.

๓. ถ้าประชาชนอ่านน้อย ทำให้ประชาชนที่อยู่ในคุณภาพ ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้ามีคนอย่างนี้มากขึ้น การงานก็ไม่ก้าวหน้า.

คำตอบข้อ ๒ เราได้ทำให้อุปสรรคลดน้อยลงหรือไม่.

๑. แม้ว่าเราจะได้มีการจัดตั้งห้องสมุด แต่หนังสือเล่มนั้นมีคนอ่านหรือไม่ คนเราส่วนมากชอบ Show off ในห้องสมุดซึ่งมีแต่พวกครู นักเรียน ประชาชนส่วนมากอยู่ในป่าเขา เรื่องการอ่านหนังสือเล่มนั้นเป็นเรื่องที่น่าอับอาย และเรามีการยกย่องให้เกียรติแก่คนอ่านอย่างไรหรือไม่.

๒. ผู้เกี่ยวข้องไม่สนใจในกรณีนี้.

ศูนย์กลางของสังคมอยู่ที่วัด ถ้าหน่วยราชการต่าง ๆ ช่วยกันพยายามแก้ปัญหา ก็จะช่วยให้มาก เรื่องงบประมาณ ผู้มีอำนาจบางคนก็ไม่เห็นด้วย ดังนั้น โอกาสที่ประชาชนจะได้รับเอกสาร —วารสารมีน้อยหรือไม่ได้รับเลย ครั้นจะซื้อเองก็ไม่มีเงิน ถ้าบางแห่งมีห้องสมุดก็อยู่ห่างไกลคนไปไม่ถึง อีกประการหนึ่ง หนังสือทางวิชาการมีน้อย ห้องสมุดให้บริการหนังสือก็ไม่ถูกต้อง ตรงตามความต้องการของประชาชน.

คำตอบข้อ ๓-๕ การแก้ไข

๑. สร้างความสะดวกต่าง ๆ ให้หนังสือเข้าไปหาชาวบ้านด้วยวิธีการที่ประหยัด และส่งเสริมความสนใจ.

๒. ให้สถานที่ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงคุณค่าในทางสังคมของผู้มีความรู้และให้มีความรับผิดชอบในอาชีพต่าง ๆ.

๓. ปรับปรุงห้องสมุดที่มีประจำอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ.

๔. ส่งเสริมงานห้องสมุดเคลื่อนที่.

คำถามจากนายสุจิตใจ (บรรณารักษ์ห้องสมุดวัดหนองคารวม)

ที่ท่านอธิการกล่าวยกตัวอย่างว่า การลงโทษ เกิดโดยการให้อ่านหนังสือ นั้นปฏิบัติอย่างไร.

อธิการมารัติน

-- เราได้ปฏิบัติกันมาหลายปีแล้วทางบ้านศาสนา ชาวบ้านที่ทำผิดไปถ้อยบาย พระจะให้อ่านหนังสือประวัตินักบุญ หรือไบเบิลตามแต่พระจะกำหนดให้ ทางโรงเรียนได้นำมาประยุกต์เข้ากับนักเรียน โดยการให้อ่านหนังสือที่ใ้ใจแก่นักเรียนชนิดเอาไว้ เมื่อเด็กอ่านแล้วก็ให้นำมาทำรายงานให้.

วิธีที่จะให้หนังสือเข้าสู่ประชาชน

นายสุคใจ

— ขอเรียนถามคุณสุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์ ว่า วิธีการที่จะนำหนังสือให้เข้าสู่ประชาชนนั้น ได้ใช้วิธีการความสะดวกวิธีใดบ้าง จึงจะเข้าถึงชาวบ้านได้.

นายสุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์

— วิธีการมีหลายอย่าง เช่น :—

๑. การใช้เงิน ถ้าใช้เงินมากมักจะไม่ได้ผล ควรใช้เงินน้อย ๆ.

๒. เริ่มจากโครงการเล็ก ๆ เริ่มจากการช่วยเหลือกันคนละมือคนละไม้ สังเกตดูว่าประชาชนต้องการหนังสืออะไร ก็พยายามจัดหาไปให้ ขอบริจาคจากที่ต่าง ๆ กัน หนังสือเก่าต่าง ๆ ก็นำไปให้ประชาชนอ่านได้มีประโยชน์ทั้งนั้น.

ม.ล. มานิจ ชุมสาย

— ถ้าต้องการส่งเสริมการอ่าน ต้องมีหนังสือดีไปให้ผู้อ่าน ห้องสมุดบางแห่งมีหนังสือดีมาก เช่นที่ห้องสมุดปารีส มีหนังสือที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยอยู่ด้วย หนังสือเก่า ๆ คนไทยก็นำเอาไปทิ้งหรือเอาไปเผา ถ้าเราจะนำมาพิมพ์เผยแพร่ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง และ

ขอเรียนต่อไปว่าหนังสือที่ขายดีที่สุด คือ pocket book จึงขอเรียนถาม อ.จ. สนั่นว่า เราควรมีหนังสือประเภทนี้อธิบายวิชาอารามต่าง ๆ ด้วยหรือไม่.

นายสนั่น ไชยานุวัฒน์

— เคยมีการทำหนังสือพระไตรปิฎก และพจนานุกรมศาสนา ขณะนี้กำลังจะทำต่อไปอีก ทั้งคำอธิบายวิชาอาราม โบราณสถานวัตถุต่าง ๆ แต่กำลังขะประมาณมีน้อย.

ม.ล. มานิจ ชุมสาย

— ถาถามนายรักศักดิ์ วัฒนพานิช.

ขอให้วิทยุและโทรทัศน์จัดรายการแนะนำหนังสือดี เช่น หนังสือประเภทวรรณคดีต่างๆ เพื่อเป็นการทำให้ผู้ฟังผู้ชมรู้จักหนังสือ และเป็นการส่งเสริมการอ่านด้วย ทางกรมประชาสัมพันธ์จะทำให้เพียงใด.

นายรักศักดิ์ วัฒนพานิช

— ยินดีจะจัดเวลาสำหรับเรื่องการแนะนำหนังสือดีให้ และให้ความเห็นเพิ่มเติม

ว่าควรจัดรายการให้ต่อเนื่องกันอย่างจริงจัง โดยเขียนเป็นขตสั้น ๆ เพื่อช่วยขยใจให้คนติดตามรายการอยู่ตลอดไป.

ม.ล. มานิจ ชุมสาย

— ถาถามนายสุวิทย์ ยิงวรพันธ์

ห้องสมุดในจังหวัดปทุมธานีมีจำนวนเท่าใด เทียบกับจำนวนพลเมืองแล้ว จะมีส่วนสักเท่าใด และมีทางส่งเสริมการอ่านของนักเรียนได้อย่างไร.

นายสุวิทย์ ยิงวรพันธ์

— จังหวัดปทุมธานี มีห้องสมุดประชาชน ๒ แห่ง และห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ ๑๗๒ แห่ง การส่งเสริมการอ่านทางจังหวัดได้พยายามสร้างห้องสมุดประจำที่ต่าง ๆ ไว้ และยังได้ริบความช่วยเหลือจากส่วนราชการอื่นคือ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา พยายามจัดให้มีห้องสมุดประจำหมู่บ้าน กรมการพัฒนาชุมชน จัดตั้งศูนย์พัฒนาตำบล (ศพต.) และพยายามจัดให้มีห้องสมุดขึ้นในหมู่บ้าน.

วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น

สรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๑

วิธีชักจูงให้เด็กวัยก่อนเข้าเรียนอ่านหนังสือมากขึ้น

ประธาน

นายสุคใจ เทวะเวชพงษ์

(บรรณารักษ์ห้องสมุดอนุคาราม) กรุงเทพฯ

เลขานุการ

น.ส. กรองแก้ว ช่มอินทร์

ผู้ช่วยเลขา

นางจินดา เรืองสวัสดิพิงศ์

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๐ คน

หัวข้ออภิปราย

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยก่อนเข้าเรียน.

๒. ประเภทของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยก่อนเข้าเรียน.

๓. วิธีที่จะทำให้เกิดวัยนี้สนใจอ่านหนังสือมากขึ้น.

ได้อภิปราย เรื่อง วิธีในการที่จะทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น สำหรับเด็กวัยก่อนเข้าเรียน (อายุในเกณฑ์ ๓ ๑/๒ - ๖ ขวบ).

๑. ลักษณะหนังสือ

๑. รูปเล่มพอเหมาะ.

๒. กระดาษแข็งทนทาน.

๓. ภาพชัดเจน สีสันสดใส.

๔. ตัวอักษรประกอบภาพควรโต และชัดเจน.

๒. ประเภทของหนังสือ

๑. เป็นคำกลอนง่าย ๆ.

๒. มีภาพประกอบโดยใช้คำอธิบายน้อย.

๓. เป็นนิทานสั้น ๆ ประกอบภาพ.

๓. วิธีทำให้เด็กอ่านหนังสือมากขึ้น

เด็กให้เกิดความสนใจ เช่น วิทย์, โทร.
ทัศน์, แผ่นเสียง, เทป.

๑. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้
พาเด็กมาในงานกิจกรรม เช่น วันเด็ก.

๓. หาสิ่งล่อใจให้เด็ก เช่น การจัด
นิทรรศการ กิจกรรม ในวันสำคัญต่าง ๆ.

๒. ใช้อุปกรณ์เป็นสื่อในการชักจูง

วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น

สรุปผลการประชุมกลุ่มที่ ๒

วิธีทำให้เยาวชน (ประถมต้น) อ่านหนังสือมากขึ้น

ประธาน

นางดวงเดือน ภูรินันท์

รองประธาน

นางบุญชิต อุ่นวรรณธรรม

เลขานุการ

นางพนิดา ชื่นชอบ

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๕ คน

หัวข้ออภิปราย

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมต้น มีดังนี้ :-

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมต้น (ป. ๑-ป. ๔).

๑. ขนาดของหนังสือ ควรจะมีขนาดต่าง ๆ กัน.

๒. ประเภทของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดัประถมต้น.

๒. ความหนาของหนังสือ จำนวนหน้าไม่ควรจะมาก.

๓. วิธีที่จะทำให้เด็กในวัยนี้อ่านหนังสือมากขึ้น.

วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น

๑๕๕

๓. หนังสือควรมีรูปภาพประกอบมีสีสันสวยงาม.

๔. ปกนอกควรจะเป็นปกที่แข็งและทนทาน.

๕. ภาพปกควรมีลักษณะชวนอ่าน เพราะจุดสนใจของเด็กอยู่ที่สี.

๖. ตัวอักษรควรมีขนาดใหญ่พอสมควร.

๗. มีภาพประกอบมาก ๆ.

๒. ประเภทของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมต้น

๑. นิทาน.

๒. บทร้องเพลง.

๓. บทกลอนง่าย ๆ.

๔. หนังสือประกอบวิชาต่าง ๆ ที่เด็กเรียน.

๕. หนังสือพิมพ์ และวารสารสำหรับเด็ก.

๖. หนังสือการ์ตูน.

สิ่งชักจูงให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น ได้แก่:—

๑. การเล่านิทาน หรือประกวดการเล่านิทาน.

๒. การจัดนิทรรศการ.

๓. บทเพลง.

๔. การจัดทำวารสาร.

๕. ทายปัญหา

๖. การเล่าข่าวประจำวัน.

การเก็บข่าวประจำวัน.

การย่อข่าวประจำวัน.

๗. ประกวดการอ่าน.

๘. การสื่อสารทางโทรทัศน์ วิทยุ.

๙. ทัศนศึกษา.

๑๐. เขียนเล่าเรื่องหนังสือที่อ่าน.

๑๑. การแสดงละคร.

๑๒. จัดหาหนังสือสำหรับเด็กมาจำหน่าย.

๓. วิธีการที่จะทำให้เด็กอ่านหนังสือมากขึ้น

๑. เล่านิทาน การเล่านิทานถ้าเป็นเด็กเล็กควรเล่าให้จับ แล้วเด็กจะไปหาอ่านเองอีกในห้องสมุด ถ้าเป็นเด็ก ป. ๓—ป. ๕ เล่าค้างไว้ให้เด็กไปหาอ่านเองในห้องสมุดต่อเพื่อเป็นการส่งเสริมการอ่านต่อไป.

๒. จัดนิทรรศการ แนะนำหนังสือใหม่ หรือเรื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ในรอบปี.

๓. จัดบทเพลง มีหนังสือเพลงประกอบบทเรียน และทำ ๆ ไป.

๔. ทนายปัญหา วิธีการจัดทนายปัญหา เช่น ประกาศปัญหาทุกสัปดาห์ให้เด็กไปค้นจากหนังสือมาตอบ มีรางวัล เป็นการช่วยให้เด็กอ่านหนังสือ.

๕. ประกวดการอ่าน แบ่งเป็นระดับขนาดของเด็ก จัดในวันปีตกเทอม กำหนดหนังสือ กำหนดทำนองอ่านถูกต้องตามอักขรวิธี.

๖. เก็บข่าวประจำวัน ส่งเสริมการค้นคว้า การอ่านหนังสือแล้วนำมาเล่าในชั้นเรียน หรือห้องประชุมประจำสัปดาห์.

๗. จัดทำวารสารสำหรับเด็ก กำหนดหัวข้อเรื่องในเล่มที่จะทำเสียก่อน ให้เหมาะกับเด็ก เช่น มินิทาน ทนายปัญหา แสดงผลการเรียน ผลงานประกวดต่าง ๆ ข่าวสังคม ความเคลื่อนไหวของเด็ก.

๘. การสื่อสารทางโทรทัศน์ เพื่อช่วยให้เด็กสนใจการอ่าน.

๙. ทัศนศึกษา พาเด็กศึกษานอกสถานที่.

๑๐. ให้เด็กเขียนเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านมาแล้ว

๑๑. ให้เด็กเล่นละครง่าย ๆ จากหนังสือ

๑๒. จัดหาหนังสือสำหรับเด็กมาจำหน่าย

หมายเหตุ หนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็กที่ขาดแคลน ได้แก่ประเภทหนังสือวิทยาศาสตร์, หนังสือพิมพ์สำหรับเด็ก, วารสารสำหรับเด็ก, ประเภทชีวประวัติสำหรับเด็ก, นวนิยายสำหรับเด็ก, หนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษา, หนังสือศาสนาสำหรับเด็ก.

วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น

สรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๓

วิธีทำให้เยาวชน (ประถมปลาย) อ่านหนังสือมากขึ้น

วิทยากรประจำกลุ่ม

นางสิรินทร์ ขว่งโชติ นางนิตยา จุฑามาศย์

น.ส. กานต์มณี ศักดิ์เจริญ

ประธาน

น.ส. วัชร เลาวกุล

เลขา ฯ

น.ส. พรพรรณ อภิตตวิทยา

ผู้ช่วยเลขา ฯ

นายวิเชียร ศรีสังวร

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๖ คน

หัวข้ออภิปราย

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กระดับประถมปลาย.
๒. ประเภทของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมปลาย.
๓. วิธีที่จะทำให้เด็กในวัยนี้อ่านหนังสือมากขึ้น.

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมแก่เด็กประถมปลาย

๑. ขนาด ไม่หนาและบางจนเกินไป.
๒. ภาพ ควรมีรูปภาพประกอบที่สวยงามชัดเจน.
๓. เนื้อเรื่อง สั้น ๆ ไม่ยาวเกินไป ควรแบ่งเป็นตอน ๆ.

๕. ภาษาที่ใช้ควรใช้ภาษาง่าย ๆ
เหมาะสมกับวัยของเด็ก.

๕. ตัวหนังสือควรชัดเจน ตัวสะกด
การันต์ถูกต้อง ไม่ใช่ศัพท์ที่ยากเกินไป
ถ้ามีคำยากควรมีคำอธิบายประกอบด้วย.

๖. การเขียนเล่มควรมีความแข็งแรง
พอสมควร.

๗. ในหน้าหนังสือ ควรมีการย่อหน้า
เว้นวรรคให้เหมาะสม.

๘. สีของปกควรใช้สีที่ดูใจเด็ก.

๙. ควรตั้งชื่อเรื่องให้ดูใจเด็ก.

๒. ประเภทของหนังสือ

๑. หนังสือความรู้รอบตัว.

๒. ข่าวสารต่าง ๆ หนังสือพิมพ์
นิตยสาร วารสาร.

๓. ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ.

๔. วิทยาศาสตร์.

๕. นิทานพื้นเมือง นิทานเกี่ยวกับ
การผจญภัย ทายปัญหา ลึกลับมอง กลก
ขบขัน นวนิยายเรื่องสั้น.

๖. คณิตศาสตร์ ทศสอยเซ่าว.

๗. การกีฬา.

๘. ศิลปะต่าง ๆ.

๓. วิธีจะให้เด็กประถมปลายสนใจ
อ่านหนังสือ ครูและบรรณารักษ์จะต้อง
ร่วมมือกันโดย

๑. บรรณารักษ์ควรจัดหนังสือใหม่
และมีการวิวหนังสือ โดยสรุปสั้น ๆ ที่น่า
สนใจให้เด็กทราบทุกครั้งที่มีหนังสือใหม่.

๒. จัดนิทรรศการ.

๓. จัดประกวดยอคนักอ่าน (โดยให้
เด็กย่อเรื่องทุกเรื่องหลังจากการอ่าน).

๔. จัดประกวดเรียงความ.

๕. ควรให้เด็กมีโอกาสทดลอง หรือ
ดูของจริงทั้งก่อนหน้าหรือภายหลังการอ่าน
หนังสือ.

๖. ครูควรแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ
แต่ละหมวดให้เด็กได้ทราบเพื่อให้เด็กได้
ค้นคว้าเพิ่มเติม.

๗. จัดทำวารสารโรงเรียนหรือหนังสือ
พิมพ์โดยให้เด็กมีส่วนร่วมด้วย.

๘. จัดหาหนังสือใหม่ ๆ เข้าห้องสมุด
อยู่เสมอ.

๙. จัดให้มีการตอบปัญหาประจำ
สัปดาห์—เดือน โดยมีรางวัลตอบแทน.

๑๐. หนังสือควรมีมากพอกับความ
ต้องการของเด็ก.

๑๑. บรรณารักษ์ควรจัดประชุมนิเทศ
การใช้ห้องสมุด.

๑๒. มีการจัดชั่วโมงการใช้ห้องสมุด
โดยครูและบรรณารักษ์ร่วมกัน.

๑๓. จัดมุมหนังสือในห้องเรียน.

วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น

สรุปผลการประชุม กลุ่มที่ ๔

วิธีชักจูงให้เด็กวัยรุ่นอ่านหนังสือมากขึ้น (วัยมัธยมต้น)

ประธาน

นายธวัช ปรีดี

เลขานุการ

ร.ท. หญิง ผ่องพักตร์ อุดมอักษร

ผู้ช่วยเลขานุการ

นายสุรเดช พรหมอารักษ์

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๒๕ คน

หัวข้ออภิปราย

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กมัธยม.

๒. ประเภทของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กมัธยม.

๓. วิธีที่จะทำให้เด็กในวัยนี้อ่านหนังสือมากขึ้น.

๑. ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยรุ่น

๑. ข้อความในหนังสือจะต้องถูกต้องและตรงกับความเป็นจริง ฉะนั้นในการสัง

เลือกหนังสือ ควรจะคำนึงถึงผู้เขียน และสำนักพิมพ์ที่เชื่อถือได้.

๒. ข้อความควรเหมาะสมกับเด็กวัยนี้ไม่ควรใช้ศัพท์มากนัก ถ้ามีศัพท์ควรจะมีข้อความอธิบายให้เข้าใจ.

๓. ตัวพิมพ์ไม่ควรเล็กเกินไป.

๔. รูปเล่มกระทัดรัด ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ.

๕. ให้มีสีสันสวยงาม มีรูปภาพดึงดูดความสนใจ.

๖. การผลิตหนังสือ ควรจะราคาถูก.

๒. ประเภทหนังสือที่เด็กวัยรุ่นสนใจ

เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่สนใจหนังสือนวนิยายตื่นเต้นโลดโผน สนใจนามปากกาใหม่ ๆ เป็นต้นว่า หนังสือประเภทผจญภัย นิทาน รักระทึกมกระทึกม นวนิยายอิงฉรรมะ นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ สารคดีท่องเที่ยว เด็กวัยรุ่นสนใจข้างทางบ้าน คหกรรม เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์ สิ่งมหัศจรรย์ บุคคลสำคัญ และความรู้รอบตัว.

ข้อเสนอแนะ

๑. เนื้อหาควรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น มีเรื่องเกี่ยวกับมรณฆาต การคบหาสมาคม ที่เด็กจะนำไปใช้ประโยชน์ได้.

๒. ควรจะมีศิลปะสอดแทรกในหนังสือนั้น ๆ บ้าง.

๓. ควรจะมีเนื้อหาวิชาการบ้าง เพื่อให้เด็กเกิดความคิดริเริ่ม.

๔. การเลือกหนังสือ ควรจะคำนึงถึงท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ จัดสนองให้ตรงกับความต้องการ.

๕. หนังสือที่จะเลือกให้เด็กยืมอ่าน ควรจะมีตราวงให้ถูกต้อง ไม่ควรที่จะยืมยู่กันกามารมณ เพราะจะเป็นการชักจูงให้เด็กหลงผิด.

๓. วิธีการจะให้เด็กวัยรุ่นนิยมอ่านหนังสือ

๑. ควรจะมีหนังสือหมวดต่าง ๆ ให้ครบทุกหมวด หนังสือพิมพ์ และวารสารอย่างเพียงพอ เพื่อสนองความต้องการของเด็กได้อย่างทั่วถึง.

๒. บรรณารักษ์ควรจะสอบถามความต้องการของเด็ก แล้วจัดสนองความต้องการ แยกสอบถามควรจะมีขอบเขตในสิ่งที่เราสามารถจัดหาให้ได้.

๓. ครูเป็นบุคคลที่จะเร่งความสนใจในการสอน ควรบอกเนื้อหาอย่างพอสมควร แล้วแนะนำให้ไปค้นคว้าในห้องสมุด.

๔. แนะนำหนังสือดี ๆ ให้เด็กไปอ่าน แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง.

๕. จัดนิทรรศการแนะนำหนังสือใหม่ ๆ เป็นประจำ.

๖. จัดบรรยายภาคในห้องสมุดให้เด็กอยากเข้าไปใช้ห้องสมุด โดยการทำโปสเตอร์ภาพและเขียนข้อความชักจูงใจ.

๗. บรรณารักษ์จะต้องยิ้มแย้มแจ่มใส และต้อนรับผู้ที่เข้ามาใช้.

๘. ขอความร่วมมือครูประจำชั้น ให้เด็กหาข่าวประจำวันมาอ่านให้เพื่อนฟัง ซึ่งจะจูงใจให้เด็กชอบอ่านหนังสือ.

วิธีทำให้เยาวชนอ่านหนังสือมากขึ้น

๑๖๕

๕. การจับกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ
เด็กบางคนมีความรู้แต่ไม่กล้าแสดงออก
จึงควรจัดให้มีการประกวดโคลงกลอน เพื่อ
ให้นักเรียนได้แสดงออก.

๑๐. จัดให้เด็กทำงานในห้องสมุด
และมีสิ่งตอบแทน เพื่อชักจูงเพื่อนให้เข้า
ใช้ห้องสมุด.

๑๑. ครูเป็นพี่ใจสำคัญในการชักนำ
เด็กให้เข้าใช้ห้องสมุด โดยการอบรมวิธี
ใช้ห้องสมุด.

๑๒. ให้ความสะดวกแก่เด็กในการ
ใช้ห้องสมุด ไม่ควรมีระเบียบที่เข้มงวดใน
สิ่งเล็กๆ น้อยๆ.

๑๓. ควรจะมีข้อความ หรือคำคมที่
จะกระตุ้นให้เด็กสนใจหนังสือ.

รายงานการประชุมกลุ่มที่ ๒

การช่วยแม่บ้านให้สนใจในการอ่าน

ผู้เข้าร่วมประชุม

ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร	วิทยาการประจำกลุ่ม
ม.ล. จ้อย นันทวิจิตรินทร์	ประธานกลุ่ม
นางสุภาพ สุจินดา	กรรมการ
นางอนงค์นารถ โรจนวิพิต	กรรมการ
พ.ศ. สลัก ทิเรกลาภ	กรรมการ
นางนาวิ รัตนภรณ์	กรรมการ
นางนงเยาว์ แสงมณี	กรรมการ
นางกมลศรี วิสุทธิเขตต์	กรรมการ
น.ส. ส้ารววย ชีระวางกุล	กรรมการ
นางอนงค์นารถ รอดนุสนธิ์	กรรมการ
นางจิรายุ ทาศรี	กรรมการ
น.ส. สุพัตรา เพชรสุทธิ	กรรมการ
น.ส. เสาวณิต ลาภานันท์	กรรมการ
น.ส. ลมุล รัตตากร	กรรมการและเลขานุการ

ความหมายของคำว่า “แม่บ้าน”

หมายถึงผู้ที่ อยู่กับบ้าน มีเวลาทำงานบ้าน และไม่ได้สนใจจะประกบอาชีพหนึ่งอาชีพใดโดยเฉพาะ.

๑. การอ่านของแม่บ้านเท่าที่เป็นมาแล้ว มี ๒ ประเภท:—

๑.๑ อ่านมาก.

๑.๒ ไม่อ่านเลย.

๒. แม่บ้านอ่านอะไร ?

๒.๑ นิตยสาร เหตุผลที่อ่าน เพราะออกสีมาเสมอ ราคาถูก บริการถึงที่ มีหลายรส เลือกอ่านได้ ทั้งท้ายไว้

การช่วยแม่บ้านให้สนใจในการอ่าน.

ให้ติดตาม อ่านจบในเวลาอันสั้น สอด
แทรกความรู้ต่าง ๆ เช่น แพทย์ ธรรม-
ชาติวิทยา ท่องเที่ยว วิจารณ์การเมือง
ไขปัญหาชีวิต เป็นต้น.

๒.๒ หนังสือพิมพ์.

๒.๓ หนังสือประเภทต่างๆ ได้แก่
ตำราภักข์ข้าว การทำดอกไม้ นวนิยาย
หนังสือธรรม เป็นต้น การที่แม่บ้านอ่าน
อะไรนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความรู้ของแม่บ้าน
แม่บ้านชอบวิธีเขียนที่อ่านเข้าใจได้ง่าย
สนุก เป็นสิ่งที่ใกล้ตัว เขียนแบบคำถาม
คำตอบ เป็นต้น.

๓. จุดมุ่งหมายในการอ่านหนังสือ
ของแม่บ้าน.

- ๓.๑ เพื่อความเพลิดเพลิน.
- ๓.๒ เพื่อปรับปรุงตนเอง.
- ๓.๓ เพื่อช่วยแก้ปัญหา.
- ๓.๔ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.
- ๓.๕ อ่านเพื่อทำข่าว.
- ๓.๖ เพื่อสุขภาพจิต.

๔. ปัญหาที่แม่บ้านไม่สนุกการอ่าน.

๔.๑ ไม่มีเงินซื้อ ไม่สนใจใน
บริการที่ต้องเสียเงิน.

๔.๒ ไม่มีที่ให้อ่านหนังสือที่
ต้องการอ่าน ห้องสมุดอยู่ห่างไกล
คมนาคมไม่สะดวก.

๔.๓ ไม่มีสิ่งข่วยให้อ่าน.

๔.๔ การ ปัก เข็ม ของ ห้อง สมุด
ไม่ตรงกับเวลาที่แม่บ้านว่างจะให้บริการ.

๕. การ พยายาม ส่งเสริม ให้แม่บ้าน
อ่าน หนังสือ มาก ขึ้น จักว่า ไท หลาย วิธ
ี ดังนี้ :-

๕.๑ บรรณารักษ์ เข้าถึง แม่บ้าน
โดยตรง เป็น รายบุคคล.

๕.๑.๑ ทำความรู้ จัก ส่วน
ตัว.

๕.๑.๒ ให้แม่บ้าน ผู้ใดรับ
คำแนะนำ ช่วย เผยแพร่ ให้ผู้อื่น มา ใช้ ห้อง
สมุด ต่อ ๆ กัน ไป.

๕.๑.๓ เมื่อมี โอกาส พย ประ
แม่บ้าน ในงาน สังคม ต่าง ๆ เช่น งาน บวช-
นาค กฐิน บรรณารักษ์ ควร พยายาม ทำ
ความรู้ จัก และ เชิญชวน ให้ มา เยี่ยม ห้อง
สมุด เพื่อ ใช้ บริการ ของ ห้องสมุด.

๕.๑.๔ ส่งจดหมาย ทัก ต่อ
นำข่าวสาร ใบปลิว หรือ หนังสือ เวียน
ติดต่อ.

๕.๑.๕ จัด เวียน หนังสือ
และ นิคมสาร หนังสือ พิมพ์ เอกสาร อื่น ๆ ให้
มี โอกาส ได้ อ่าน.

๕.๑.๖ เมื่อแม่บ้านมาใช้
บริการห้องสมุด บรรณารักษ์สามารถ
สอบถามความสนใจ. ทางការอ่านของ
แม่บ้าน ค้วยการให้กรอกแบบสอบถามใน
ห้องสมุด ภายหลังกการใช้ห้องสมุด เพื่อ
นำผลสรุปความคิดเห็นไปเป็นแนวทางใน
การจักหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ สนองความ
ต้องการ.

๕.๒ บรรณารักษ์แนะนำชักชวน
แม่บ้านเป็นกลุ่ม.

๕.๒.๑ จักปาสูกตา อภิ-
ปราย แนะนำหนังสือที่มีประโยชน์ต่อแม่-
บ้าน เชิญนักเขียนหรือบุคคลสำคัญของ
ท้องถิ่น ที่ประสบความสำเร็จในกิจการ
บ้านต่าง ๆ มาเป็นองค์ปากฐกหรือคณะผู้
อภิปราย โดยคำนึงถึงความสำคัญของ
บุคคลให้เป็นจุดดึงดูดความสนใจ.

๕.๒.๒ จักกิจกรรมอื่น ๆ.

ก. เชิญแม่บ้านมาสาธิต
เรื่องการทำอาหาร ประดิษฐ์ดอกไม้
เป็นต้น และให้ชอຍมตำราเกี่ยวกับเรื่อง
นั้น ๆ.

ข. หากจุดความสนใจใน
ปัจจุบันของแม่บ้านแล้ว จักหนังสือเสนอ
ให้แม่บ้านอ่าน ให้สอคคล้องกับเหตุการณ์
นั้น ๆ.

ค. จักกิจกรรมโดยอาศัย
เครื่องมือ สอที่ทัศนวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ
เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เป็นต้น.

๕.๒.๓ ชักชวนแม่บ้านให้มี
โอกาสพบปะกัน โดยใช้ห้องสมุดเป็นสื่อ-
กลาง เพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
แก่ชุมชนของตน.

ก. จักวันหนังสือสำหรับ
แม่บ้าน ในการนครจักใหม่ทั้งนทรรค-
การ ปาสูกตา อภิปราย แนะนำหนังสือ
สาธิต การขายของราคาถูกที่ไ้รับบริจาค
มา.

ข. จักชุมนุมสวณควรว
เลี้ยงกล้วยไม้ ทำสวนดอกไม้.

ค. ตั้งกลุ่มอาสาสมัคร
ช่วยเหลือ บุคคลพิเศษ เฉพาะกลุ่มใน
ท้องถิ่น คนชรา เช่น ผู้พิการ ผู้ป่วย ผู้ด
กักกัน ทำหนังสือไปชักชวนให้อ่านถึงที่
อ่านหนังสือให้ฟัง แต่ควรพิจารณาจัก
เลือกหนังสือให้มีเนื้อหาเหมาะสม.

ง. ร่วมมือกับครู เพื่อ
ช่วยสอนพิเศษช่วยจักกิจกรรมพิเศษให้แก
เด็กในโรงเรียน.

๕.๒.๔ ช่วยแนะนำการอ่านให้
แม่บ้านผู้เข้าใช้ห้องสมุด และรับเป็นที่

การช่วยแม่บ้านให้สนใจในการอ่าน

๑๖๕

ปรึกษาในค้ำต่าง ๆ บรรณารักษ์ควรพยายามแนะนำหนังสือให้แม่บ้านใช้แก้ปัญหาเหล่านั้น.

๕.๒.๕ จัดการอบรมพิเศษ และจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้พิเศษ โดยร่วมมือกับสมาคมองค์กรต่าง ๆ หรือโรงเรียนหรือห้องสมุด อาจจัดเองแล้วแต่กำลังของห้องสมุดนั้น ๆ.

การพยายามส่งเสริมให้แม่บ้านอ่านหนังสือมากขึ้นตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ที่ประชุมกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องที่บรรณารักษ์ควรจะทำเนื่งการจัดทำได้ ยกเว้นข้อ ๕.๑.๕, ๕.๒.๒ ค. และ ๕.๒.๓ ค. ซึ่งห้องสมุดใหญ่บางแห่งอาจทำได้ แต่ห้องสมุดบางแห่งอาจต้องคอย เนื่องจากขาดกำลังทรัพย์ กำลังคน ตลอดจนหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดนั้น ๆ.

ข้อเสนอแนะ

๑. เพิ่มงบประมาณให้ห้องสมุดประชาชน.

๒. บริการของห้องสมุดประชาชนนั้นไม่ควรเก็บเงินค่าสมาชิกเลย หากจะมีการเก็บเงิน ควรเป็นการเก็บค่าเช่าหนังสือซึ่งใหม่ และกำลังอยู่ในความนิยมสูง เพื่อใช้เงินนั้นซื้อหนังสือดี หมุนเวียนให้เช่าต่อไป หนังสือเหล่านั้น เมื่อแม่บ้านอ่านโดยทั่วกันแล้ว จะให้ยืมเช่นเดียวกับหนังสืออื่น ๆ ของห้องสมุด.

๓. ให้ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดวิทยาลัย มหาวิทยาลัยในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ เสริมบริการของห้องสมุดประชาชนที่ยังขาดแคลนอยู่ โดยจัดการยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary Loan).

๔. เสนอสมาคมห้องสมุด ติดต่อกับสมาคม องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีเอกสารและต้องการเผยแพร่ เพื่อนำเอกสารนั้น ๆ แจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดที่ขาดแคลน จะได้นำไปบริการต่อไป ทั้งนี้จะเป็นการเผยแพร่ผลงาน ของหน่วยงานนั้น ๆ อีกโสดหนึ่งด้วย.

สรุปผลการประชุมกลุ่มที่ ๓

เรื่อง

การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน

ในการประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ หอสมุดแห่งชาติ.

ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เวลา ๑๓.๔๕ - ๑๖.๑๕ น.

ประธานดำเนินการประชุม

นายอารีย์ ศรีขาว

รองประธาน

นายอำนาจ จันทร์แบน

เลขานุการ

นางสาวเสาวคนธ์ กาญจนารักษ์

ผู้ช่วยเลขานุการ

นายอาภรณ์ มลิตา

วิทยากรประจำกลุ่ม

นายพลศรี ทรัพย์วิระ นายมานิจ สุขสมจิตร

ประธานกลุ่ม

นางสาวรรสา วงศ์ยังอยู่

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๓๑ คน

แนวการประชุมกลุ่ม

๑. ประเภทของเครื่องสื่อสารมวลชน
ที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่าน.

๒. ผู้สื่อสาร.

๓. ผู้รับสาร ประชาชนในเมือง และ
ท้องถิ่น พิจารณาจาก.

การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน

- ระดับการศึกษาของมวลชน.
- ความเจริญ ของสังคมในเมือง และชนบท.

๔. แหล่งและสถานที่ของ เครื่องสื่อ- สารมวลชน.

- นโยบาย และเข้ม.
- วิธีการติดต่อ.

๕. เนื้อสาร พิจารณาให้เหมาะสม แก่ผู้ฟัง.

- ประเภทของรายการ.
- เนื้อหาของรายการ.

๖. การเสนอเนื้อหา เรื่องราว และ ข่าวสาร.

- วิธีการเสนอ.
- ความสามารถของผู้ฟัง (ความ
รู้ความเข้าใจ).
- ภาษา.

๗. เวลา.

- ระยะเวลาเท่าใด.
- เวลาตอนไหนจึงจะเหมาะสม.
- ความสม่ำเสมอ หรือครั้งคราว.

๘. แนวอื่น ๆ ที่สมาชิกเสนอเพิ่มเติม.

๙. ข้อเสนอแนะ.

๑. ประเภทของเครื่องสื่อสารมวลชน
ที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่าน เท่าที่ใช้กัน
อยู่ทั่วไป ไม่มี หนังสือ หนังสือพิมพ์หรือ
หนังสือข่าววารสาร นิตยสาร วิทยุ
โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ปรายฉับ
นอกจากนี้ยังมี อนุสาร จุลสาร ใบปลิว
โปสเตอร์ เลียงตามสาย ภาพสไลด์
ฟิล์มสตริป ลูกบอลลูก และเครื่องบันทึก
ปรายตัวอักษรลอยในอากาศ เป็นต้น เครื่อง
มือทั้งกล่าวไว้เป็นเครื่องสื่อสารมวลชนได้
ทั้งสิ้น เพราะเป็นเครื่องมือข่าวสารแก่คน
จำนวนมาก หนังสือพิมพ์และนิตยสารใช้
เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการอ่านได้ดี
กว่าอย่างอื่น ๆ.

๒. ผู้สื่อสาร หมายถึงคนที่ทำหน้าที่ใน
การสื่อสารมวลชน เช่น บุรุษไปรษณีย์
คนจัดรายการ คนเขียนเรื่องลงหนังสือ-
พิมพ์ หรือคนส่งหนังสือพิมพ์ ซึ่งนับเป็น
ผู้สื่อสารด้วยเช่นกัน ในเรื่องของการ
สื่อสาร มีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้
ส่งสาร เนื้อสาร และผู้รับสาร ส่วน
เครื่องมือสื่อสารเป็นเพียงตัวสื่อช่วยให้การ
ส่งสารไปถึงผู้รับเท่านั้น.

ผู้ส่งสาร จะเป็นใครก็ได้ที่จะทำสาร
นั้นขึ้นมา คนเขียนเรื่องอ่านเล่น คนเขียน
ใบปลิว กันนับว่าเป็นผู้ส่งสารได้ ผู้ส่งสาร
หรือผู้สื่อสารเป็นคนคนเดียวกัน ผู้ส่งสาร
จะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจในเนื้อหาของเรื่องหรือ
ข้อเท็จจริงที่ต้องการส่งเป็นอย่างดี.

เนื้อสาร คือสิ่งที่ส่งไปยังผู้รับ หรือ
ข้อความที่ถอดออกมาจากข้อเท็จจริง หรือ
ความคิดที่ต้องการให้ผู้รับทราบ.

ผู้รับสาร คือผู้ที่อ่านและผู้รับฟังตลอด
จนผู้รับ เนื้อสารนั้น ๆ จากเครื่องมือสื่อ
มวลชนทั้งหลาย.

๓. ผู้รับสาร หมายถึงประชาชนทั้งใน
ตัวเมืองและในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้อ่าน
และผู้ฟังผู้ดู ในการส่งสารนั้นความเจริญ
ของบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ส่งต้อง
คำนึงถึงประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ เป็น
สำคัญ โดยพิจารณาจากเรื่องระดับการ
ศึกษาของมวลชน ความเจริญของสังคม
ในเมืองและชนบท และการคมนาคม.

ความตั้งใจในผู้รับสารนั้นเป็นสิ่งสำคัญ
สำหรับผู้ส่งพอ ๆ กับวิธีการเสนอเนื้อสาร
ให้ผู้รับสารนั้น ๆ.

๔. แหล่งและสถานของเครื่องสื่อสาร
มวลชน พิจารณาในทำนโยบาย และ
วิธีการติดต่อ ดังนี้ :-

หนังสือพิมพ์รายวัน มีคนอ่านมาก
เพราะมีนโยบายมุ่งเสนอข่าวและบทความ
สำหรับคนระดับกลางได้อ่านกัน การเขียน
ข่าวและบทความมุ่งใช้ภาษาง่าย ๆ เพื่อให้
คนอ่านได้เข้าใจได้ง่าย แต่ก็ยังมีบางสิ่ง
บางอย่างในหนังสือพิมพ์ที่เสนอเพื่อคนเพียง
บางกลุ่มอยู่บ้าง เช่น เรื่องแฟนซิงซึ่งเป็น
เรื่องน่าสนใจสำหรับคนในบางวงการเท่า
นั้น หนังสือพิมพ์ที่ประชาชนสนใจมากที่สุด
คือหนังสือพิมพ์ที่ออกวางตลาดในตอนเช้า
เพราะเป็นประเภทที่มุ่งเสนอข่าวที่ทันเหตุ-
การณ์ เพื่อให้ประชาชนสนใจและติดตาม
อ่าน กิจกรรมหนังสือพิมพ์ในประเทศของ
เราขณะนี้ยังไม่สามารถทำให้สนองความ
ต้องการของคนทั่วไปในประเทศได้ เพราะ
ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่สมบูรณ์ที่จะใช้
ติดต่อกัน และการตั้งสาขาพิมพ์ตามต่าง
จังหวัดเพื่อพิมพ์หนังสือพิมพ์จำหน่าย.

วิทยุและโทรทัศน์ ในเมืองไทยทุกวันนี้
ยังมีนโยบายมุ่งทำเพื่อการค้า เพื่อให้
คนฟังและชมแล้วได้รายได้เข้ามายังสถานี
ขณะนี้ยังไม่แพร่หลายไปยังชนบทเท่าใด

การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน

นัก แต่ปัจจุบันวงการวิทยุและโทรทัศน์กำลังขยายไปยังส่วนภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางออกไปได้.

ในทำนวิธิการศึกษาคอนัน มีมากมาย การจะใช้วิธิการแบบใดขึ้นอยู่กับเรื่องที่ว่าเราจะส่งสารอะไรและส่งให้ใคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธิการส่งผู้สื่อข่าวออกไปหาข่าวเอง แต่บางครั้งก็มีบุคคลอื่นที่พบเห็นเหตุการณ์ติดต่อส่งข่าวไปให้หนังสือพิมพ์ ส่วนในเขตภูมิภาคหนังสือพิมพ์จะรับข่าวจากผู้สื่อข่าวที่ประจำอยู่ทุกจังหวัด ซึ่งอาจรายงานข่าวมายังบรรณาธิการโดยทางวิทยุ โทรเลข หรือฝากเป็นจดหมายมากับรถบัสประจำที่แล่นประจำอยู่ระหว่างกรุงเทพ ฯ กับต่างจังหวัดนั้น ๆ ก็ได้ ถ้าเป็นข่าวด่วนอาจส่งเป็นวิทยุ โทรเลข หรือโทรศัพท์ไปที่สำนักงานโดยตรง แต่ถ้าหากเป็นข่าวธรรมดาหรือข่าวสังคมจะส่งทางจดหมายธรรมดาก็ได้.

วิธีส่งข่าวติดต่อที่ไ้ผลที่สุด คือ จักการประสมนักข่าว อันเป็นแบบที่ต้องสิ้นเปลืองเงินมากเพราะต้องใช้ในการเลี้ยงอาหาร แต่ไ้ผลมากที่สุดในการเผยแพร่ข่าวสาร.

วิธีส่งข่าวอีกวิธีหนึ่ง คือ เช้ารุ่งซักขอบพอกัน เป็นส่วน ตักกับผู้ที่ควบคุมคอลัมน์ต่าง ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ หรือควบคุมรายการโทรทัศน์และวิทยุ ก็อาจส่งข่าวติดต่อถึงกันเป็นประจำ.

การส่งข่าวใด ๆ ก็ตามควรส่งตรงถึงผู้ควบคุมเรื่องนั้น ๆ โดยตรงก็ว่าจะส่งไปให้บรรณาธิการเพราะจะทำให้เสียเวลาในการส่งต่อกันโดยไม่จำเป็น และควรผูกไมตรีกันไว้เสมอกับผู้ควบคุมรายการหรือคอลัมน์ต่าง ๆ ผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดถ้าต้องการส่งข่าวควรส่งตรงมายังสำนักงานดีกว่าส่งผ่านผู้สื่อข่าว เพราะในบางจังหวัดผู้สื่อข่าวอาจไม่ต้องการแสดงตัวให้เป็นที่รู้จักโดยเปิดเผยผู้ส่งต้องแจ้งนามจริงและที่อยู่ด้วย ถ้าต้องการให้ประกาศข่าวในวันใด ควรส่งข่าวนั้นให้หนังสือพิมพ์หรือผู้จัดรายการวิทยุทราบล่วงหน้า ๒ วัน การส่งก่อนล่วงหน้านาน ๆ จะทำให้ผู้รับข่าวลื้ม.

ถ้าต้องการเขียนบทความเรื่องใหญ่ ๆ ที่จะมีประโยชน์ลงหนังสือพิมพ์ ต้องติดต่อกับบรรณาธิการโดยตรง ถ้าเป็นบทความพูดออกอากาศทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ต้องติดต่อกับหัวหน้าฝ่ายนั้น.

๕. เนอสาร ต้องพิจารณาให้เหมาะสม

แก่ผู้ฟังและผู้อ่านในค่านประเภท และ เนื้อหาของรายการ ต้องดีกว่ารายการที่จะส่งออกไปนั้นจะเป็นที่สนใจของผู้รับหรือไม่ เช่น หนังสือพิมพ์เช้าก็จะลงข่าวที่เกิดขึ้นล่าสุด ถ้าลงข่าวโกลงไปแล้วจำนวน จำหน่ายเพิ่มขึ้นก็พออนุมานได้ว่าคนอ่านชอบเรื่องแบบนั้น ข่าวอย่างนั้นถ้าเป็น นิตยสารสำหรับผู้หญิงก็ต้องเอาเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้หญิงมักจะสนใจมาลง กล่าวคือ ต้อง จึกเรื่องให้เหมาะกับผู้อ่าน ผู้ส่งต้องรู้ว่า จะส่งสารให้ใคร แล้วก็รู้ว่าควรจะส่ง อย่างไร เป็นหลักที่สำคัญ ถ้าจะให้ผู้รับ สนใจต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับ.

การส่งเนื้อหาโดยตรง มีหลายวิธี เช่น :-

๑. ส่งคำขวัญหรือคำเชิญชวนไปยัง เครื่องมือสื่อมวลชนโดยตรง อาจทำเป็น บัตรคเล็ก ๆ ไปลงหนังสือพิมพ์ หรือส่ง สไลด์ไปฉายทางโทรทัศน์ เป็นต้น.

๒. วิจารณ์หนังสือโดยใช้หลักวิชา การวิจารณ์หนังสือเป็นสิ่งที่น่าจะทำได้ใน ประเทศของเรา แต่ผู้วิจารณ์ควรมีความ สามารถ รู้ว่าตนจะสามารถวิจารณ์ได้ หรือไม่ รู้หลักวิชาในการวิจารณ์ การ วิจารณ์ที่ทำกันอยู่ในบ้านเมืองของเราทุก

วันนี้ มัก เป็นการ วิจารณ์ที่กล่าวหาเจ้าของ เรื่องจะโกรธ.

๓. แนะนำหนังสือใหม่ หรือหนังสือ ทั่วๆ ไป พิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและ ความสามารถในการอ่าน.

๔. อ่านหนังสือให้ฟัง นำหนังสือที่ดี หรือเหมาะแก่ผู้ฟังมาอ่านให้ฟังโดยตรง โดยอ่านต่อหน้าผู้ฟัง หรืออ่านทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ อาจอ่านเฉพาะตอนหนึ่ง ตอนใด หรือ ต่อ ๆ กันไปเป็นวัน ๆ ตาม ความเหมาะสม.

๕. ทำเรื่องย่อหรือย่อย่อเรื่องแจกแก่ ผู้ชอบอ่าน แบบเดียวกับที่เรียกว่าวรรณ นิทัศน์สังเขปก็ได้ อาจบอกตอนจบหรือ ไม่บอกเพื่อให้ผู้อ่านติดตามอ่านต่อไปจนจบ เอง.

การส่งเนื้อหาโดยทางอ้อม มีวิธีดังนี้ :-

๑. จักรายการเล่านิทาน.

๒. เชิญนักเขียนที่มีชื่อเสียงมาสัมภาษณ์ หรือแสดงความคิดเห็นทางสื่อมวลชน.

๓. จักรายการละครวิทยุจากนวนิยาย สำหรับเด็กและผู้ใหญ่.

๔. จักรายการสารคดีเชิงบันเทิง เช่น เขียน สารคดี ที่อึ้งและอ้างชื่อหนังสือ เป็นหลักสำคัญ โดยอย่าให้ผู้อ่านหรือ ผู้ฟังรู้สึกว่า เป็นการเจาะจงแนะนำให้อ่าน หนังสือ.

การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน

๕. จักรายการทนายปัญหาจากเรื่องในหนังสือ.

๖. จักรายการอภิปรายเรื่องหนังสือหรือโต้วาทีเรื่องหนังสือ.

๗. จักรายการประกวดต่าง ๆ เช่น ประกวดเรียงความ ประกวดเล่านิทาน.

๘. จักรายการแสดงมหรสพต่าง ๆ เช่น ลิเก หมอรำ เพลงพื้นเมือง หุ่นกระบอกละครเรื่องเกี่ยวกับเรื่องที่มิในหนังสือ.

๙. จักรายการเขียนภาพการ์ตูนจากหนังสือเรื่องต่าง ๆ.

๑๐. จักรายการแข่งขันอ่านบทร้อยกรองจากหนังสือ.

๑๑. เล่าเรื่องสลับคนตรี หรืออื่น ๆ ที่มุ่งให้ผู้รับฟังไตร่ตรองสาระจากหนังสือและความบันเทิง ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเหมาะสมของผู้ฟัง ผู้ดู เป็นสำคัญ.

๖. การเสนอเนื้อหาเรื่องราวและข่าวสาร

ควร ต้อง พิจารณา ถึง วิธี การ เสนอ ความสามารถของผู้อ่าน ผู้ฟังในค่านิยมและความเข้าใจ รวมทั้งภาษาที่ใช้เสนอด้วย.

การเสนอเรื่องทางหนังสือพิมพ์ ควร มีภาพประกอบบทความ คู่มือการวางตัวอักษร การจัดหน้าเริ่มคอลัมน์ การใช้ใส่กรอบข้อความให้ดึงดูดความสนใจเพิ่มขึ้น และอื่น ๆ แต่ความสำคัญตามที่กล่าวมาข้างนี้ไม่มากเท่ากับเรื่องฝีมือ การเขียนเรื่อง.

เกี่ยวกับการเสนอเนื้อหา ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์หรือขอเป็นประจำ ถ้าอ่านหรือขอฉบับที่ออกประจำช่วงเวลาใดก็ควรขอประจำช่วงนั้นไป โดยตลอด เพื่อข่าวที่อ่านจะได้ไม่ซ้ำกันมากเกินไปจนเกินไปจนทำให้หนังสือพิมพ์หลายผลึกเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ในข้อ ที่ว่า ใ้เสนอ ข่าวบาง อย่างไรก็ดี ผู้อ่านทราบได้เร็วทันเวลา.

การเสนอ เรื่องทางวิทยุและโทรทัศน์ เป็นเรื่องที่ต้อ้งใช้เทคนิคหลายด้าน ผู้ทำจะต้องมี ใจ รักงาน ต้านั้น เป็นทุนเดิมก่อน แล้วหาประสบการณ์และความรู้ทางเทคนิค เกี่ยวกับเรื่องวิทยุและโทรทัศน์ แล้วจึงติดต่อขอเวลาจากสถานี โดยเริ่มจากรายการเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สถานีเล็ก ๆ ก่อน ถ้าทำได้ดีมีค่านิยมแล้วจึงค่อยขยายไปงานใหญ่ ๆ ถ้าไม่เริ่มต้นอย่างนี้อาจประสบความล้มเหลวได้ง่าย การเสนอเรื่องในรายการต้องเสนอเรื่องที่มีสัมพันธ์

และไกลทวิผู้รับสาร ผู้ที่จะจัดทำรายการ จะต้องมียุคคลิภภาพที่ทุกด้าน เช่น น้ำเสียงที่ดี วิธีการใช้เสียงถูกต้อง มีวิธีอ่านถูกจังหวะ เป็นต้น ถ้าดีพร้อมก็จะทำให้ผู้ฟังหรือผู้ชมเกิดความพอใจติดตาม การใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การใช้เสียงประกอบใช้เทปอัดเสียงเหล่านี้ ต้องมีการทำสคริปต์โดยละเอียด ช่วยให้รายการนำฟังน่าชมยิ่งขึ้น รายการประเภทอภิปราย ถ้าจะให้นำฟัง ต้องใช้เทคนิคทาง การอภิปราย และเทคนิคการทำรายการ ทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ผู้อภิปรายต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในเรื่องนั้น ๆ ค่ะ

การจัดรายการบางรายการในบางครั้ง อาจไม่ต้องการผู้จัดที่มีความรู้ทางเทคนิคมากเท่าไรนัก ถ้าได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุก็จะทำได้ ข้อสำคัญคือ เราไม่ควรทอดทิ้งในการจัดรายการ เพื่อเขวาวชนและผู้ฟังของเรา.

ทั้งนี้วิธีการเสนอรายการต่าง ๆ ขอให้ เป็นไปโดยแนบเนียนนำฟัง.

๑. เวลา เวลาที่ออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์ ต้องแล้วแต่ประเภทของรายการ และความเหมาะสม ปกติรายการที่คนจะสนใจฟังมาก ในขณะนั้นก็คือรายการที่จะใช้

ระยะเวลาเพียง ๕ นาที ถ้าทางสถานีจัดเวลาให้ออกอากาศในตอนช่วง เวลาที่คนไม่ค่อยนิยม เช่น เวลาบ่าย ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. ผู้จัดก็ต้องขอมริบไว้ก่อนในขั้นแรก ต่อไปถ้ารายการนั้นดี มีคนติดตามฟังมากขึ้น ทางสถานีก็อาจเปลี่ยนเวลาให้เองตามสมควร ตามปกติการจัดเวลาสำหรับรายการ มักจะ ขึ้นอยู่กับประเภทของรายการ ท้องถิ่นที่ออกอากาศ และผู้อุปถัมภ์รายการ ตอนแรก ๆ อาจจะมี ๒ เดือนต่อครั้ง แล้วขอต่อรองกับทางสถานีไปเรื่อย ๆ ก็ได้ถ้ามีคนนิยม ในกรณีที่เป็นรายการประจำ ผู้จัดรายการต้องรับผิดชอบที่จะมีให้มีการผิดพลาด เหตุการณ์สำคัญที่ได้จารึกไว้ในหนังสือ เมื่อถึงวาระนั้น ๆ เห็นควรนำมาจัดเข้ารายการด้วย.

ข้อเสนอจากสมาชิก สมาชิกในที่ประชุม

เสนอว่า ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ ควรส่งหนังสือพิมพ์ไปขายให้ทั่วถึงทุกอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยอาจลดราคาขอลงรับในเบื้องต้น เป็นการล่อใจ หรือหาวิธีการที่ดีตามแต่จะเหมาะสม เพื่อว่าประชาชนที่อยู่ตาม ท้องถิ่นต่าง ๆ จะ ได้มี

การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน

๑๗๗

โอกาสรัฐข่าวต่าง ๆ โดยทั่วไปมากขึ้น.

แล้วแต่จะพิจารณาเห็นสมควร แต่ทั้งนี้

บรรณาธิการควรเป็นผู้เสนอรายการ
ส่งเสริมการอ่าน หนังสือให้กว้างขวาง
ออกไป โดยผ่านสื่อมวลชนแต่ละประเภท

ต้องรับผิดชอบในรายการนั้น ๆ ด้วย เพื่อ
ป้องกัน การ ผิดพลาด อันจะ เกิด แก่ประ-
ชาชน.

สรุปผลการประชุมกลุ่ม การจัดชมรมนักอ่าน

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

วิทยาการประจำกลุ่ม

นายประมวล โกมารทัต

วิทยาการร่วม

นางบุญนำ บุญเสถียร

ประธานกลุ่ม

นางจุฑามาศ สุวรรณโคจร

รองประธาน

นางศรีจิตต์ กาญจนะจู่ทะ

เลขานุการ

น.ส. สุภางค์ จำปา น.ส. พรประภา จุลทรัพย์สาส์น

สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม ๑๓ คน

วิทยาการได้อธิบายถึงความหมายของคำว่า "ชมรมนักอ่าน" ว่าหมายถึงกลุ่มผู้รักการอ่าน ชมรมนักอ่านนี้ในประเทศไทยนั้นสำนักพิมพ์ก้าวหน้าเคยตั้งขึ้นมาแล้ว แต่ต้องล้มเลิกไป เพราะไม่ใช่ชมรมที่จัดขึ้นโดยนักอ่าน แต่จัดขึ้นโดยสำนักพิมพ์ เพราะหนังสือที่จัดหาให้สมาชิกอ่านเป็นหนังสือที่สำนักพิมพ์เป็นผู้จัดขึ้น

บางเล่มก็ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของผู้อ่านที่เป็นสมาชิก ซึ่งที่จริงชมรมนักอ่านควรจะมีจัดขึ้นโดยนักอ่าน ในต่างประเทศชมรมนักอ่านสามารถสั่งให้สำนักพิมพ์ พิมพ์หนังสือขึ้นตามความต้องการของสมาชิก เพราะทางชมรมมีเงินทุนเป็นจำนวนมากพอที่จะจัดพิมพ์หนังสือที่ต้องการขึ้นได้เอง ในเมืองไทยในบางท้องที่ประสบความ

ลำบากในการจัดซื้อหนังสือ การรับหนังสือไปจำหน่ายมีน้อย อาจหาซื้อได้เฉพาะสมาชิกที่บอกรับเท่านั้น

หลังจากวิทยากรได้กล่าวแล้ว สมาชิกได้อภิปรายในปัญหาที่ว่า "ถึงเวลาหรือยังที่จะเปิดชมรมนักอ่าน" เพราะเวลานี้ปัญหาสำหรับนักอ่านก็คือ ราคาหนังสือแพง ทำให้ไม่สามารถจะจัดซื้อหนังสือมาอ่านได้ทุกเล่ม ถ้าเป็นสมาชิกของชมรมก็จะมี โอกาสแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน ทำให้มีหนังสืออ่านมากขึ้น อีกประการหนึ่งเวลาที่จะใช้อ่านหนังสือมีน้อยถ้าสมาชิกในชมรมแลกเปลี่ยนหรือเล่าเรื่องที่ตนอ่านให้สมาชิกคนอื่นฟัง ก็เท่ากับช่วยประหยัดเวลาในการอ่าน ฉะนั้นจึงเห็นสมควรว่าถึงเวลาที่จะเปิด "ชมรมนักอ่าน" ขึ้น

วิธีดำเนินการจัดตั้งชมรมนักอ่าน

๑. เลือกผู้สนใจในการอ่าน เข้าเป็นสมาชิก ประมาณ ๑๐-๒๐ คน เป็นกลุ่มแรก.

๒. เลือกคณะกรรมการ มีประธาน รองประธาน เลขานุการ และผู้ประสานงาน.

- ๓. วางกฎเกณฑ์การรับสมาชิก.
- ๔. กำหนดระเบียบของชมรม.
- ๕. กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของชมรม.
- ๖. กำหนดการนัดประชุม.
- ๗. โครงการระยะยาว.
- ๘. อุปสรรคและปัญหาการตั้งชมรม.

ข้อเสนอแนะในการเลือกสมาชิกเข้าชมรม

- ๑. ควรวางกฎเกณฑ์การรับสมาชิกให้ง่ายที่สุด.
- ๒. ถ้าเป็นห้องสมุดโรงเรียน นอกจากจะคัดเลือกเด็กนักเรียนที่สนใจในการอ่านเข้ามาเป็นสมาชิกแล้ว ควรเชิญครูเข้าร่วมในชมรมด้วย เพื่อให้เป็นผู้นำในการอ่านหรือตัวอย่างนักอ่านที่ดีแก่นักเรียน.

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรรมการของชมรม

เมื่อได้กำหนดตัวบุคคลเป็นกรรมการแล้ว ควรกำหนดหน้าที่ของกรรมการทุกท่านไว้ด้วย.

ข้อเสนอแนะในการวางกฎเกณฑ์การรับสมาชิก

ชมรมจัดทำแบบฟอร์มให้สมาชิกกรอกว่าสมาชิกจะทำอะไรให้แก่ชมรมได้บ้าง เช่น เชิญวิทยากรได้ หาเงินให้ชมรมได้ เสนอซื้อหนังสือที่น่าสนใจอ่าน เวลาที่จะมาร่วมประชุมกับชมรมได้เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่า สมาชิก จะรับ ทำงานอะไรให้แก่ชมรมได้บ้าง.

ข้อเสนอแนะ กำหนดระเบียบของชมรม

ให้สมาชิกเป็นผู้กำหนดระเบียบของชมรมตนเอง.

ข้อเสนอแนะ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของชมรม

- ๑. กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมกับระดับของสมาชิก.
- ๒. กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายจากปัญหาของสมาชิก เช่น ถ้าสมาชิกมีปัญหว่าสมาชิกไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ก็กำหนดวัตถุประสงค์ว่า "เพื่อให้สมาชิกแลกเปลี่ยนเรื่องที่น่าสนใจและกัน".

ตัวอย่างวัตถุประสงค์ของชมรม

- ๑. เพื่อให้สมาชิกแลกเปลี่ยนเรื่องที่อ่านซึ่งกันและกัน.
- ๒. หาหนังสือมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูก.
- ๓. แนะนำหนังสือดีแก่สมาชิก.
- ๔. ฝึกการอ่านเร็วให้แก่สมาชิก.
- ๕. เปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้ฟังการวิจารณ์เพื่อเลือกหนังสือดี ๆ อ่าน.
- ๖. จัดหาหนังสือให้ชมรม.
- ๗. จัดอภิปรายหรือแนะนำการอ่านหนังสือให้ไปตามวัตถุประสงค์.

ข้อเสนอแนะ การ กำหนด โครง การ ระยะเวลา (หมายถึงกิจกรรมที่ชมรมจะจัดทำขึ้นได้)

- ๑. จัดหาหนังสือให้ชมรม.
- ๒. ฝึกการอ่านหนังสือเร็วโดยจัดทำเป็นหมู่ ๆ.
- ๓. แนะนำหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ.
- ๔. จัดอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ จัดได้หลายอย่าง เช่น อภิปรายเรื่อง, นักเขียนร่วมสมัย หรือนักอ่านร่วมสมัย เป็นต้น.

๕. เชิญนักเขียนมาเป็นวิทยากร.
๖. จัดวันหนังสือโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ครั้ง เช่นประกวดหนังสือธรรมะที่เยี่ยมยอด.
๗. เล่าเรื่องหนังสือในแนวที่สมาชิกสนใจ ซึ่งอาจจัดคราวละประเภท ๆ ไป.
๘. แนะนำวิธีทำบรรณนิทัศน์.
๙. แนะนำวิธีใช้บัตรบันทึกการอ่าน.
๑๐. การแสดงเรื่องในหนังสือ เช่นละคร ภาพนิ่ง เป็นต้น.
๑๑. จัดประกวดคำขวัญสั้น ๆ.
๑๒. ศึกษาออกสถานที่ ตามเรื่อง ที่อ่านในหนังสือ.
๑๓. ฉายภาพยนตร์.
๑๔. เสนอหนังสือใหม่แก่สมาชิก.
๑๕. จัดหาหนังสือไปจำหน่าย.

๑๖. จัดทำบรรณานุกรมหนังสือดี.
๑๗. ทอปัญหาข้อข้องใจของสมาชิกที่ได้จากการอ่าน.
๑๘. จัดชุมนุมสมาชิกในบางโอกาส.

อุปสรรคและปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
ในการจัดตั้งชมรม

๑. การขออนุญาตจัดตั้ง.
๒. กวีการเงิน.
๓. บุคคลที่จะดำเนินงาน เพราะนักอ่านส่วนมากมักจะเก็บตัวไม่ค่อยชอบจัดกิจกรรมใด ๆ.
๔. เวลาที่สมาชิกจะเสียดสละให้แก่ชมรมได้ และเวลาที่สมาชิกจะมาพบปะสังสรรค์ให้พร้อมหน้ากันได้.

การจัดชมรมนักอ่าน

บุญนำ บุญเสริม

ในประเทศที่เจริญแล้ว ประชาชนนิยมการอ่านหนังสือมาก และเห็นคุณค่าของการจัดชมรมนักอ่านขึ้น โดยเรียกว่า Book club แม้แต่ในโรงเรียน ครูและนักเรียนก็พยายามจัดตั้งชมรมนักอ่านขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการอ่านอย่างกว้างขวาง และสนับสนุนให้สมาชิกมีโอกาสเลือกอ่านหนังสือใหม่ ๆ ได้ตามรสนิยมของตน ยิ่งกว่านั้นยังเป็นช่องทางให้สมาชิกได้มาพบปะสังสรรค์กัน แสวงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่ตนอ่านนั้นด้วย จึงถือว่าการศึกษาค้นคว้าความรู้ และความเพลิดเพลินไปในขณะเดียวกัน.

การอ่านมิใช่เรื่องที่จะบังคับกันได้ฉันใด การเป็นสมาชิกของชมรมก็ย่อมบังคับไม่ได้ฉันนั้น สุกแต่ความสนใจ และความสมัครใจเท่านั้น จำนวนสมาชิกจะมากหรือน้อยจึงมิใช่เรื่องที่สำคัญ สมาชิกควรจะตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้.

เป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์ นั้น ควรกำหนดไว้ให้แน่นอน และชัดเจนในระยะเริ่มต้น เพื่อที่สมาชิกจะได้เข้าใจตรงกัน และเล็งเห็นคุณค่าของชมรม ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในอันที่จะช่วยกันจัดหาหนังสือ แลกเปลี่ยนหนังสือ จัดพิมพ์หนังสือ หรือแนะนำหนังสือที่น่าสนใจเป็นเรื่องจำเป็น ในบางประเทศอาจก้าวไกลไปถึงจัดหนังสือจำหน่ายในราคาถูกให้แก่สมาชิก และบางแห่งก็อาจจัดเป็นศูนย์วิจารณ์หนังสือให้แก่ผู้อ่านทั่วไป.

ประเทศไทยกำลังมุ่งพัฒนาคน โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค โอกาสที่จะให้ประชาชนได้อ่านหนังสือใหม่ หนังสือดี ในท้องที่ที่อยู่ไกลตัวเมืองเป็นเรื่องยากลำบากมาก หากห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียนในชนบทนั้น ๆ รั้งเป็นภาระในการจัดชมรมนักอ่าน เชื่อว่าประเทศไทยจะพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น เพราะจะสื่อสารหนังสือได้รวดเร็วขึ้น.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกำลังจัดดำเนินงานที่ยิ่งใหญ่ คือ พยายามให้ทุกคนมีโอกาสอ่านหนังสือมากขึ้น ชมรมนักอ่านจะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการชักจูงคนให้มารวมกลุ่มกันอ่านและเสนอหนังสือที่น่าอ่าน เล่าเรื่อง และวิจารณ์อย่างตามทเห็นสมควร หนังสือเล่มโตที่พิมพ์น้อยขาดตลาด เราสามารถเรียกร้องให้พิมพ์ใหม่ เล่มโตที่ราคาแพงไปชมรมนี้จะใช้เทคนิคการตลาดสามารถทำให้ราคาหนังสือถูกลงได้ สมาชิกของชมรมจะช่วยกัน แก้ปัญหาทุกอย่างของนักอ่าน และของชมรมอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้.

ตัวอย่างปัญหาที่นำมาพิจารณาในการประชุมครั้งนี้ คือ:-

๑. ปัญหาของนักอ่าน เช่น :-

๑.๑ หนังสือหรือร้านจำหน่ายหนังสืออยู่ไกลเกินไป และบางที่ไม่มีหนังสือที่ต้องการจำหน่าย.

๑.๒ ผู้อ่านมีเวลาจำกัด ต้องการอ่านเฉพาะหนังสือที่มึญแนะนำให้.

๑.๓ หนังสือพิมพ์ใหม่มีราคาแพงเกินไปที่จะซื้อมาอ่านและเก็บไว้เฉพาะตัวได้.

๑.๔ มีผู้มาขี้อ่านหนังสือเหล่านั้นแต่ก็ติดตามทวงคืนไม่ได้.

๑.๕ ในการอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง ๆ เสียเวลามาก แต่ใช้ประโยชน์ไม่คุ้ม.

๑.๖ บางครั้งอยากรู้จักผู้เขียนหนังสือนั้น เพื่อคุุบุคลิกภาพ หรือทราบลักษณะนิสัยใจคอเพื่อประกอบการอ่านให้มึรสขึงขง.

๑.๗ ต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นด้วยกันกับผู้ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทเดียวกัน.

๑.๘ อยากให้ผู้อื่นมีโอกาสมาอ่านหนังสือที่ตนเห็นว่าดี มีคุณค่าสูงขึงขง แต่ไม่ทราบว่าจะติดต่ออย่างไร หรือแนะนำแก่ใคร.

๑.๙ ต้องการให้มีแหล่งกลางที่จะส่งข้อหนังสือได้สะดวกและรวดเร็วทันใจ ในราคาที่เหมาะสม และส่งให้ถึงบ้านหรือที่ทำงานโดยไม่สูญหาย ทั้งหนังสือของเอกชนและจากสถาบันราชการต่าง ๆ.

๒. ปัญหาของการจัดชมรมนักอ่าน เช่น :-

๒.๑ จะหาสมาชิกได้ทีไหน และควรจำกัดจำนวนสมาชิกหรือไม่.

๒.๒ กรรมกรดำเนินงานควรมีกคน และมีหน้าทีอย่างไรขึงขง.

๒.๓ ควรเก็บเงินค่าสมาชิกหรือไม่ และควรเก็บเท่าไรในระยะต้น.

๒.๔ จะบริการสมาชิกได้อย่างไรบ้าง สมาชิกจึงจะพอใจ.

๒.๕ ควรมีสำนักงานอยู่ที่ไหน เพราะเหตุไร.

๒.๖ กิจกรรมอะไรที่จะช่วยเร้าใจสมาชิกให้ร่วมมือ และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชมรม.

๒.๗ คนประเภทไหนชอบอ่านหนังสืออะไร.

๒.๘ ชมรมควรได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากฝ่ายใดบ้าง (หมายถึง เอกชน และราชการ) ในท้องถิ่นนั้น ๆ.

๒.๙ จะหาเงินทุนสำหรับหมุนเวียนเป็นค่าใช้จ่ายได้จากใคร หรือ แหล่งใด.

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรส่งเสริมร้านค้าหนังสือให้รับส่งหนังสือที่สมาชิกต้องการ.

๒. ส่งเสริมให้มีการเช่าหนังสือที่ดี และมีราคาแพง.

๓. ส่งเสริมให้มีบริการแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่านในหมู่สมาชิก.

๔. ส่งเสริมให้มีการประชุมรายสัปดาห์ อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ.

๕. ส่งเสริมให้มีการเขียนบทความเชิงวิจารณ์ เป็นการแนะนำหนังสือที่ดีไปด้วยในตกลงพิมพ์หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือวารสารโรงเรียน.

๖. ส่งเสริมให้มี "วันหนังสือ" ขึ้นในชนบท เพื่อจำหน่ายหนังสือใหม่ในราคาถูก และขายหนังสือเก่าในราคา ๑/๔ ของหนังสือ หรือถูกกว่านั้น หรือจับสลากหนังสือ.

๗. รับผิดชอบต่อหาให้แก่สมาชิกเกี่ยวกับงานหนังสือ หรือความเคลื่อนไหวของห้องสมุดในชนบท.

๘. ฝึกวิธีอ่านหนังสือให้รวดเร็ว โดยมีผู้ฝึกให้ อาจแบ่งฝึกเป็นกลุ่ม ๆ ก็ได้ ตามโครงการระยะสั้น.

๙. จัดให้มีการประกวดผู้อ่านหนังสือ ได้มากที่สุดไปในท้องถิ่นนั้น.

๑๐. จัดให้มีรางวัลสำหรับผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับงานหนังสือ.

๑๑. ทำรายชื่อนักอ่านนอกรอบเดือน หรือรอบปี และทำสถิติว่าหนังสือเล่มใดจำหน่ายได้มากที่สุด หรือมีคนอ่านมากที่สุด.

๑.๒ จัดให้มีการทดลองหนังสือเล่มนั้น
อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจัดรางวัลให้ผู้เขียน
หรือถ้านำมาก็คงแปลงให้เป็นบทละคร
สำหรับแสดงให้ผู้อ่านชม.

๑.๓ จัดกิจกรรมพิเศษของชมรมขึ้น
ตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ เช่น จัด
“วันอังคาร” โดยเชิญ คุณอังคาร
กัลยาณพงศ์ มาร่วมสังสรรค์ ให้สมาชิก
อ่านคำประพันธ์ หรือซักถามเกี่ยวกับงาน
ของกวี เป็นการให้เกียรติแก่ผู้เขียน
หนังสือ.

๑.๔ จัดเชิญวิทยากรที่เป็นนักร้อง
หรือนักเขียน มาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงาน
หนังสือ.

๑.๕ ออกรายการวิทยุกระจายเสียง
หรือโทรทัศน์เกี่ยวกับงานและกิจกรรม
ต่าง ๆ ของชมรมนักร้อง.

๑.๖ พยายามรื้อใจให้มีผู้สนใจงาน
ของชมรมนักร้อง และประชาสัมพันธ์เพื่อ
ให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ และ
ความสนับสนุนในด้านการเงินด้วย.

การประชุมกลุ่มที่ ๕ การอ่านของนักศึกษา

วิทยาการ

ดร. สิทธา พิณภูวกล

ประธานกลุ่ม

นางอัมพร บันตรี

เลขานุการ

น.ส. พะวงพิศ เทียนทิม น.ส. รัตนา ชุ่มเจริญ

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๓๐ คน

วัตถุประสงค์ เราจะมีการอย่างไรที่จะให้นักศึกษารักการอ่านยิ่ง ๆ ขึ้น โดยกว้างขวางอีกทั้งได้สาระทั้งข้อ คือ:—

- หนังสืออะไรที่นักศึกษาชอบอ่าน.
- หนังสือที่ควรอ่านตามวัย.

— เทคนิคการจัดห้องสมุดให้ตรง

ความต้องการ.

วาระที่ ๑ หนังสืออะไรที่นักศึกษาชอบ

อ่าน

วิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช : นักศึกษาจะอ่านต่อเมื่ออาจารย์สั่ง

งานให้ค้นคว้า แต่ส่วนมากก็ชอบอ่านนวนิยาย.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : มีปัญหาคือหนังสือไม่พอ หนังสือที่อ่านมากคือนวนิยาย สำหรับวิชาการอ่านเพราะความจำเป็น คืออาจารย์ให้งาน.

หอสมุดศิริราช : หนังสือส่วนมากเป็นตำราทางแพทย์ ซึ่งเป็นห้องสมุดเฉพาะ.

คณะอายุรศาสตร์เขตร้อน : รวบรวมตำราทางการแพทย์ด้านอายุรศาสตร์โดยเฉพาะ ทั้งเป็นศูนย์รวมเอกสารโรคเขตร้อนของเอเชียด้วย.

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า :
นักเรียนไม่ค่อยมีเวลาอ่านเพราะเรียนทั้ง
วัน ถ้ามีโอกาสก็อ่านหนังสือพิมพ์และ
วารสาร.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น : อ่านตามที่
อาจารย์สั่งงาน.

วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ : นักศึกษาแผนกสถาปัตยกรรม-
ศาสตร์ใช้ห้องสมุดบ้าง นอกนั้นก็อ่าน
วารสาร หนังสือพิมพ์.

โรงเรียนทหารขนส่ง ชส.ทบ. : เป็น
ห้องสมุดเฉพาะวิชาการ หนังสือที่นิยม
อ่านกันก็โต้แก่พวกวารสารต่าง ๆ.

วิทยาลัยทักษิแก้ว มหาวิทยาลัย
ศิลปากร : นักศึกษาอ่านนวนิยายกันมาก
โดยให้เหตุผลว่าการอ่านสามารถเป็นแนว
ทางชีวิต การปรับปรุงตัวได้ประกอบกับมี
เทอมการเรียนอยู่ด้วย นอกนั้นก็สนใจ
วรรณคดีทั้งไทยและอังกฤษ จิตวิทยาและ
ศิลปะ.

หอสมุดแห่งชาติ : ส่วนมากอ่านวาร-
สาร นวนิยาย.

วิทยาลัยครูราชบุรี : สนใจ วารสาร
หนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง : มีอาจารย์
ประจำวิชาคอยแนะนำหนังสืออ่านประกอบ
บทความที่สำคัญก็มีบริการ อีโคโนมี
สำหรับนวนิยายเลือกซื้อเล่มที่คิดเพียงบาง
เรื่องที่มีบริการนำชมห้องสมุดตลอดปี.

สรุป

นักศึกษาจะอ่านหนังสือตามความจำ
เป็นที่อาจารย์สั่งงานให้อ่านโดยทั่วไปก็อ่าน
ประเภทวารสาร หนังสือพิมพ์และนวนิยาย.

วาระที่ ๒. หนังสือที่ควรจัดให้อ่านตาม
วัย

วิทยาลัยครูราชบุรี : มีวารสารการ
ศึกษา ศาสนา เป็นประโยชน์ต่อการปลูก
ฝังนิสัยที่ดีงาม.

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า :
จะอ่านเมื่อออกฝึกภาคเท่านั้น มีปัญหา
เรื่องหนังสือชำรุด.

ข้อเสนอแนะ ให้มีถุงเมล็ดใส่หนังสือ
ไปบริการนักเรียนในขณะออกไปฝึกภาค.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง : จัดหนังสือ
วารสารตามหลักสูตร ทั้งคู่สถิติจากผู้ยืม
หากใช้กันมากก็จัดเพิ่มเติม.

วิทยาลัยทัณฑ์แก้ว มหาวิทยาลัย-
ศิลปากร : จัดหนังสือ วารสาร ตาม
หลักสูตร และได้เสนอหนังสือหมวด กีฬา
และศิลปะ ที่ควรมีในห้องสมุด.

ห้องสมุดแห่งชาติ : มีการประชุมเพื่อ
ประเมินคุณค่าของหนังสือก่อนซื้อ.

สรุป

การจัดหนังสือให้สอดคล้องกับวัยนั้น
เป็นการยาก เพราะงบประมาณจำกัด ทั้ง
นั้น การจัดซื้อจึงจำเป็นต้องส่งหนังสือโดย
คำนึงถึงเนื้อหาเพื่อส่งเสริมการเรียน การ
สอน ตามหลักสูตรก่อน หรือจัดซื้อตาม
ความต้องการของเด็ก หรือตามที่บรรณา-
รักษ์เห็นสมควร.

วาระที่ ๓. เทคนิคการจัดห้องสมุดให้
ตรงตามความต้องการ

อาจารย์จารุวรรณ สีนุโสภณ คณะ
ศิลปศาสตร์ มธ. :- ผลการสำรวจพบว่า
นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ นิตย-
สาร. บทความทางวิชาการ โดยอาจารย์
ส่งให้ไปอ่าน ต่อคำถามที่ว่า นักศึกษาใช้
วารสารใดสะดวกใหม่ ก็ได้รับคำตอบว่า

อาจารย์แนะเล่มที่ควรอ่านให้ด้วย จะเห็น
ได้ว่านักศึกษาไม่ทราบวิธีค้นหาวารสาร
ซึ่งสมควรแนะนำการใช้ห้องสมุด.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : ได้จัดสัปดาห์
นำชมห้องสมุด โดยอธิบายระเบียบการใช้
บัตรรายการ ทั้งยังมีสไลด์ฉายประกอบ
นอกจากนี้ยังมีนิทรรศการหนังสือ พร้อม
ยังมีบรรณนิทัศน์ประกอบด้วย.

สรุป

จากข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทางห้องสมุด
ควรระจกให้มีการแก้ปัญหา.

การชักจูงให้นักศึกษามาอ่านหนังสือ
โดย :-

๑. จัดนิทรรศการ และนิทรรศการ
หนังสือใหม่พร้อมด้วยบรรณนิทัศน์.
๒. ปฐมนิเทศ โดยจัดหลังจากเปิด
เทอมการศึกษา ๒-๓ สัปดาห์.
๓. จัดทำคำอธิบาย แผ่นผัง ออกการ
ใช้ห้องสมุด.
๔. มีที่นั่งสบาย คลายความตรึง
เครียด หลังการอ่าน ควรจัดห้องสุขบุห
บริการนำดื่ม อื่น ๆ.

๕. ทำรายชื่อหนังสือใหม่.
๖. บรรณารักษ์ควรประสานงานกับ
อาจารย์เพื่อเตรียมหนังสือให้สอดคล้องกับ
วิชา.
๗. จัดหาหนังสือให้เพียงพอ.
๘. ทำรายชื่อบรรณานุกรมเฉพาะ
เรื่อง.
๙. ถ่ายเอกสาร.
๑๐. ไมโครฟิล์ม.
๑๑. บริการช่วยการอ่าน โดยมี
บรรณารักษ์ให้คำแนะนำ.

การประชุม กลุ่มที่ ๑
ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ กับการอ่าน

ประธาน

น.ส. อุทัย ทุดิยะโพธิ์

รองประธาน

น.ส. กัทลี สมบัติศิริ

วิทยากร

นางปราณี วราทร

วิทยากรร่วม

ม.ล. มานิจ ชุ่มสาย

เลขานุการ

นายช้วน อิศสระพันธ์

จำนวนผู้เข้าประชุม ๔๒ คน

ประธานการประชุม กล่าวเปิดประชุม และแนะนำวิทยากร และสมาชิก ต่อที่ประชุม ต่อจากนั้นวิทยากรได้เสนอเรื่องดังต่อไปนี้:—

๑. การเปิดและปิดห้องสมุด ไม่ควรตรงกับเวลาราชการเท่านั้น ควรยืดเวลาให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ใช้ และตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน.

๒. กำหนดเวลาการยืมหนังสือ และจำนวนหนังสือ ให้ยืม ควรพิจารณาให้ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้ใช้.

๓. บรรณารักษ์ ควร รู้แหล่งที่จะหาหนังสือเข้าห้องสมุด และควรเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกบ้าง เพื่อให้ได้เอกสารต่าง ๆ.

ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ กับการอ่าน

๑๕๑

๔. ควรจัดแสดง นิทรรศการหนังสือ เฉพาะวิชา เพื่อส่งเสริมอาชีพ.

๕. บรรณารักษ์ควรทำหน้าที่ เป็นสื่อ กลางประสานงานกับสถาบันอื่น เพื่อช่วยเหลือ ผู้ประกอบอาชีพ ให้ ได้ ข้อมูล ตาม ความต้องการของผู้ใช้.

๖. ห้องสมุดควรออกวารสาร เพื่อ แจ้งข่าว ความ เคลื่อน ไหว กิจกรรม ตลอดจน รายชื่อหนังสือใหม่.

๗. ควรทำบรรณานุกรม เฉพาะ วิชา ให้มากยิ่งขึ้น.

๘. ควรพิมพ์รายงานผลการปฏิบัติงาน ในรอบปีออกเผยแพร่.

๙. ผลของรายงานนั้น ควรส่งให้ สหสมาคมห้องสมุดฯ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน อ้างอิงต่อไป.

๑๐. ขอให้สหสมาคมห้องสมุดฯ ทำแบบ-ฟอร์ม เพื่อให้ห้องสมุดแต่ละแห่งรายงาน ผลการปฏิบัติงาน ได้ อย่าง ถูก ต้อง และ สะดวก เป็นแบบเดียวกัน.

๑๑. ขอให้สหสมาคมห้องสมุดฯ พิจารณา แนะนำหนังสือที่ดี ควรอ่าน สำหรับวิชาชีพ ทุกสาขา และเผยแพร่ ให้มวลสมาชิก ทราบทางวารสารของสหสมาคมห้องสมุดฯ

๑๒. ขอให้สหสมาคมห้องสมุดฯ รวบรวม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องโสศกที่คนวิสัยที่จะ เลื่อนนำมาใช้ในห้องสมุด.

บทบรรณาธิการ

ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท

ถ้าจะมีคนไทยตั้งคำถามว่า “ทำอะไรจึงจะพูดและเขียนภาษาอังกฤษได้เก่ง” ผู้เขียนก็ขอตอบว่า “ต้องหัดอ่านและหัดเขียนภาษาอังกฤษให้มาก” ซึ่งเป็นคำตอบแบบกำปั้นทุบดินตามปกติธรรมดาที่สุด แต่ก็ใ้ใจความและถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงที่สุด เป็นคำตอบสั้น ๆ กระชับรัดกุมและผู้ฟังเข้าใจได้ทันที ถ้าจะมีคำถามต่อไปอีกว่า “มีเหตุผลอย่างไรจึงให้คำตอบอย่างนี้” ผู้เขียนก็ขอตอบว่า “ผู้เขียนมีเหตุผลหลายประการ เช่น (๑) ผู้เขียนเคยได้รับคำตอบทำนองเดียวกันนี้ทุกครั้งเมื่อถามว่าทำอะไรจึงจะพูดและเขียนภาษาอังกฤษได้เก่ง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ก็ร้อยละเก้าสิบเก้าเต็ม จากคนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนเก่งมีความสามารถและเชี่ยวชาญในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ, (๒) จากการศึกษาค้นคว้าประวัติของนักภาษาศาสตร์ นักประพันธ์ นักเทศน์ นักอภิปราย และ

ปราชู ผู้มีชื่อเสียงทั้งในอดีตและในปัจจุบันพบว่าส่วนมากเคยเป็นนักอ่านและนักเขียนอย่างที่ว่า “หนอนหนังสือ” มาอย่างมากมายทั้งสิ้น, (๓) ในเรื่องของจิตวิทยาประวัติของบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญงานในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในปัจจุบัน ย่อมยืนยันได้เลยว่า เขาจะต้องได้ฝึกฝนงานนั้น ๆ มาแล้วอย่างซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนเกิดเป็นประสบการณ์และทักษะ การเรียนภาษาอังกฤษก็รวมอยู่ในเรื่องของจิตวิทยาเหมือนกัน, (๔) พุทธภาษิตที่ว่าด้วยอิทธิบาทสี่ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา และสุภาสิตอังกฤษที่ว่า “Where there's a will there's a way” นั้น ย่อมเป็นเครื่องยืนยันพร้อมกันได้ว่า ความพากเพียรพยายามอ่านและเขียนภาษาอังกฤษให้มาก ๆ อย่างไม่ลดละ ย่อมจะส่งผลให้เป็นคนเก่งภาษาอังกฤษได้ในที่สุด.

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรรพุดและการเขียนภาษาอังกฤษให้ทีมีอรรถรสมีสำนวนสละสลวยโวหารไพเราะนั้น ผู้เขียนไ้รับคำแนะนำมาอีกทอดหนึ่งว่า จะต้องพยายามเลือกหาหนังสือและบทความในวารสาร และหนังสือพิมพ์ที่ไ้รับการยกย่องจากผู้อ่านทั่วไปว่า มีการใช้ภาษาที่ไ้เป็นแบบฉบับไ้ เป็นต้นว่า คัมภีร์ไบเบิล คำสอนทางศาสนา สุนทรพจน์ และบทความของบุคคลสำคัญในต่างแดนของโลก มาอ่านเป็นประจำ คำแนะนำนี้ผู้เขียนเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่า การรจนาคัมภีร์ไบเบิลก็ การประพันธ์คำสอนทางศาสนาที่ไ้กว่าจะสำเร็จออกมาเป็นต้นฉบับที่แท้จริงไ้จะต้องผ่านการกลั่นกรองเรียบเรียงจากพระสงฆ์ผู้อาวุโสมาเป็นอันดับไ้แล้ว สุนทรพจน์และบทความของบุคคลสำคัญที่ตนเองเคยวกัน ก่อนที่จะนำออกแสดงต่อสาธารณชนก็จะต้องผ่านการกลั่นกรองเรียบเรียงจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและจากตัวบุคคลสำคัญผู้นั้นมาเป็นอันดับไ้แล้วเช่นกัน.

ในปัจจุบัน ขอให้ผู้อ่านลองหันมาพิจารณาเกี่ยวกับในวงการศึกษภาษาไทยโดยทั่วไป ซึ่งมักจะมีคำตำหนิติเตียนเกี่ยวกับความบกพร่องในการพูดและการ

เขียนภาษาไทยของแก่นักเรียนไทยตลอดจนนิสิตนักศึกษายางกลุ่มกันอยู่บ่อย ๆ เช่น การออกเสียงไม่ถูกต้อง, การใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้องตรงตามความมุ่งหมาย เป็นต้น ในเรื่องนี้ ไ้มีรายงานการค้นคว้าสืบจนถึงมูลเหตุที่มาของนักการศึกษาบางคนแล้ว ไ้ไ้ความว่า ความบกพร่องของการพูดและการเขียนภาษาไทยของเด็ก ๆ ส่วนใหญ่มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการให้การศึกษอบรมฝึกฝนที่ไ้ไม่ถูกต้องตามแบบแผนวิธีการ ผู้ปกครองและครูบาอาจารย์ขาดความสนใจหมั่นอบรมสั่งสอนแก้ไขฝึกฝนให้เท่าที่ควร เด็กนักเรียนจึงขาดประสบการณ์และทักษะในทางนี้.

เมื่อเขียนมาถึงตอนนี้ อาจจะมีผู้อ่านบางคนคัดค้านว่า ข้อมูลที่ไ้มาไ้ไม่เ็นความจริงเลย ครูบาอาจารย์ทุกคนตั้งใจสอนอย่างดีที่สุดแล้ว แต่ความบกพร่องทั้งหลายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนมากกว่าอย่างอื่น ตัวอย่างเช่น บางโรงเรียนเขียนไว้ในรายงานว่ามีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้การสอนการเรียนของครูบาอาจารย์และนักเรียนไ้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ตามข้อเท็จจริงแล้วมักจะเป็นเพียงเขียนไว้ในรายงานของ

โรงเรียนและเป็นเพียงแผ่นป้ายเขียนบอก
 ว่าเป็นห้องสมุดโรงเรียนเท่านั้น เพราะใน
 สถานที่ที่เรียกชื่อว่า ห้องสมุดโรงเรียนนั้น
 เป็นเพียงห้องแคบ ๆ ติม ๆ บรรยากาศไม่
 ค่อยแจ่มใสปลอดโปร่งนัก มีหนังสือและ
 วารสารเก่า ๆ วางปะปนซ้อนกันเป็นกอง ๆ
 อย่างไม่มีระเบียบ มีโต๊ะ เก้าอี้ และ
 ม้ายาวเก่า ๆ ให้นั่ง ซึ่งพอเด็ก ๆ มาเห็น
 เขาก็ไม่อยากจะเข้าห้องสมุดเสียแล้ว มองดู
 เพียงผาด ๆ ก็ทราบได้ทันทีว่า ห้องสมุด
 โรงเรียนแห่งนี้มิได้รับการจกให้ถูกต้อง
 ตามวิชาบรรณารักษศาสตร์เลย ครู
 อาจารย์และนักเรียนก็เลยไม่ทราบว่าจะใช้
 ห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ในการ
 เรียนและการสอนของตนได้อย่างไร เหตุ
 ผลในข้อคดีค่านี้นั้นข้าพเจ้ามีส่วนถูกต้องตาม
 ความเป็นจริงอยู่มากเหมือนกัน ผู้เขียนจึง
 ใคร่เสนอต่อผู้อ่านได้รับไว้พิจารณาหาทาง
 แก้ไขและพัฒนาต่อไปด้วย.

เมื่อเขียนเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน
 และอุปกรณ์การเรียนการสอนแล้ว ผู้เขียน
 ขอเสนอแนะหนังสือชุดหนึ่ง ซึ่งเป็นหนังสือ
 ใต้เปล่า แต่เป็นความรู้ที่ทรงไว้ซึ่งคุณค่า
 ทางการเมืองและการปกครอง ความเป็น
 อยู่และประเพณี สภาพของสังคม การ
 ศึกษา เศรษฐกิจ และประวัติศาสตร์อัน

เกี่ยวกับชาติไทยเป็นอย่างดียิ่ง หนังสือ
 ชุดนี้คือ “ประมวลพระราชดำรัสและ
 พระบรมราโชวาท ที่พระราชทานใน
 โอกาสต่าง ๆ” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สำนักราช
 เลขาธิการประมวลขึ้นจากพระราชดำรัส
 และพระบรมราโชวาทซึ่งได้พระราชทาน
 ในโอกาสต่าง ๆ ระหว่างเดือนธันวาคม
 คกหนึ่งจนถึงเดือนพฤศจิกายนของศกต่อ
 มาตามลำดับ โดยมีพระราชประสงค์จะ
 พระราชทานแก่ข้าราชการบริพารที่เข้าเฝ้า
 ทูลละอองธุลีพระบาทเนื่องในพระราชพิธี
 ฉัตรมงคล เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๓
 ในปัจจุบันมีด้วยกัน ๔ เล่ม คือ:—

๑. ประมวลพระราชดำรัสและพระ
 บรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาส
 ต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๑ จนถึง
 เดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๒ หน้า ๒๕๕ หน้า
 รวมพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส
 ๑๐๕ ครั้ง.

๒. ประมวลพระราชดำรัสและพระ
 บรมราโชวาทที่ พระราชทานในโอกาส
 ต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๒ จนถึง
 เดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๓ พิมพ์ขึ้นใน

โอกาสงาน พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ๕ มิถุนายน ๒๕๑๔ หน้า ๔๒๐ หน้า รวมพระบรมราชาไมตรีและพระราชดำรัส ๑๒๗ ครั้ง.

๓. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราชาไมตรีที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๓ จนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๔ พิมพ์ขึ้นในโอกาสงานพระราชพิธีฉัตรมงคล วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕ หน้า ๕๕๐ หน้า รวมพระบรมราชาไมตรีและพระราชดำรัส ๑๖๑ ครั้ง.

๔. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราชาไมตรีที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๔ จนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๕ พิมพ์ขึ้นในโอกาสงานพระราชพิธีฉัตรมงคล วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖ หน้า ๕๗๓ หน้า รวมพระบรมราชาไมตรีและพระราชดำรัส ๑๓๖ ครั้ง.

“ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราชาไมตรี” นอกจากที่ประมวลขึ้นโดยสำนักพระราชเลขาธิการแล้ว ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์เนื่องในวันพระราชทาน

เพลิงศพของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่บางคน และเนื่องในโอกาสพิเศษของหน่วยราชการ เป็นครั้งคราวด้วย เช่น :-

(๑) กระแสพระราชดำรัสและพระบรมราชาไมตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ หน้า ๖๒๔ หน้า.

(๒) พระบรมราชาไมตรีและพระราชดำรัส พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพพระพิจิตรราชสาสน (สอน วิจิตรกุล) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ หน้า ๙๖ หน้า.

(๓) พระราชดำรัสและพระบรมราชาไมตรีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายเมืองเริง วสันตสิงห์ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ หน้า ๑๐๔ หน้า.

(๔) พระบรมราชาไมตรีและพระราชดำรัส พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ ฯพล ฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ หน้า ๔๒ หน้า.

(๕) พระราชดำรัส และพระบรมราชโองการ พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ นาวาตรี วิบูลย์ อนันตศิริ พ.ศ. ๒๕๐๕ หน้า ๗๒ หน้า.

(๖) พระราชดำรัส และพระบรมราชโองการ เกี่ยวกับการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ หน้า ๒๗ หน้า.

(๗) พระราชดำรัส และพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน หน้า ๕๕๕ หน้า.

(๘) ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราชโองการที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๑ จนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์เนื่องในวันพระราชทานเพลิงศพ นายจิตติสุจริตกุล เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๓ หน้า ๓๔๐ หน้า และ.

(๙) ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราชโองการที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๘-๒๕๐๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพ นาย

จ้านงราชกิจ (เจริญ บุณยรัตพันธุ์) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ หน้า หน้า.

“... การฝึกหัดครูและการฝึกหัดเจ้าหน้าที่ศึกษาธิการ ย่อมเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาและขยายการศึกษาให้กว้างขวางออกไปในอนาคต การที่ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมากในวันนี้ ย่อมเป็นสัญลักษณ์ที่ดีอย่างหนึ่งสำหรับการศึกษาของประเทศของเรา ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่านิสัยรักศึกษา ซึ่งสำเร็จการศึกษาไปในคราวนี้ คงจะได้มีคุณธรรม คีลธรรม และวัฒนธรรมเป็นทุนอยู่ในตัวบ้างแล้ว แต่ในฐานะที่จะต้องออกไปทำหน้าที่เป็นครูของผู้คนที่ท่านจำจะต้องสร้างธรรมะต่าง ๆ ให้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น และรู้จักวางตัวให้สมกับเป็นผู้หน้าที่สั่งสอนและอบรมเยาวชน ควรจะตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและช่วยกันขจัดปัญหาเยาวชนให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว และส่งเสริมให้เยาวชนได้เป็นคนที่มีสัมมาอาชีพและมีความประพฤติดี เพื่อเป็นกำลังในการที่จะสร้างประเทศชาติต่อไป...”

“... ในโอกาสที่ท่านทั้งหลายได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่ครู ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างอนาคตของชาติบ้านหนึ่ง จึงใคร่ขอฝากข้อเตือนใจให้ระลึกไว้ว่า ทุกคนจะต้องบำเพ็ญตนเป็นผู้ที่สนใจในวิชาการโดยไม่หยุดยั้ง เพื่อบริหารเกียรติแห่งความเป็นบัณฑิตตลอดไป และในฐานะที่เป็นครู อาจารย์ จะต้องตั้งมั่นอยู่ในหลักแห่งศีลธรรมรวมทั้งความสำนึกถึงผลชออบในหน้าที่ ให้สมกับเป็นผู้ที่ใคร่ด้วยความไว้วางใจจากผู้ปกครองของนักเรียน...”

“... การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของมนุษย์ คนเราเมื่อเกิดมาก็ได้รับการสั่งสอน จากบิดามารดาอันเป็นความรู้เบื้องต้น เมื่อเจริญเติบโตขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของครูอาจารย์สั่งสอนให้ได้รับวิชาความรู้สูงและอบรมจิตใจให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของชาติสืบต่อไป งานของครูจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่ง ท่านทั้งหลายซึ่งจะออกไปทำหน้าที่ครู จะต้องตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมและพยายามถ่ายทอดวิชาความรู้แก่เด็กให้ดีที่สุดที่จะทำได้ นอกจากนั้น จงวางตนให้สมกับที่เป็นครูให้นักเรียนมีความเคารพนับถือ และเป็นທີ່เลื่อมใสไว้วางใจของผู้ปกครองนักเรียนอีกด้วย...”

“... ไทยเราเคารพยกย่องครูมาสูงเพราะที่ครูเข้าไปในบุพการีรับรองจากบิดามารดา ไม่ว่าผู้ใด แม้มียศศักดิ์มีอำนาจเพียงใด ก็ยังยำเกรงเชื่อฟังครุไม่ลบลูบไม่ลืมนครุ เพราะว่าถือว่าครุเป็นผู้ปลูกฝังทั้งความรู้และความดีให้แก่เราเป็นผู้ที่บ่มเราให้เป็นคนดีมีประโยชน์ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกว่ ทุกวันนี้นักเรียนมีท่าทีแสดงว่าเลื่อมคลายความเคารพเชื่อฟังครูลง อยากให้ย่นทิตทางการศึกษาพิจารณาคว่าเป็นเพราะเหตุใด เช่นเหตุเพราะนักเรียนเพราะสิ่งอื่น ๆ หรือเพราะตัวครุ ข้าพเจ้าขอกล่าวกับท่านว่า จิตใจของครุแต่ก่อนนั้นมากด้วยเมตตา ความเมตตาทำให้ครุเห็นแก่ศิษย์ยิ่งกว่าเห็นแก่ตัว จึงมุ่งที่จะสั่งสอนและอบรมศิษย์ให้มีทั้งความดีและความรู้สามารถเสียดสละความสุข ความสะดวกสบาย และแม้ความสนุกความคะนองได้เพื่อประโยชน์ของศิษย์ ครุของไทยจึงผูกมกใจศิษย์ให้เคารพรักใคร่ไต่มนคง ท่านทั้งหลายจะได้เป็นครุต่อไป ขอให้เข้าใจในความเป็นครุ และตั้งใจเป็นครุให้ไว้จริงจงมีเมตตาต่อศิษย์ มีความมุ่งคิมุ่งเจริญต่อศิษย์ มีความกล้าหาญที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง และร่วมกันขึ้นศิษย์ให้คัพพร้อมทั้งวิชาความรู้และศีลธรรมจรรยา

เพื่อประเทศชาติและสถาบันของครูจักได้
เจริญมั่นคงอยู่ตลอดไป...”

ข้อความในอัญญาประกาศทั้ง ๔ ตอน
ข้างบนนี้ เป็นข้อความตอนหนึ่งในพระ-
บรมราชาวาทในพิธีพระราชทานปริญญา-
บัตรแก่นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒,
วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔, วันที่

๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ และวันที่ ๑๕
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ตามลำดับ ซึ่ง
ผู้เขียนขอคัดมาเสนอเป็นตัวอย่างของภาษา
ไทยที่ดีและในขณะเดียวกันก็ให้ข้อคิดทาง
ปรัชญาวิชาการศึกษาได้เป็นอย่างดียิ่งเช่น
กัน “พระมรดกพระราชดำรัสและพระบรม-
ราชาวาท” ในทัศนะของผู้เขียนจึงเป็นสิ่ง
ที่มีค่าควรที่ห้องสมุดต่างๆ มีไว้เป็นสมบัติ
เป็นอย่างยิ่ง.

แผนกข่าว

อาจารย์อุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเยี่ยม ชมห้องสมุด เอ.ไอ.ที.

เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ "ข่าวพาณิชย์" ได้เสนอข่าวที่น่าสนใจว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เลขาธิการ อุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้นำคณะซึ่งประกอบด้วยอาจารย์อาวุโสและบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะต่าง ๆ รวม ๗ คน เข้าเยี่ยมชมกิจการด้านบริหารของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology) ณ สถานที่ตั้งแห่งใหม่ ถนนพหลโยธิน อำเภอวังสราญ จังหวัดปทุมธานี ดร. หวา—เวลี (Dr. Hwa—wei Lee) หัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุด เอ.ไอ.ที. เป็นผู้ต้อนรับ ได้มีการปรึกษาหารือกันถึงเรื่องการจัดตั้งห้องสมุดเพื่อการวิจัยสำหรับการศึกษาระดับสูงหลังปริญญาตรีและการวิจัยต่าง ๆ ที่อุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย ในปัจจุบัน ห้องสมุด เอ.ไอ.ที. จัดเป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่ทันสมัย

ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย และเป็นห้องสมุดแห่งแรกในประเทศไทยที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด.

ห้องสมุดบริติชเคาน์ซิลในปากีสถาน

อุทเฒ่า

เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๖ มีข่าวรอยเตอร์จากนครหลวงราวาลบินดี ประเทศปากีสถาน ความว่า เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๖ นักศึกษาชาวปากีสถานกลุ่มหนึ่งได้บุกเข้าไปเผาห้องสมุด บริติชเคาน์ซิลที่นั่น เพื่อเป็นการข่มขู่เจ้าหน้าที่ของสถานทูตอังกฤษโดยมีสาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจอังกฤษในนครลอนดอนได้ยิงชาวปากีสถานที่บุกกรุกเข้าไปโจมตีสำนักงานข้าหลวงใหญ่อินเดียนในอังกฤษตาย ๒ คน ภายหลังจากรัฐบาลอังกฤษคืนศพชาวปากีสถาน ๒ คนนั้นให้แก่รัฐบาลปากีสถานแล้ว นักศึกษาชาวปากีสถานกลุ่มหนึ่งได้แห่แหนลงศพไปตามถนนในนครหลวงราวาลบินดี และเมื่อผ่านห้องสมุดบริติชเคาน์ซิล ก็พากันเข้าไปจุดไฟ

เผาทันที ชาวอินเดียนเป็นชาวที่นำสลคใจ
 อย่างยิ่งชาวหนึ่งในรอบปี เพราะการตั้งใจ
 ทำลายห้องสมุดประชาชนไม่น่าจะเกิดขึ้น
 อีกในยุคที่โตเชื่อว่าอารยยุค การทำลาย
 ห้องสมุดประชาชนซึ่งเปรียบประดุจคลัง
 แสงแห่งการขจัดความโง่เขลา ก็เสมือน
 กับการทำลายสติปัญญาและอาหารทาง
 สมองของตนเองโดยตรง “แผนกข่าว”
 ขอแสดงความเศร้าเสียใจไว้ ณ โอกาสนี้
 ด้วย.

มรณกรรมของเพิร์ล เอส. บัค นัก

ประพันธ์รางวัลโนเบลของโลก

เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๖ มีรายงาน
 ชาวอินเดียน่าสลคใจยิ่งจากมลรัฐเวอร์มอนต์
 (Vermont) สหรัฐอเมริกา ความว่า เพิร์ล
 เอส. บัค นักประพันธ์สตรีอเมริกันผู้มีชื่อ
 เสียงโด่งดังของโลกได้ถึงแก่กรรมเสียแล้ว
 เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๖ ณ บ้านพัก
 ในเมืองแคนบี มลรัฐเวอร์มอนต์ หลังจาก
 ที่ป่วยกระเสาะกระแสะมานานและเข้า
 โรงพยาบาลหลายครั้ง รวมอายุได้ ๘๐ ปี
 เพิร์ล เอส. บัค (Pearl Sydenstricker
 Buck) เป็นธิดาของนายอับซาลอม ไซย์-
 เคนสตรีกเกอร์ และนางคาโรลีน สตุล-
 คิง ไซย์เคนสตรีกเกอร์ (Mr. Absalom

and Mrs. Caroline Stulting Sydenstricker)
 เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ค.ศ.
 ๑๘๘๒ ณ เมืองฮิลล์โบโร (Hillsboro)
 มลรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก ซึ่งเป็นเวลาอยู่
 ในระหว่างที่บิดามารดาซึ่งเป็นมิชชันนารี
 อเมริกันประจำในประเทศจีนเดินทางกลับ
 สหรัฐอเมริกาเพื่อการพักผ่อน เพิร์ล เอส.
 บัค ได้ติดตามครอบครัวไปอยู่ในประเทศ
 จีน ได้เรียนหนังสือภาษาจีนก่อนเรียน
 ภาษาอังกฤษ เพิร์ล เอส. บัค มีความ
 เลื่อมใสในเรื่องราวอันน่าพิศวงของพุทธ-
 ศาสนาและลัทธิเต๋ามาตั้งแต่เธอได้ฟังจาก
 การเล่าของนางพยาบาลชาวอินเดียนเมื่อ
 เธอเป็นเด็กอยู่ ด้วยเหตุนี้เอง บัคจึงมี
 ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเธอเองเหมือน
 กับเป็นชาวอินเดียนด้วยคนหนึ่ง เมื่ออายุ ๑๗ ปี
 บัคได้เดินทางกลับสหรัฐอเมริกาโดยผ่าน
 ประเทศอังกฤษ และได้เข้าเรียนหนังสือ
 ในวิทยาลัยแรนคอล์ฟ-มาคอน (Randolph
 -Macon College) โดยก่อนหน้านั้น บัคได้
 เป็นนักเรียนประจำอยู่ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง
 ในเมืองเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) ซึ่งเป็นโรง-
 เรียนที่มารดาของเธอเป็นครูใหญ่ มารดา
 ของบัคมีส่วนสร้างสรรค์จริยภาพให้บัคอยู่
 มาก บัคมักจะยกย่องมารดาของเธอเสมอ
 เช่น พูดว่า มารดาเคยสอนว่า “ความ

สวยงามมีอยู่ที่คำพูดและในคำพูดที่ควรพูด" (The beauty that lies in words and in what words will words will say) ในวิทยาลัยบัคเคย์เป็นหัวหน้าห้องเรียนและเคยได้รับรางวัลชนะเลิศทางวรรณกรรมถึง ๒ ครั้งหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา บัคเคย์ได้กลับไปยังประเทศจีนและทำการสมรสกับ ดร. จอห์น โลสซิง บัค (Dr. John Lossing Buck) ซึ่งเป็นมิชชันนารีคนหนึ่ง บัคกับสามีได้ไปทำงานอยู่ทางภาคเหนือของประเทศจีนนานถึง ๕ ปีแล้วเดินทางกลับไปอยู่ที่นานกิง (Nanking) ในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๓๑ บัคได้เข้าทำงานเป็นอาจารย์อยู่ในมหาวิทยาลัยนานกิง, มหาวิทยาลัยตะวันออกเฉียงใต้ และมหาวิทยาลัยซุงยาง เธอได้คลอดลูก ๒ คน ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๔ บัคได้เดินทางไปนิวยอร์กคนเดียวเพื่อไปทำงานในกองบรรณาธิการบริษัทการพิมพ์จอห์น เดย์ (John Day) ในปีหนึ่งต่อมาเธอได้หย่ากับสามีและทำการสมรสใหม่กับนายริชาร์ด เจ. วอลซ์ (Richard J. Walsh) ซึ่งเป็นประธานบริษัทการพิมพ์จอห์น เดย์ นั่นเอง บัคได้เริ่มเขียนเรื่องมาตั้งแต่เมื่อเธอยังเป็นเด็กอยู่ในประเทศจีน ได้มีการพิมพ์หนังสือและบทความของเธอไว้มากมาย หนังสือ

เล่มแรกคือเรื่อง ทาสประเพณี (East Wind, West Wind) แปลโดยสันตสิริพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๙๓๐ ได้รับการต้อนรับจากนักวิจารณ์อย่างดียิ่ง ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๒ ได้พิมพ์เรื่อง The Good Earth ซึ่งสันตสิริแปลว่า "ทรัพย์ในดิน" และม.ร.ว. ชนม์สวัสดิ์ ชมพูนุท แปลว่า "แผ่นดินทอง" และได้รับรางวัล Pulitzer Prize ซึ่งทำให้เธอเริ่มเป็นนักประพันธ์ชาวอเมริกันที่สำคัญขึ้นมา ต่อแต่นั้นมาบัคได้เขียนนวนิยายอีกมากมาย (นวนิยายที่คิดที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับประเทศจีน), บทละคร, ความเรียง และชีวประวัติ และได้แปลเรื่อง All Men Are Brothers ซึ่งเป็นวรรณกรรมอมตะของจีนมาเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ. ๑๙๓๓ ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ บัคได้รับรางวัลเหรียญทอง William Dean Howells Medal จากสถาบันศิลปะและหนังสืออเมริกัน (American Academy of Arts And Letters) ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ บัคได้พิมพ์เรื่อง The Exile ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติของมารคา และเรื่อง Fighting Angel ซึ่งเป็นเรื่องชีวประวัติของบิคาและเสรีภาพในครอบครัว ใน ค.ศ. ๑๙๔๓ บัคได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม (Nobel Prize

For Literature) นับว่าเป็นสตรีอเมริกันคนแรก และเป็นชาวอเมริกันคนที่สามที่ได้รับรางวัลนี้ ในปัจจุบัน ปรากฏว่ามีผลงานของบัคกว่า ๗๐ เรื่อง เรื่องส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรวมเชื้อชาติ, เด็ก, ปัญญาอ่อน และประเทศจีน นวนิยายเรื่องแรกที่แปลเป็นภาษาไทยแล้วได้แก่ (๑) คำมั่นสัญญา (The Promise) โดยสันตสิริ, (๒) เครือญาติ (Kin Folk) โดย อ. สนิทวงศ์, (๓) ชาติหรือซู้ (The Patriot) โดยสันตสิริ, (๔) ทวีปในดิน (The Good Earth) โดยสันตสิริ และแผ่นดินทอง โดย ม.ร.ว. ชนม์สวัสดิ์ ชมพูนุท, (๕) ทาสประเพณี (East Wind, West Wind) โดยสันตสิริ, (๖) นักปฏิวัติหนุ่ม (The Young Revolutionist) โดยสันตสิริ, (๗) บ้านแตก (A House Deviled) โดยสันตสิริ, (๘) พันธุมังกร (Dragon Seed) โดยสันตสิริ, (๙) เมียหลวง (The First Wife) โดยสันตสิริ, (๑๐) สายโลหิต (Sons) โดยสันตสิริ, (๑๑) ทวีอกแม่ (The Mother) โดยสันตสิริ และ (๑๒) วิกฤตกาลเมื่อเที่ยงคืน และ เรื่องสั้นอื่น ๆ (Escape at Midnight and other stories) โดยปรีชาชาติ ชัยรัตน์ เมื่อทราบถึงมรณ-

กรรมของเฟิร์ด เฮส. บัค ประธานาธิบดี ริชาร์ด เอ็ม. นิกสัน ได้กล่าวไว้อาลัย ด้วยข้อความตอนหนึ่งว่า "...เฟิร์ด เฮส. บัค เป็นผู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมภาคตะวันออกกับตะวันตกด้วยถ้อยคำสำนวนธรรมดา ถ่ายทอดความนิยมชมชอบต่อประชาชน และวัฒนธรรมของจีนออกมา เป็นมรดกทางวรรณคดีชั้นล้ำค่าให้แก่ชาวเอเชีย และชาวตะวันตก เฟิร์ด เฮส. บัค เป็นทั้งศิลปิน ภรรยา มารดา และผู้บำเพ็ญกุศล อาศัยยืนยันท่าของเข ผู้อ่านจำนวนนับล้าน ๆ คน สามารถมองเห็น ความน่าพิศมัยของประเทศไทยและประชาชนของประเทศไทย ในขณะที่ไม่สามารถ จะทำการติดต่อกัน เป็นการส่วนตัวโดยตรงได้..." ก่อนถึงแก่กรรม เฟิร์ด เฮส. บัค ได้ก่อตั้งมูลนิธิสังเคราะห์เด็กกำพร้าอันเกิดจากทหารอเมริกันในสงครามเวียดนามกับหญิงพเนียงมูลนิธิตั้งอยู่ที่ Pearl S. Buck Foundation, 2019 Delancey Place, Philadelphia, Pa19103 U.S.A. "วารสารห้องสมุด" ขอแสดงความเสียใจต่อครอบครัวของเฟิร์ด เฮส. บัค ต่อชาวอเมริกัน และไว้อาลัยในมรณกรรมของเขไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

ศูนย์ศิลปเมฆพยับเพื่อการศึกษากرافฟิคอาร์ตแห่งแรกของไทย

เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ "สยาม" ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับสถาบันศิลปกรรมของไทยที่น่าสนใจ ความว่า ม.ร.ว. พันธุ์ทิพย์ บริพัตร ประธานกรรมการมูลนิธิจุฬาลงกรณ์-พันธุ์ทิพย์ ได้ลงทุนสร้างศูนย์ศิลปเพื่อการศึกษากرافฟิคอาร์ต เพื่อเป็นของขวัญแก่นักศึกษาศิลป, ศิลปิน และวงการศิลปในเมืองไทย เนื่องในวันคล้ายวันเกิด ให้ชื่อว่า "ศูนย์ศิลปเมฆพยับ" ทั้งนี้ โดยมีมูลเหตุมาจากการที่ ม.ร.ว. พันธุ์ทิพย์ บริพัตร เป็นผู้ที่มีความสนใจในงานศิลปเป็นพิเศษมานานแล้ว และได้พบว่าผู้ที่กำลังเป็นนักศึกษากำเนิดศิลป หรือศิลปินในเมืองไทยส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการสร้างผลงาน คือ ขาดแคลนที่อยู่ และห้องทำงานศิลป จึงได้สร้างศูนย์ขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว วัตถุประสงค์ของการสร้างศูนย์นี้ คือ (๑) เพื่อเป็นศูนย์ของการศึกษา ทดลอง ค้นคว้า เผยแพร่ในเรื่องกราฟฟิคอาร์ต และภาพพิมพ์, (๒) เพื่อเป็น ศูนย์กลาง ของ การ พยปะ แลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่าง ผู้สนใจและ

ผู้ทำงานด้านศิลปในเมืองไทยและต่างประเทศ, (๓) เพื่อเป็นสถานที่ส่งเสริมศิลปินที่มีผลงานดีให้มีโอกาสได้เผยแพร่ผลงานในประเทศและในต่างประเทศ, (๔) เพื่อเป็นสถานที่จัดกิจกรรมศิลปแขนงอื่น ๆ เช่น ดนตรี, ภาพยนตร์ และละคร เป็นต้น และ (๕) เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในงานศิลปสำหรับประชาชนโดยทั่วไป ศูนย์ศิลปเมฆพยับตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ ๕๐ ก. ซอยอรรถการประสิทธิ์ ถนนสาทรใต้ ทวีอาคาร และสถานที่แบ่งออกเป็น ห้องปฏิบัติการ, ห้องสมุด, สนามหญ้า ซึ่งจะใช้เป็นที่แสดงผลงานประติมากรรมกลางแจ้งได้ ศาสตราจารย์ น.อ. สมภพ ภิรมย์ ร.น. อธิบดีกรมศิลปากร จะเป็นประธานในพิธีเปิดศูนย์นี้ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๖ เวลา ๑๘.๐๐ น. และจะมีนิทรรศการแสดงผลงานถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๖.

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี

พุทธศักราช ๒๕๑๖

เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๖ เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ ห้องประชุม (ปีกขวา) โรงละครแห่งชาติ ถนนราชินี กรุงเทพมหานคร พญา จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานในพิธีเปิดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๖ งานนี้มีติดต่อกันไปจนถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๑๖ โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อให้ประชาชนได้รู้คุณค่าของหนังสือ พร้อมทั้งเกิดความสนใจในการอ่าน และทราบแหล่งของหนังสือที่ตนสนใจ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา และการพัฒนาอาชีพ

ในปีนี้ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในฐานะกรรมการอำนวยการงาน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๖ ได้จัดนิทรรศการในหัวข้อว่า “รู้จักบ้านเมืองของเราด้วยหนังสือ” ทรัพยากรแนะนำซื้อหนังสือและและวารสารต่าง ๆ อันเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลป วัฒนธรรม การเมืองและการอาชีพ เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมประจำวันที่น่าสนใจอีก เช่น

(๑) วันที่ ๑ เมษายน เวลา ๑๔.๐๐-๑๘.๐๐ น. ณ สังกัดศาลา มีการแสดงดนตรีไทย ประกอบ การบรรเลง โดย ศาสตราจารย์ ดร. อุตีศ นาคสวัสดิ์ และ นิสิตมหาวิทยาลัย เกษตร ศาสตร์, (๒)

วันที่ ๒ เมษายน เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น. ณ ห้องประชุม (ปีกขวา) โรงละครแห่งชาติ มีรายการเล่นนิทานและท่ายปัญหาสำหรับเด็ก โดย ม.ล. จ้อย นันทวิชรินทร์ และนางสาว กาญจนา โสภโณคร, เวลา ๑๔.๐๐-๑๘.๐๐ น. ณ สังกัดศาลา มีรายการ ทายปัญหา เกี่ยวกับ หนังสือ และ บ้าน เมือง ของเรา สำหรับนัก ศึกษาทั่วไป และการแสดงดนตรีไทยโดย วงดนตรี ของ โรงเรียน มัธยม ๖ ราชธานีวาส, (๓) วันที่ ๓ เมษายน เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุม (ปีกขวา) โรงละครแห่งชาติ มีการฉายภาพยนตร์สำหรับเด็ก, เวลา ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น. มีการแสดงเบ็ดเตล็ดของเด็กนักเรียน จัดโดยสมาคม วาย.เอ็ม.ซี.เอ., เวลา ๑๔.๐๐-๑๘.๐๐ น. ณ สังกัดศาลา มีรายการ ทายปัญหา เกี่ยวกับ หนังสือ และ บ้านเมืองของเรา และการแสดงดนตรีไทยของมหาวิทยาลัยมหิดล, (๔) วันที่ ๔ เมษายน เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น. ณ ห้องประชุม (ปีกขวา) โรงละครแห่งชาติ มีการฉายฟิล์มสทริปและเล่นนิทานสำหรับเด็ก, เวลา ๑๗.๐๐ น. มีรายการสนทนาเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือไทย โดย ดร.

สีทงา พินิจภูวทล, นางสาวชลธิรา กัลกัอยู่,
 คร. เสริมจิตร สิงหเสนี และคุณธัญจน
 อินทรกำแหง, เวลา ๑๕.๐๐—๑๘.๐๐ น.
 ณ สังกัศคาลา มีรายการทายปัญหาเก็ว
 กัยหนัังสัือและบ้านเม็องของเรา และการ
 แสทงคนตรั้ไทยโดยวงคนตรั้ของโรงเร็ยน
 การาคาม, และ ณ โรงละครแห่งชาตึ มี
 การแสดทงละครของกรมคิลปากร เร็อง
 “ราชาธิราช ตอนสมัิงพระรามอาสา”
 รอบ ๑๕.๐๐ น. และรอบ ๒๐.๐๐ น.,
 (๕) วันทึ ๕ เมษายน เวลา ๑๐.๐๐—
 ๑๑.๐๐ น. ณ ห้องประชุม (บั๊กขวา) โรง
 ละครแห่งชาตึ มีรายการเบ็คเทลัคของ
 โรงเร็ยนอนบาลวรัคมีและคุนัย์เขาวชน
 เทเวศรั, เวลา ๑๗.๐๐ น. มีรายการ
 สัิมภาพณ์สนทนาเร็องนวนิยายไทย
 “เพชรพระอุมมา” โดย นายนพ ปาลกวงคั
 ณ อัยคุษา และ คุณธัญจน อินทรกำแหง,
 ณ สังกัศคาลา เวลา ๑๕.๐๐—๑๘.๐๐ น.
 มีรายการทายปัญหาเก็วกับหนัังสัือและ
 บ้านเม็องของเรา และการแสดทงคนตรั้ไทย
 โดยวงคนตรั้ของวิทยาลัย์วิทยการคัศึกษา
 ประสานมิตร, ณ โรงละครแห่งชาตึ มี
 การแสดทงละครของกรมคิลปากร เร็อง
 “ขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ”
 รอบ ๑๕.๐๐ น. และ รอบ ๒๐.๐๐ น.,

(๖) วันทึ ๖ เมษายน เวลา ๑๐.๐๐—
 ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม (บั๊กขวา) โรง
 ละครแห่งชาตึ มีรายการฉายสไลด์
 และจัทรายการประกอบ “ชุกสวนโมกข์”,
 เวลา ๑๖.๐๐—๑๘.๐๐ น. มีรายการ
 อภึปราชเร็อง “หนัังสัือกับชัีวิตประจาวัน
 ของข้าพเจ้า” โดย นายสุกัิจ นิมมาน
 เหมินทั, นายวิลาศ มณัิวัต, นายประหยัค
 ค.นาคะนาท, นายคุสิท สิวิรรณ และ
 คุณธัญจน อินทรกำแหง เป็นผู้คานัเการ
 อภึปราช, (๗) วันทึ ๗ เมษายน เวลา
 ๑๐.๐๐—๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม
 (บั๊กขวา) โรงละครแห่งชาตึ มีรายการ
 ฉายสไลด์และจัทรายการประกอบ “ชุก
 ท็องเท็ยวเม็องไทย”, เวลา ๑๕.๐๐—
 ๑๘.๐๐ น. ณ สังกัศคาลา มีรายการ
 ทายปัญหาเก็วกับหนัังสัือและบ้านเม็อง
 ของเรา และรายการแสดทงคนตรั้ไทย โดย
 วงคนตรั้ของมหาวิทยาลัย์รามคานัแหง และ
 ในบริเวณงาน ได้มีการจัคจำหนายหนัังสัือ
 ในราคาเขาของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ และมี
 วงคนตรั้สาทลของวิทยาลัย์วิทยการคัศึกษา
 ปทุมวันบวรเลงตลอดงาน คานัขวัณของงาน
 สัิปคานัหนัังสัือแห่งชาตึปัน ค็ือ “ผู้นำทค
 ค็ือ นัักอ่านทค”.

การอ่านหนังสือพิมพ์ของครูในโรงเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ "ประชาธิปไตย" ได้เสนอข่าวที่น่าสนใจเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ของครู ความว่า เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๖ นิสิตชั้นปีที่ ๑ ในสาขาการสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ ของครู ที่สอนในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครจำนวน ๑๑ โรงเรียน เช่น โรงเรียนเตรียมอุดม, โรงเรียนสวนกุหลาบ, โรงเรียนสตรีวิทยา, โรงเรียนศึกษานารี เป็นต้น โดยวิธีส่งแบบสอบถาม ผลของการสำรวจที่ได้จากครูชายหญิงจำนวน ๕๐ คน ที่มีอายุการสอนตั้งแต่ ๑ - ๓๕ ปี มีดังนี้ คือ (๑) ครูชายหญิงร้อยละ ๕๐ ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน ส่วนใหญ่อ่านวันละ ๑ ชั่วโมง เวลาที่อ่านมักจะเป็นช่วงเวลาที่หลังสอนหรือในตอนเช้า และครูส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์วันละ ๒ ฉบับ ๆ ที่นิยมอ่านมาก คือ สยามรัฐ รองลงมาคือ ไทยรัฐ, สยาม, เกลินิวส์ และบ้านเมือง, (๒) คอลัมน์ที่ชอบอ่านกันมาก

ได้แก่ คอลัมน์ประจำ เช่น หน้า ๕ ในสยามรัฐ, คอลัมน์สนทนาในเกลินิวส์, และคอลัมน์คอยปัญหาประจำวันในหนังสือพิมพ์อื่น ๆ เป็นต้น ครูชายชอบอ่านข่าวการเมืองมากที่สุด ร้อยละ ๕๗.๑๕ ครูหญิงชอบเหมือนกัน ร้อยละ ๒๖.๑๐ และครูหญิงชอบอ่านข่าวสารหลาย ๆ ประเภท ครูชายไม่อ่านข่าวต่างประเทศ, เศรษฐกิจ, สังคมและวิทยาศาสตร์กันเลย ทั้ง ๆ ที่เกี่ยวพันกับการศึกษามาก ส่วนข่าวกีฬาและอาชญากรรมไม่นิยมอ่านกันทั้ง ๒ เพศ, (๓) ครูชายหญิงร้อยละ ๗๕ เคยใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการสอนในชั้นเรียน ส่วนใหญ่ครูหญิงใช้ในวิชาสังคมศึกษา และภาษาไทยมากที่สุด, (๔) ครูชายหญิงมีความเห็นว่าในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ให้ความบันเทิงมาก ร้อยละ ๓๐, ให้ข้อเท็จจริงและข่าวสารมาก ร้อยละ ๑๓.๓๓ และให้ความคิดมาก ร้อยละ ๗.๗๘, (๕) เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ลงวันที่ลวงหน้า ครูชายหญิงเห็นว่าเป็นการหลอกลวงประชาชน ร้อยละ ๓๒ และเห็นว่าทำให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับเวลา ร้อยละ ๔๐, (๖) ครูชายหญิงเห็นว่าหนังสือพิมพ์เมืองไทยได้แสดงบทบาทเป็นปากเสียงประชาชนพอประมาณ แต่ไม่ค่อยเป็นปากเสียงให้ครู

เท่าที่ควร “วารสารห้องสมุด” ขอสนับสนุนการสำรวจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์เป็นอย่างดี และใคร่เสนอให้มีการสำรวจเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันต่อไปด้วย.

ตำแหน่งและเงินเดือนบรรณารักษ์

กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม

เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา กำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิชาการคัดเลือก วิชาการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้นข้าราชการพลเรือนสำหรับกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๖ พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในกรมวิทยาศาสตร์ โดยจำแนกเป็นสายงานและจัดระดับตำแหน่งของแต่ละสายงานเข้าระดับมาตรฐานกลางของตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ และเงินเดือนตามบัญชีหมายเลข ๒ สำหรับสายงานบรรณารักษ์ จำแนกเป็น บรรณารักษ์

๕, บรรณารักษ์ ๔, บรรณารักษ์ ๓, บรรณารักษ์ ๒, บรรณารักษ์ ๑ เท่ากับระดับมาตรฐานกลางที่ ๕ เงินเดือนชั้นโท อินคัย ๒ ชั้น ๑,๘๐๐ บาทถึงชั้นเอก อินคัย ๒ ชั้น ๔,๑๐๐ บาท, ที่ ๔ เงินเดือนชั้นโท อินคัย ๑ ชั้น ๑,๓๐๐ บาทถึงชั้นเอก อินคัย ๒ ชั้น ๓,๐๕๐ บาท, ที่ ๓ เงินเดือนชั้นตรี อินคัย ๒ ชั้น ๑,๑๐๐ บาทถึงชั้นโท อินคัย ๒ ชั้น ๒,๓๐๐ บาท, ที่ ๒ เงินเดือนชั้นจัตวา อินคัย ๓ ชั้น ๘๕๐ บาทถึงชั้นตรี อินคัย ๓ ชั้น ๑,๘๐๐ บาท, ที่ ๑ เงินเดือนชั้นจัตวา อินคัย ๑ ชั้น ๕๔๐ บาทถึงชั้นจัตวา อินคัย ๔ ชั้น ๑,๓๐๐ บาทตามลำดับ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๓๕ แผนกฤษฎีกา ๑๒ เม.ย. ๑๖ ฉบับพิเศษ หน้า ๕-๒๐).

พิธีมอบหนังสือประวัติศาสตร์เงินจาก

เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐจีน

เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๖ เวลา ๘.๓๐ น. ณ สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐจีนประจำประเทศไทย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพมหานคร นายสุกจินิมมานเหมินท์ ประธานคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ได้เป็นประธานในพิธีมอบหนังสือประวัติศาสตร์เงิน จำนวน

๑๗๖ เล่ม จากพลเอก หม่าจี้จวง เอกอัคร-
ราชทูตสาธารณรัฐจีนประจำประเทศไทย
หนังสือประวัติศาสตร์จีนเหล่านี้จะเป็น
เอกสารประกอบการแก้ไขชำระประวัติ
ศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน
และจะเก็บไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท้าว-
สุกรี "วารสารห้องสมุด" ขออนุมัติมาเป็น
อย่างยิ่งในกุศลกรรมของ าพณา เอกอัคร-
ราชทูตสาธารณรัฐจีนประจำประเทศไทย
ครั้งน.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเสร็จ

แล้ว

เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๖ หนังสือ
พิมพ์ "ประชาธิปไตย" ได้เสนอข่าว
อันน่าสนใจข่าวหนึ่ง ความว่า ม.ล. จิตร-
สาร ชุ่มสาย กรรมการประสานงานคณะ
กรรมการผู้จัดทำสารานุกรมไทยสำหรับ
เยาวชนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้เปิดเผยว่า สารานุกรมไทยสำหรับ
เยาวชนชุดนี้จะมีชุดละ ๑๒ เล่ม ในขณะ
นี้ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่
๑ พิมพ์เสร็จแล้ว มีบทความประกอบ
ภาพสี ๕ เรื่อง เป็นเรื่องทางวิทยาศาสตร์
๕ เรื่อง ทางเทคโนโลยี ๓ เรื่อง และทาง

สังคมศาสตร์ ๑ เรื่อง กำลังรอพระบรม-
ราชโองการจากพระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัวที่จะโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้แก่
ห้องสมุดประชาชน, โรงเรียน, มหาวิทยาลัย
และสถาบันต่างๆ เป็นจำนวน ๕,๐๐๐
เล่ม และอีก ๕,๐๐๐ เล่มจะจำหน่ายใน
ราคาถูก (ประมาณเล่มละ ๑๐๐ บาท) แก่
ประชาชนผู้สนใจ ส่วนเล่มที่ ๒-๑๒ จะ
พิมพ์เสร็จภายใน ๓ ปี และประมาณค่า-
พิมพ์ทั้ง ๑๒ เล่ม ๗ ล้านบาท วัตถุประสงค์
ในการจัดพิมพ์ ก็เพื่อสนองพระราช
ประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ที่จะให้มีสารานุกรมแบบไทย ที่คนไทยทำ
เอง และเป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้เยาวชน
ระดับวัยต่าง ๆ กันได้มีความรู้พื้นฐานใน
เรื่องหรือในสิ่งที่เกี่ยวกับเมืองไทย ประวัติ-
ศาสตร์ไทย และโลกที่เราอาศัยอยู่ เป็น
ความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ เช่น วิทยา-
ศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และ
มนุษยศาสตร์.

งานวันคริสต์ประจำปี ๒๕๑๖

เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๑๖ เวลา
๑๗.๐๐ น. ณ ตำหนัก "บ้านปลายเนิน"
เลขที่ ๑๑๑๒ ถนนพระราม ๔ คลองเตย
กรุงเทพมหานคร ได้มีการประกอบพิธีเปิด

งาน “วันนริศ” ขึ้น เนื่องในวาระที่ตรงกับวันประสูติครบร้อยเอ็ดปีของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เพื่อหารายได้สมทบ “ทุนนริศ” ซึ่งจัดตั้งขึ้นไว้เพื่อใช้ในการส่งเสริมการศึกษาด้านศิลปกรรม พระทายาทของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้จัดงาน “วันนริศ” ขึ้นในวันที่ ๒๘ เมษายน ซึ่งตรงกับวันประสูติของพระองค์ทุกปี สำหรับในปีนี้นักบุคคลผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินตั้งแต่ ๑๐๐ บาท ขึ้นไปเพื่อสมทบ “ทุนนริศ” จะได้รับบัตรเชิญเข้าชมงาน ซึ่งมีการแสดงรูปภาพฝีพระหัตถ์ และสิ่งของที่เป็ฯฝีมือช่างงาม ๆ บนตำหนัก, รับประทานอาหารว่าง และชมละครคอนตีกำบรวฟเรื่อง “อิเหนา” คอนตีกอกไม้ฉายกริช” ของคณะละครสมัครเล่นแห่งบ้านปลายเนินในสวนหลังตำหนัก วันที่ ๒๙ เมษายน เวลา ๙.๐๐-๑๘.๐๐ น. เปิดโอกาสให้สุภาพชนเข้าชมได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น วันที่ ๓๐ เมษายน เปิดให้ผู้สนใจเข้าชมเป็นหมู่คณะตามที่ ได้ติดต่อไว้ ในงานนี้มีหนังสือ

และรูปภาพ, อาหารและเครื่องดื่มจำหน่าย ในราคาย่อมเยาด้วย ปรากฏว่ามีชาวไทยและชาวต่างประเทศผู้สนใจเข้าชมงานกันมากมายเช่นปีก่อน ๆ อนึ่ง ในปีนี้คณะกรรมการจัดทุนนริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งมี ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นประธาน ได้เยี่ยหยดถึงยอดเงิน “ทุนนริศ” ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๖ มีเงินทั้งสิ้น ๓๑๓,๔๑๕.๖๘ บาท เงินจำนวนนี้ฝากธนาคารไว้เพื่อเก็บดอกผลเป็นเงินทุนการศึกษามอบให้แก่ นักเรียนและนิสิตซึ่งเรียนศิลปต่าง ๆ ที่ทรงเกี่ยวข้องด้วย เช่น คีตศิลป์, จิตรกรรม-ศิลป์, ทิวาศิลป์, สถาปัตยกรรมศิลป์, นาฏศิลป์ และมณฑนศิลป์ เป็นต้น ในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ให้ทุน ๔ ทุน คือ ทุนในระดับมหาวิทยาลัย ๓ ทุนสำหรับวิชา จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ในระดับโรงเรียนสำหรับสถาปัตยกรรมศิลป์และมณฑนศิลป์ สถานที่บริจาคเงิน คือ กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ ที่ ม.จ. ทวงจิตร จิตรพงศ์ พระทายาท และ กรรมการที่ปรึกษา ณ ตำหนักบ้านปลายเนิน โทร. ๘๖๓๕๒๕

ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์

คอลัมน์นี้ จัดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายเบื้องต้น ๔ ประการ คือ:-

๑. ให้เป็นศูนย์กลางกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง “วารสารห้องสมุด” และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กับสมาชิก ผู้มีอุปการคุณ และผู้อ่านทุก ๆ ท่าน.
๒. ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า มีเหตุผลดี และประสงค์ที่จะให้มีการพัฒนากิจการห้องสมุดของไทย.
๓. ให้เป็นศูนย์กลางที่บรรณารักษ์, ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุด และผู้ใช้บริการห้องสมุด ใช้เป็นที่ระบายออกซึ่งสิ่งที่อัดอั้นตันใจ และเสนออุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุดเพื่อขอความคิดเห็น การเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น.
๔. ให้เป็นศูนย์กลางรับฟังความคิดเห็น การติชม และขอเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ “วารสารห้องสมุด” จากบุคคลผู้หวังดี ซึ่งจะเป็นผู้ใดก็ได้ เพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น.

ชลัช ลีชะวณิช ผู้ควบคุม

คนไทยกับการอ่านหนังสือควรทำการ

วิจัย

ถาม

๑. สืบเนื่องมาจาก ขบวนการวิชาการในวารสารห้องสมุด ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๑๕.

ขอเรียนชี้แจงว่า ข้อความในอัญญา-ประกาศส่วนที่ขบวนการวิชาการได้คัดลอกมาจากบทความเรื่อง “การประกวดเรื่องเกี่ยวกับหนังสือ” ตอนที่ว่า “... มีปัญหาที่มักจะถามกันเสมอ ... รุนนุกหลานของ

ผู้เขียน กรมวัง” มิได้เป็นทัศนะของดิฉันผู้เขียนบทความนี้ ดังที่ขบวนการวิชาการได้ระบุไว้ในย่อหน้าที่สอง “... ในทัศนะของผู้เขียน ผู้เขียนกลับมีทัศนะในทางตรงข้ามกับทัศนะที่ว่า ทำไมคนไทยจึงไม่รักการอ่าน...”

ปัญหาที่ดิฉันได้ยกขึ้นมาในบทความนี้ที่ว่า ทำไมคนไทยไม่รักการอ่าน ทำอย่างไรจึงจะปลูกฝังให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านหนังสือนี้เป็นปัญหาซึ่งดิฉันเองได้ยื่นไต่พ้องจนคุนหนู และได้เคยถามตนเอง

กิจการได้หยิบยกเอาข้อความตอนหนึ่งในบทความนั้นมาวิจารณ์ใน “วารสารห้องสมุด” ฉบับเดียวกัน หน้า ๓๖๕-๓๖๗ โดยให้ข้อบทความว่า “คนไทยกับการอ่านหนังสือ”

เพื่อความเข้าใจและความสะดวกของผู้อ่านที่ยังไม่เคยได้อ่านบทความทั้งสอง และข้อความที่ถูกหยิบยกมาเป็นปัญหาที่กำลังอภิปรายกันนั้น ผมขออนุญาตคัดลอกข้อความนั้นมาเสนอไว้ ณ ที่นี้ อีกครั้งหนึ่ง ดังนี้ คือ :-

“... มีปัญหาที่มักจะถามกันเสมอเมื่อพูดถึงเรื่องหนังสือ นั่นก็คือทำไมคนไทยจึงไม่รักการอ่าน ทำอย่างไรจึงจะปลูกฝังให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องอาศัยนักวิชาการ ระดับสูง ทำการวิจัยค้นคว้ากันอย่างเอาใจจริงเอาใจ กว่าจะได้คำตอบมาแก้ปัญหานั้นก็คงจะเป็นในชีวิตชีวิตของเด็ก รุ่นลูกหลานของผู้เขียน กระมัง ลองมาตั้งปัญหาง่าย ๆ ก่อนว่า มีวิถีใดบ้างใหม่ที่ระชักชวนให้คนไทยอ่านหนังสือมากขึ้นสักหน่อย ผู้เขียนเชื่อว่าบทความอันมีชื่อเรื่องปรากฏข้างต้นคงมีส่วนช่วยตอบปัญหาดังกล่าวได้บ้าง ตามสมควร ..”

ผมได้ทราบมาว่า บรรณาธิการหยิบยกข้อความ ในอัญญาประกาศ ข้างบนนี้มาวิจารณ์ ก็ด้วยมีความมุ่งหมายเบื้องต้น ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อเป็นการเสนอแนะ บทความที่น่าสนใจยิ่งเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือให้เกิดขึ้นในหมู่คนไทย, (๒) เพื่อเป็นการ แสวง ทิศนะ ทางการศึกษาอย่างบุคคลธรรมดาจากประสบการณ์ในแง่หนึ่งของ ปัญหา อันเกี่ยวกับ นิสัย รักการอ่านหนังสือของคนไทย เพิ่มเติมจากปัญหาต่าง ๆ ที่มีผู้ได้ตั้งไว้แล้ว ปัญหาเช่นทำไมคนไทยจึงไม่รักการอ่าน ทำอย่างไรจึง จะปลูกฝังให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ เป็นต้น ว่าจะเป็นไปได้บ้างไหม ที่มูลเหตุของการไม่อ่านหนังสืออันเกิดขึ้นจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมของสังคมมากกว่าเกิดจากนิสัยใจคออันแท้จริงของคนไทย, และ (๓) เพื่อเป็นการสร้างปัญหาหรือปมขึ้นเพื่อให้สะทุดตาและเป็นการ ทึ่งศอกความสนใจจากผู้อ่านและจากนักการศึกษา ซึ่งจะได้มาร่วมกันพิจารณา อภิปราย และวินิจฉัยอุปสรรคข้อบกพร่องต่าง ๆ และหาวิถีทางที่ถูกต้องที่สุดและที่ที่สุดในการแก้ปัญหานั้น

ผมเองมีทัศนคติตรงกันกับ บรรณาธิการในมูลเหตุของการไม่อ่านหนังสือของคนไทย ๔ ประการ และขอเรียนยืนยันไว้ ณ ที่นี้ว่า มูลเหตุของการไม่อ่านหนังสือของคนไทย ๔ ประการ อันได้แก่ (๑) สภาพทางเศรษฐกิจในครอบครัว, (๒) สถานที่ไม่อำนวย, (๓) ความสามารถในการอ่านหนังสือ และ (๔) การขาดแคลนหนังสือที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้อ่านนั้น เป็นปัญหาหรืออุปสรรคขั้นพื้นฐานของไทยที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไขเป็นอันดับแรก ผมขอเสนอตัวอย่างอันเป็น เหตุผล ประกอบ ทัศนคติ นั้นขอเรียกชื่อหนึ่ง คือ ตามข้อเท็จจริงในชีวิตประจำวันคงที่ทราบกันดีแล้วว่า ประชากรไทยส่วนมากถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์มีอาชีพเป็นเกษตรกรและกรรมกรผู้ใช้แรงงาน ซึ่งในวันหนึ่ง ๆ ต้องทำงานถึง ๑๒ ชั่วโมงเป็นอย่างน้อยจึงจะมีรายได้พอคุ้มกับค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนลดหย่อน ๑-๘ ชั่วโมง ใช้เวลาเพื่อทำกิจกรรมอันจำเป็นประจำวันตามปกตินิสัยของสิ่งที่มีชีวิตอีกวันละ ๒ ชั่วโมง เกษตรกรและกรรมกรจะมีเวลาว่างพอที่จะใช้อ่านหนังสือจริง ๆ เพียงวันละ ๒-๓ ชั่วโมงเท่านั้น และในเวลาเพียง ๒-๓

ชั่วโมงก็ใช้ว่าจะใช้อ่านหนังสือได้อย่างไรจริงจึงทำให้ เพราะการอ่านหนังสือให้ไ้ผลดีนั้นยังต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ เช่นทักษะอันเป็นพื้นฐานของวิชาความรู้ที่จะอ่าน, อารมณ์และสมาธิในขณะที่อ่านหนังสือ เป็นต้น ประกอบอีกมาก ผมมีความมั่นใจเหลือเกินคือมันใจร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มเลยว่า เพียงแต่รัฐบาลและสถาบันทางเศรษฐกิจ ทำการแก้ไขให้เกษตรกร และ กรรมกร ไทย มีภาวะทางเศรษฐกิจดีขึ้นโดยลดเวลาทำงานอาชีพลงให้เหลือเท่ากับเวลาทำงานของข้าราชการคือวันละ ๗ ชั่วโมง และสัปดาห์ละ ๓๕ ชั่วโมงก็แล้ว สภาพการอ่านหนังสือของคนไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดทีเดียว เพราะว่าจะไม่มีใครที่จะมีจิตใจอ่านหนังสืออยู่ได้ ในเมื่อท้องของเขายังหิวอยู่ เขาต้องหาใส่ปากใส่ท้องให้อิ่มก่อนอย่างอื่นเป็นกฎธรรมดา.

๒. ความเข้าใจของอาจารย์ถูกต้องที่เกี่ยว เพราะว่าเป็นประการแรก ใน พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๗ นี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้มีการตั้ง "แผนกวิจัย" (Section

๒.๒.๒ ให้ทุนวิจัยแก่สถาบัน
ศึกษาที่ดำเนินการสอน วิชา บรรณารักษะ-
ศาสตร์ ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร
ชั้นสูง และระดับปริญญาโท อย่างน้อย
ปีละ ๒ ทุน.

๒.๒.๓ ทำเนิงานวิจัย ซึ่งพิจารณา
เห็นว่าจะเป็น ประโยชน์ ต่อวงการ ตาม
ความเหมาะสม.

๒.๒.๔ จัดพิมพ์ และเผยแพร่ผล
ของการวิจัยเป็นรูปเล่ม หรือลงบทความ
ในวารสารห้องสมุด.

๓. หน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการแผนกวิจัย ควรมีหน้าที่
ดังนี้ :-

๓.๑ วางหลักเกณฑ์ เกี่ยวแก่การ
จ่ายเงินทุนการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
ประสงค์ของสมาคมฯ และสอดคล้องกับ
มติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร.

๓.๒ พิจารณาแผนการวิจัยและผลที่
คาดว่าจะได้รับ.

๓.๓ ให้คำปรึกษา แนะนำแนวการ
ค้นคว้า วิจัย อัน จะเป็น ประโยชน์ ต่อ การ
ศึกษาของนิสิต นักศึกษา และบรรณา
รักษอื่น ๆ.

๓.๔ ทำเนิงานเป็นเรื่อง ๆ ตาม
ความจำเป็น.

๔. รายจ่าย

รายจ่าย ในการนี้ควรจะมีงบประมาณ
ไม่ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐.- บาท ซึ่งจะใช้จ่าย
ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง :-

๔.๑ เงินทุนวิจัยสำหรับ ผู้ประสงค์จะ
ทำเนิงานวิจัยให้แก่สมาคมฯ

๔.๒ เงินทุนวิจัย สำหรับนิสิต - นัก
ศึกษาในข้อ ๒.๒.๒.

๔.๓ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อทำเนิการ
นี้ เช่น การจัดพิมพ์.

๕. รายได้

คาดว่า สมาคมฯ จะมีรายได้จากการ
จำหน่าย ผลงาน ค้นคว้า วิจัย ที่ผ่าน การ
พิจารณาจากกรรมการแล้วว่า สมาคม
จัดพิมพ์จำหน่ายได้.

ผมเข้าใจว่า ปัญหาที่กำลังพูดถึงกัน
อยู่นั้น อยู่ในข่ายของ “โครงการวิจัยทาง
บรรณารักษศาสตร์” ของแผนกวิจัยด้วย
อย่างแน่นอน ดังนั้น ในโอกาสนี้ ผมจึง
ใคร่เรียนเสนอให้ประธานแผนกวิจัย รับ ไว้
พิจารณาเป็นการ ประเดิงาน ของ แผนก

ตั้งที่อาจารย์จารุวรรณ สินธุโสภณ เสนอ
แนะไว้ด้วย ส่วนความเข้าใจของอาจารย์
จารุวรรณ สินธุโสภณ ในประการที่สอง
ก็ถูกต้องอีก แต่เป็นที่น่าเสียดายและ
เสียใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ไม่ปรากฏว่ามีผู้อ่าน
ผู้ใด ขอม เสียสละ เวลา เขียน ทักน คติ
ของเขา ไม่ว่าจะเห็น ทักนะที่เห็นด้วย
หรือ ไม่เห็นด้วยส่งไปยัง บรรณาธิการ เลย
สักฉบับเดียว รู้สึกผิดหวังมากทีเดียว ผม
คิดคิดไปแล้วคุยข้างตรง กับคำพูดของท่าน
เจ้าคุณ พระยาอนุมาน ราชนัน สมาชิก
กิตติมศักดิ์ ของ สมาคม ห้องสมุด แห่ง
ประเทศไทยผู้ล่วงลับไปแล้วเสียเหลือเกิน
เมื่อมีชีวิตอยู่ ท่านเจ้าคุณอนุมาน ๆ เคย
ปรารภให้ฟังเป็นทำนองว่า “น่าเสียดาย

คนไทยจริง ๆ ไม่ว่าในวงการใด เราจะหา
คนที่กล้าเขียน แสดงความคิดเห็น ได้ยาก
เต็มที วงการต่าง ๆ ของไทยจึงไม่เจริญ
ก้าวหน้าดังที่เห็นเห็นกันอยู่” คิดไปแล้ว
ช่างน่าน้อยใจจริง ๆ ที่สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทยซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ ๒๐
ในปีนี้มีบรรณารักษ์วุฒิอนุ ปริญา
ปริญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต ทั้งจากใน
ประเทศและจากต่างประเทศเป็นจำนวนพัน
ซึ่งในจำนวนนั้นบางคน เป็นอาจารย์ สอนมา
แล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี แต่จะหาบทความที่
เป็นความรู้อันเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ อ่าน ได้ยาก
เต็มที คุยข้างตรงข้ามกับปรัชญาบรรณา
รักษ์ที่พำนักเรียนพำนักสอนกันเสียจริง ๆ.

ชลัช ลีชะวนิช.

ลด ๕๐ %

**ท่านที่ต้องการทราบรายชื่อหนังสือที่ลดราคาโปรดแจ้งชื่อ
และที่อยู่ส่งไปที่**

ห้างหุ้นส่วนจำกัด บรรณกิจเทรดดิ้ง

๓๔ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า กรุงเทพมหานคร

โทร. ๘๒๕๕๒๐

ท่านจะได้รับรายชื่อหนังสือฟรี

หวังว่าคงจะให้ทางห้าง ฯ เราลองรับใช้ท่านเนื่องในโอกาสนี้ด้วย

หมายเหตุ

สำหรับห้องสมุดทุก ๆ แห่ง ห้าง ฯ ยินดีรับจัดหาหนังสือจาก
สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้ท่านได้โดยราคาถูกเป็นพิเศษ.

แพร์พิทยา

๗๑๖ - ๗๑๘ ว่างบูรพา กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๑๔๒๘๓, ๒๒๑๒๘๖

ลดราคา ๕๐ %

ประจำปี ๒๕๑๖

ทุกประเภท ทุกแขนง เป็นประวัติการณ์

เริ่มตั้งแต่ ปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๖

ภาษาไทยลด ๕๐ % ภาษาอังกฤษลด ๑๐ - ๕๐ %